

ส่วนที่ ๓

ยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑. ความสัมพันธ์ระหว่างแผนพัฒนาระดับมหภาค

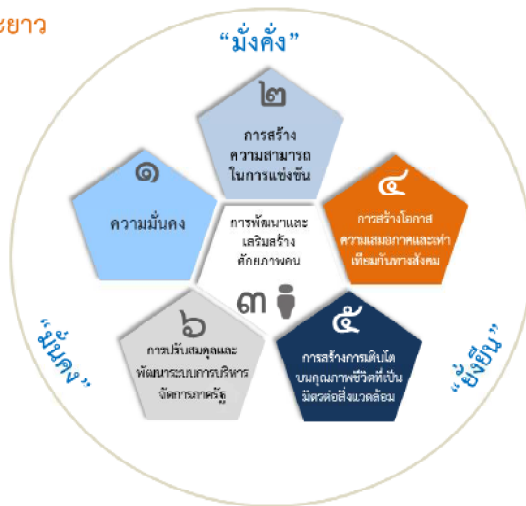
๑.๑ แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

๑.๑ แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปีของเทศบาลมีความสัมพันธ์กับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี โดยมุ่งเน้นเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ของประเทศไทยกำลังอยู่ระหว่างการการเสนอร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติต่อที่ประชุมคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการปรับปรุงร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติตามมติที่ประชุมคณะกรรมการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ โดยร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) สรุปย่อได้ดังนี้

ยุทธศาสตร์ชาติ : กรอบการพัฒนาระยะยาว

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์
“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว
ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”
นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุข
และตอบสนองต่อการบรรลุ
ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ ในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต
สร้างรายได้ระดับสูงเป็นประเทศพัฒนาแล้ว และสร้าง
ความสุขของคนไทย **สังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและ
เป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ**

ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ชาติกับแผนในระดับต่างๆ

๑. ความเป็นมา

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๘ เห็นชอบให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน และให้เสนอร่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบเพื่อใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานในระยะที่ ๒ ของรัฐบาล (ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙) และกรอบการปฏิรูปในระยะที่ ๓ (ปี ๒๕๖๐ เป็นต้นไป) คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ ๒ คณะ ได้แก่ (๑) คณะอนุกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์และกรอบการปฏิรูป เพื่อจัดทำร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี และ (๒) คณะอนุกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการตามแนวทางการปฏิรูปประเทศเพื่อจัดทำร่างแผนปฏิบัติการตามแนวทางการปฏิรูปประเทศ (Roadmap) ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี

คณะอนุกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์และกรอบการปฏิรูปได้ดำเนินการยกร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี ตามแนวทางที่คณะรัฐมนตรีกำหนด โดยได้มีการนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติที่มาจากหลายภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการเมือง และนักวิชาการ รวมถึงได้พิจารณานำข้อคิดเห็นจากสภาปฏิรูปแห่งชาติ และความคิดเห็นจากภาคประชาชนมาเป็นข้อมูลในการยกร่างยุทธศาสตร์ชาติด้วย และได้นำเสนอร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี ต่อที่ประชุมคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการปรับปรุงร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติตามมติที่ประชุมคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ

ในการดำเนินการขั้นต่อไป คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติจะนำเสนอร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและจะได้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน ก่อนที่จะนำเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความเห็นชอบกรอบยุทธศาสตร์ชาติมาใช้เป็นกรอบในการกำหนดทิศทางในการบริหารประเทศภายในเดือนตุลาคม ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นช่วงเวลาของการประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (ตุลาคม ๒๕๕๙ - กันยายน ๒๕๖๔) นอกจากนี้หน่วยงานต่างๆ จะได้นำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเป็นแผนระยะ ๕ ปี มาถ่ายทอดลงสู่แผนปฏิบัติการระดับกระทรวงและแผนพัฒนารายสาขาในระหว่างที่กลไกการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติตามร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่อยู่ระหว่างการดำเนินการ ซึ่งคาดว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จภายในเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๐

๒. สารสำคัญ

๒.๑ สภาพแวดล้อม

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา กระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโลกเป็นไปอย่างรวดเร็วและในหลากหลายมิติทำให้ภูมิทัศน์ของโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญ โดยก่อให้เกิดโอกาสทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี และการเมืองของประเทศไทยแต่ขณะเดียวกันท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ก็มีปัจจัยเสี่ยงและภัยคุกคามที่ต้องบริหารจัดการด้วยความยากลำบากมากขึ้น กระแสนิยมและการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์เศรษฐกิจของโลกได้ส่งผลให้โครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทยซึ่งเดิมมีโครงสร้างเศรษฐกิจในระบบ “เกษตรแบบพึ่งตนเอง” ต้องปรับตัวและเปลี่ยนไปเป็นระบบเศรษฐกิจที่ “พึ่งพาอุตสาหกรรมและการส่งออก” การพัฒนาในภาคเกษตรล่าช้ากว่าฐานการผลิตอื่นๆ ที่อาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่มากขึ้นตามลำดับโดยเฉพาะอย่างยิ่งภายใต้อิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงมีปัญหาค่าความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ระหว่างภาคการเกษตรกับภาคอุตสาหกรรมและระหว่างสังคมในเมืองและชนบทขยายวงกว้างขึ้น และปัญหาค่าความยากจนกระจุกตัวในกลุ่มเกษตรกรรายย่อยและในภาคชนบทรวมทั้งโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร องค์กรความรู้ แหล่งทุน และบริการทางสังคมที่มีคุณภาพสำหรับประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลก็มีในวงแคบกว่า ในขณะที่การใช้เทคโนโลยีในภาคอุตสาหกรรมและบริการเองก็นับว่ายังอยู่ในกลุ่มประเทศที่ใช้เทคโนโลยีในระดับกลางๆ ซึ่งส่วนใหญ่ไม่สามารถพัฒนาตัวเอง

ภายในประเทศ ต้องนำเข้ามาจากต่างประเทศ โดยรวมประเทศไทยจึงยังใช้วัตถุดิบและแรงงานเข้มข้นในการเป็นจุดแข็งในการแข่งขันและขับเคลื่อนการเจริญเติบโตนอกจากนั้น ในอีกด้านหนึ่งการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ของโลกและแรงขับเคลื่อนของเทคโนโลยีสมัยใหม่รวมทั้งความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดของสังคมโลกได้ทำให้เกิดภัยคุกคามและความเสี่ยงด้านอื่นๆ ที่ซับซ้อนขึ้น อาทิ การก่อการร้าย โรคระบาด เครือข่ายยาเสพติดข้ามชาติ และการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติในรูปแบบต่างๆ ขณะที่การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลกก็มีความผันผวนรุนแรงขึ้น ซึ่งล้วนแล้วเป็นความเสี่ยงในการดำรงชีวิตของประชาชน การบริหารจัดการทางธุรกิจ และการบริหารราชการแผ่นดินของภาครัฐ

นอกจากนั้นในช่วงต้นศตวรรษที่ ๒๑ กระแสโลกาภิวัตน์ได้ทำให้ภูมิทัศน์ทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของโลกเปลี่ยนแปลงจากเศรษฐกิจสังคมอุตสาหกรรมสู่เศรษฐกิจสังคมดิจิทัล ในขณะที่โอกาสทางเศรษฐกิจขยายเพิ่มขึ้น แต่ช่องว่างทางสังคมก็ยิ่งกว้างขึ้นรวมถึงช่องว่างทางดิจิทัล (digital divide) ถ้าหากไม่สามารถลดลงก็จะยิ่งทำให้ความเหลื่อมล้ำทางรายได้และโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมมีความแตกต่างมากขึ้น ประกอบกับในอนาคตร้อยปีข้างหน้าสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญในทุกมิติ เงื่อนไขภายนอกที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศไทยในอนาคต ได้แก่ กระแสโลกาภิวัตน์ที่เข้มข้นขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีความเสี่ยงและท้าทายต่อการปรับตัวมากขึ้นจากการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีและรวดเร็วของคน เงินทุน ข้อมูลข่าวสารองค์ความรู้และเทคโนโลยี และสินค้าและบริการ ขณะเดียวกันการรวมกลุ่มเศรษฐกิจในภูมิภาคนำไปสู่ความเชื่อมโยงทุกระบบในขณะที่ศูนย์รวมอำนาจทางเศรษฐกิจโลกเคลื่อนย้ายมาสู่เอเชียภายใต้สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจโลกซึ่งในช่วงระยะ ๑๐ ปีข้างหน้าจะยังคงได้รับผลกระทบจากปัจจัยสำคัญหลายประการทั้งปัญหาต่อเนื่องจากวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจโลกในช่วงปี ๒๕๕๑ - ๒๕๕๒ และวิกฤติการณ์ในกลุ่มประเทศยูโรโซนที่ทำให้ระดับหนี้สาธารณะในประเทศต่างๆ เพิ่มสูงขึ้นและกลายเป็นความเสี่ยงต่อความยั่งยืนทางการคลัง ขณะที่จะมีผลพวงต่อเนื่องจากการดำเนินมาตรการขยายปริมาณเงินขนาดใหญ่ในสหรัฐฯ ยุโรป และญี่ปุ่น ซึ่งเป็นความเสี่ยงให้เกิดภาวะเงินเฟ้อได้เมื่อเศรษฐกิจฟื้นตัวเต็มที่ รวมทั้งอาจจะมีความผันผวนของการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ นอกจากนี้การพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเข้าสู่จุดอิ่มตัวมากขึ้น ขณะที่การพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ที่จะช่วยให้ประสิทธิภาพการผลิตของโลกเพิ่มขึ้นขนานใหญ่และเป็นวงกว้าง เช่นที่เคยเกิดขึ้นในช่วงการปฏิวัติอุตสาหกรรมยังไม่มีแนวโน้มการก่อตัวที่ชัดเจน แต่ก็มีแนวโน้มของการพัฒนาเทคโนโลยีในรูปแบบใหม่ๆ ที่จะเปิดโอกาสสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจรูปแบบใหม่ๆ ซึ่งภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว เศรษฐกิจโลกในช่วง ๑๐ ปีข้างหน้ามีแนวโน้มที่จะขยายตัวต่ำกว่าเฉลี่ยร้อยละ ๕.๑ ในช่วง ๕ ปีก่อนวิกฤติเศรษฐกิจโลก (๒๕๔๖ - ๒๕๕๐) สถานการณ์ที่ตลาดโลกขยายตัวช้า แต่ประเทศต่างๆ ขยายกำลังการผลิตเพื่อยกระดับศักยภาพการผลิต การแข่งขันในตลาดโลกจะมีความรุนแรงขึ้น ขณะเดียวกันการลดลงของประชากรไทยในระยะ ๑๐ - ๑๕ ปี ข้างหน้านี้ จะทำให้ขนาดของตลาดในประเทศขยายตัวช้าลง เงื่อนไขดังกล่าวเป็นความเสี่ยงสำหรับอนาคตของเศรษฐกิจไทยในระยะยาว หากประเทศไทยไม่เร่งปรับโครงสร้างเพื่อแก้ปัญหาจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้สัมฤทธิ์ผล

ในด้านความมั่นคงของโลกก็กำลังก้าวเข้าสู่ช่วงเปลี่ยนผ่านที่สำคัญจากการปรับดุลอำนาจของสหรัฐฯ เพื่อพยายามคงบทบาทผู้นำโลกและเพื่อคานานอิทธิพลและบทบาทของจีนและรัสเซียที่เพิ่มมากขึ้นในเอเชียและยุโรปนั้น น่าจะมีผลทำให้บรรยากาศด้านความมั่นคงของโลกในช่วงปี ๒๕๖๐ - ปี ๒๕๗๙ มีลักษณะผสมผสานกันทั้งความร่วมมือและความขัดแย้ง โดยขึ้นอยู่กับปัจจัยผลประโยชน์แห่งชาติทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคีเป็นองค์ประกอบสำคัญในการกำหนดนโยบายของประเทศและกลุ่มประเทศ สำหรับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วจะเป็นเงื่อนไขสำคัญสำหรับอนาคตของโลกและประเทศไทยเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เป็นอัจฉริยะจะกระทบการดำรงชีวิตของคนและทำให้เกิดธุรกิจรูปแบบใหม่รวมทั้งเกิดการเชื่อมต่อและการบรรจบกันของเทคโนโลยีก้าวหน้าอุตสาหกรรม และผลิตภัณฑ์ ซึ่งประเทศไทยจะต้องลงทุนด้านทรัพยากรมนุษย์และการวิจัยให้สามารถพัฒนาเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้ เงื่อนไขการผลิตและ

การบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมก็จะเป็นเกณฑ์มาตรฐานที่กดดันให้ประเทศไทยต้องปรับเปลี่ยนไปสู่สังคมสีเขียวโดยการพัฒนาและนำเทคโนโลยีสีเขียวมาใช้ก็จะมีส่วนสำคัญ และช่วยแก้ปัญหาการลดลงของทรัพยากรต่างๆ รวมทั้งน้ำมัน ซึ่งแม้ราคาจะลดลงแต่มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม จึงต้องผลักดันให้มุ่งสู่การผลิตพลังงานทดแทนในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งพืชพลังงานที่อาจจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางอาหารของโลก

นอกจากนั้น ยังมีข้อจำกัดและความเสี่ยงสำคัญจากการเข้าสู่สังคมสูงวัยของโลกและภาวะภูมิอากาศเปลี่ยนแปลงผันผวนและภาวะโลกร้อน ทั้งนี้โครงสร้างประชากรโลกที่เข้าสู่สังคมสูงวัย แม้จะส่งผลให้เกิดโอกาสทางธุรกิจใหม่ๆ แต่มีความเสี่ยงให้เกิดการแย่งชิงแรงงานและเงินทุน รวมทั้งมีแรงกดดันต่อการใช้จ่ายงบประมาณด้านสวัสดิการและสาธารณสุขเพิ่มขึ้นในหลายๆ ประเทศกลายเป็นความเสี่ยงด้านการคลังที่สำคัญ สำหรับ ภาวะโลกร้อนและการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศที่ผันผวนก่อให้เกิดภัยธรรมชาติที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นนั้น กดดันให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินธุรกิจ การดำรงชีวิต การผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ในขณะที่ความพยายามในการกระจายความเจริญและการพัฒนาให้มีความทั่วถึงมากขึ้น ประกอบกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นจะส่งผลให้ความเป็นเมืองเติบโตอย่างต่อเนื่องตามมาด้วยการมีข้อกำหนดของรูปแบบและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการใช้พื้นที่ และความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ภายใต้เงื่อนไขการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การยึดถือหลักการบริหารจัดการที่ดีทั้งในภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน การใช้ระบอบประชาธิปไตย และการปฏิบัติให้เป็นไปตามสิทธิมนุษยชนจะเข้มข้นมากขึ้น

สำหรับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมภายในประเทศไทยนั้น ผลของการพัฒนาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันทำให้ประเทศไทยมีระดับการพัฒนาที่สูงขึ้นตามลำดับ โดยถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศระดับรายได้ปานกลางมาตั้งแต่ปี ๒๕๓๑ และได้ขยับสูงขึ้นมาอยู่ในกลุ่มบนของกลุ่มประเทศระดับรายได้ปานกลางตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ และล่าสุดในปี ๒๕๕๗ รายได้ประชาชาติต่อหัวเพิ่มขึ้นเป็น ๕,๗๓๙.๒ ดอลลาร์ สหรัฐ. ต่อปีฐานการผลิตและบริการหลากหลายขึ้น ฐานการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมใหญ่ขึ้นมาก หลายสาขาการผลิตและบริการสามารถแข่งขันและมีส่วนแบ่งในตลาดโลกสูงขึ้นและสร้างรายได้เงินตราต่างประเทศในระดับสูง อาทิ กลุ่มยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า อุตสาหกรรมอาหาร สินค้าเกษตร การท่องเที่ยว และบริการด้านสุขภาพ ฐานเศรษฐกิจที่ใหญ่ขึ้นส่งผลให้การทำงานเพิ่มขึ้นเป็น ๓๘.๑ ล้านคนจากประชากรวัยแรงงาน ๓๘.๖ ล้านคน อัตราการว่างงานเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ ๑ ปัญหาความยากจนจึงลดลงตามลำดับจากร้อยละ ๒๐.๐ ในปี ๒๕๕๐ เป็นร้อยละ ๑๐.๙ ในปี ๒๕๕๖ คุณภาพชีวิตดีขึ้นในทุกๆ ระดับ โอกาสการได้รับการศึกษา บริการสาธารณสุข บริการสาธารณะและโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ และการคุ้มครองทางสังคม อื่นๆ รวมถึงการเข้าถึงทรัพยากรต่างๆ มีความครอบคลุมและมีคุณภาพดีขึ้นตามลำดับ ในขณะที่เดียวกันประเทศไทยก็มีความเป็นสากลมากขึ้น ความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับนานาชาติทั้งในรูปแบบของทวิภาคีและพหุภาคีเพื่อเป็นกลไกและช่องทางในการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศก็มีความก้าวหน้าไปมาก รวมทั้งกรอบความร่วมมือที่ช่วยทำให้ประเทศไทยสามารถยกระดับมาตรฐานต่างๆ ไปสู่ระดับสากลก็มีความคืบหน้ามากขึ้น

นอกจากนั้น ประสบการณ์ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจและการเงินในปี ๒๕๔๐ - ๒๕๔๑ ได้ส่งผลให้ภาครัฐและภาคเอกชนปรับตัวในการบริหารความเสี่ยงและสร้างภูมิคุ้มกัน ให้ดีขึ้นตามแนวคิดการบริหารจัดการที่ดีอันได้แก่ การดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส รับผิดชอบและตรวจสอบได้อย่างเป็นระบบดีขึ้น มีการกำกับดูแลวินัยทางการเงินการคลัง ที่กำหนดกรอบของความยั่งยืนทางการคลังเป็นแนวปฏิบัติที่ดีขึ้นและฐานะการคลังมีความมั่นคงมากขึ้น และฐานะเงินสำรองระหว่างประเทศอยู่ในระดับสูง มีการปรับปรุงในเรื่องกฎหมาย กฎระเบียบต่างๆ ให้มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบมากขึ้น มีการสร้างความเป็นธรรมให้กับกลุ่มต่างๆ สามารถคุ้มครองผู้บริโภคและประชาชนจากการถูกเอาเปรียบได้ดีขึ้น ช่วยสร้างบรรยากาศของการแข่งขันในตลาด และสนับสนุนให้การดำเนินธุรกิจในประเทศไทยมีความสะดวกคล่องตัวมากขึ้น

แต่ประเทศไทยก็ยังมีจุดอ่อนในเชิงโครงสร้างหลายด้านทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง จุดอ่อนสำคัญของประเทศไทยได้แก่ โครงสร้างประชากรสูงอายุมากขึ้นตามลำดับ แต่คุณภาพคนโดยเฉลี่ยยังต่ำและการออมไม่เพียงพอ ประเทศขาดแคลนแรงงานทั้งในกลุ่มทักษะฝีมือสูงและกลุ่มทักษะฝีมือระดับล่าง ผลผลิตภาพแรงงานโดยเฉลี่ยยังต่ำ ทั้งระบบเศรษฐกิจมีผลผลิตภาพการผลิตรวมต่ำ ต้องอาศัยการเพิ่มปริมาณเป็นแรงขับเคลื่อนหลัก ขณะที่โครงสร้างเศรษฐกิจมีส่วนภาคการค้าระหว่างประเทศต่อขนาดของเศรษฐกิจสูงกว่าเศรษฐกิจภายในประเทศมาก จึงมีความอ่อนไหวและผันผวนตามปัจจัยภายนอกเป็นสำคัญ ฐานการผลิตเกษตรและบริการมีผลผลิตภาพการผลิตต่ำ โดยที่การใช้ข้อเท็จจริง เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อการเพิ่มมูลค่ายังมีน้อย การลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาอย่างไม่เพียงพอ การวิจัยที่ดำเนินการไปแล้วไม่ถูกนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์เชิงเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างคุ้มค่า การพัฒนานวัตกรรมมีน้อย สำหรับการดำเนินงานและการบริหารจัดการภาครัฐก็ยิ่งขาดการบูรณาการจึงสิ้นเปลืองงบประมาณ การดำเนินงานเพื่อพัฒนามักขาดความต่อเนื่องประสิทธิภาพต่ำ ขาดความโปร่งใส และขาดความรับผิดชอบ ขณะที่ปัญหาคอร์รัปชันมีเป็นวงกว้าง การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ รวมทั้งการบริหารจัดการน้ำยังไม่เป็นระบบโครงข่ายที่สมบูรณ์และล่าช้า การบังคับใช้กฎหมายยังขาดประสิทธิภาพ และกฎระเบียบต่างๆ ล้าสมัยไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลง คนไทยยังมีปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม ไม่เคารพสิทธิผู้อื่นและไม่ยึดผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญขณะที่ความเหลื่อมล้ำและความแตกแยกในสังคมไทยยังเป็นปัญหาที่ท้าทายมาก รวมทั้งปัญหาในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เผชิญกับภาวะขยะล้นเมืองและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลงในทุกด้าน

ทั้งนี้ ปัจจัยและเงื่อนไขภายในประเทศที่จะส่งผลกระทบต่ออนาคตการพัฒนาประเทศไทยที่สำคัญได้แก่ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ ในระยะเวลา ๒๐ ปีต่อจากนี้ไป จะมีนัยยะที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ กำลังคนในวัยเด็กและวัยแรงงานจะลดลง ผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วย่อมส่งผลกระทบต่อศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ รูปแบบการใช้จ่ายการลงทุนและการออม ตลอดจนค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ ความมั่นคงทางสังคมและคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ขณะเดียวกันประเทศไทยก็เผชิญกับข้อจำกัดด้านทรัพยากร ทั้งด้านแรงงานและทรัพยากรธรรมชาติที่มีนัยยะต่อต้นทุนการผลิตและสภาพแวดล้อม ความเป็นอยู่ของประชาชนนอกจากนั้นปัญหาความเหลื่อมล้ำในมิติต่างๆ ก็มีนัยยะต่อการสร้างความสามัคคีสมานฉันท์ในสังคม ข้อจำกัดต่อการยกระดับศักยภาพทุนมนุษย์ ความจำเป็นในการลงทุนเพื่อยกระดับบริการทางสังคมและโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง และการปฏิรูปกฎระเบียบและกฎหมายที่ทำให้เกิดความไม่ธรรมและลดความเหลื่อมล้ำ และที่สำคัญเงื่อนไขจำเป็นที่ต้องปรับตัวคือ การแก้ปัญหาความอ่อนแอของการบริหารราชการแผ่นดิน ที่ทำให้จำเป็นต้องเร่งปฏิรูประบบราชการและการเมืองเพื่อให้เกิดการบริหารราชการที่ดี

โครงสร้างที่เป็นจุดอ่อนและการบริหารจัดการที่ขาดประสิทธิภาพและความโปร่งใสดังกล่าว จะส่งผลให้ประเทศไทยยังต้องเผชิญกับแรงกดดันและความเสี่ยงมากขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่กระแสโลกาภิวัตน์เข้มข้นขึ้น เป็นโลกไร้พรมแดนอย่างแท้จริง โดยที่การเคลื่อนย้ายของผู้คน สินค้าและบริการ เงินทุน องค์ความรู้เทคโนโลยี ข้อมูลและข่าวสารต่างๆ เป็นไปอย่างเสรี ส่งผลให้การแข่งขันในตลาดโลกรุนแรงขึ้นโดยที่ประเทศต่างๆ เร่งผลักดันการเพิ่มผลผลิตภาพและการพัฒนานวัตกรรมเพื่อการแข่งขัน ขณะเดียวกันความเสี่ยงและข้อจำกัดที่เกิดจากสภาพภูมิอากาศผันผวนรุนแรงต่อการดำเนินธุรกิจและการดำเนินชีวิตของผู้คนก็เพิ่มขึ้น กฎเกณฑ์และกฎระเบียบของสังคมโลกจึงมีความเข้มงวดมากขึ้นทั้งในเรื่องการปลดปล่อยมลพิษ สิทธิมนุษยชน และกฎระเบียบทางการเงิน เป็นต้นเงื่อนไขต่างๆ ดังกล่าวจะเป็นแรงกดดันให้ประเทศไทยต้องปรับตัวและมีการบริหารความเสี่ยงอย่างชาญฉลาดมากขึ้น โดยที่การปรับตัวจะต้องหยั่งรากลึกไปถึงการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างเพื่อแก้จุดอ่อนและควบคู่ไปกับการสร้างกลไกเชิงรุกให้จุดแข็งของประเทศเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งหากไม่สามารถแก้ปัญหาและปฏิรูปให้สัมฤทธิ์ผลได้ในระยะ ๔ - ๕ ปีต่อจากนี้ไป ประเทศไทยจะสูญเสียความสามารถในการแข่งขัน รายได้เฉลี่ยของประชาชนจะไม่สามารถยกระดับ

ให้ดีขึ้นได้ คุณภาพคนโดยเฉลี่ยจะยังต่ำ และปัญหาความเหลื่อมล้ำจะรุนแรงขึ้น รวมทั้งทรัพยากรจะร่อยหรอเสื่อมโทรมลงไปอีก และในที่สุดการพัฒนาประเทศจะไม่สามารถยั่งยืนไปได้ในระยะยาว

ทั้งนี้ เงื่อนไขในปัจจุบันและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคตในทุกมิติจะส่งผลกระทบต่ออนาคตการพัฒนาประเทศไทยอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งลักษณะในเชิงโครงสร้างทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมภายในประเทศทั้งที่เป็นจุดแข็งและเป็นจุดอ่อนที่จะต้องเผชิญและผสมผสานกับปัจจัยภายนอกและก่อให้เกิดทั้งโอกาสและความเสี่ยงในหลากหลายมิติ การที่ประเทศไทยจะสามารถแสวงหาโอกาสจากการพัฒนาของโลกและรับมือกับภัยคุกคามเหล่านี้ได้นั้น จำเป็นจะต้องมีการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคตอย่างรอบด้านขณะเดียวกันต้องวิเคราะห์ศักยภาพภายในประเทศ เพื่อเตรียมความพร้อมของประเทศต่อการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น โดยที่ประเทศไทยต้องปฏิรูปและปรับเปลี่ยนอย่างเป็นระบบขนานใหญ่เพื่อให้โครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเหมาะสมกับภูมิทัศน์ใหม่ของโลกยืดหยุ่นปรับตัวได้เร็ว สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงแบบใหม่ได้ และสามารถอาศัยโอกาสจากการเปลี่ยนแปลงบริบทโลกมาสร้างประโยชน์สุขให้กับคนในชาติได้ ไม่ว่าจะเป็นการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม การลงทุนเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรมการดำรงชีวิตการทำงาน และการเรียนรู้ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการดำเนินการร่วมกันอย่างเป็นเอกภาพมีการจัดลำดับความสำคัญและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจนของผู้ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหานั้นๆ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะต้องกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะยาว เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายการพัฒนาประเทศและกรอบการทำงานของภาคส่วนต่างๆ เพื่อให้ขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมเพื่อแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ เพื่อให้บรรลุซึ่งเป้าหมายการสร้างและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติในการที่จะให้ประเทศไทยมีความมั่นคงในทุกด้าน คนในชาติมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมั่งคั่ง และประเทศสามารถพัฒนาไปได้อย่างยั่งยืน ทั้งนี้การวิเคราะห์ให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัดรวมทั้งความเสี่ยงของประเทศ จะนำไปสู่การกำหนดตำแหน่งเชิงยุทธศาสตร์และเป้าหมายของประเทศที่ชัดเจนและได้รับการยอมรับร่วมกันในสังคมไทยที่จะส่งผลให้เกิดการผนึกกำลังและระดมทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนการพัฒนาไปในทิศทางที่สอดคล้องกัน การดำเนินการมีบูรณาการและเป็นเอกภาพภายใต้การมองภาพอนาคตของประเทศที่เป็นภาพเดียวกัน

อย่างไรก็ตามในช่วงที่ผ่านมา ประเทศไทยมิได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ประเทศ เป้าหมายและยุทธศาสตร์ของประเทศในระยะยาว การบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายบริหารจึงให้ความสำคัญกับนโยบายพรรคการเมืองหรือนโยบายของรัฐบาลซึ่งเมื่อมีการเปลี่ยนรัฐบาลก็ทำให้การดำเนินนโยบายขาดความต่อเนื่องถือเป็นการสูญเสียโอกาสและสิ้นเปลืองทรัพยากรของประเทศ ดังนั้น เพื่อเป็นการปฏิรูประบบการบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทยให้มีเป้าหมายการพัฒนาในระยะยาว และเพื่อเป็นการกำหนดให้ฝ่ายบริหารมีความรับผิดชอบต่อที่ต้องขับเคลื่อนประเทศไปสู่เป้าหมายที่เป็นที่ยอมรับร่วมกันและเป็นเอกภาพ ประเทศไทยจำเป็นต้องมี “ยุทธศาสตร์ชาติ” ซึ่งภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเทศไทยต้องปฏิรูปและปรับเปลี่ยนอย่างเป็นระบบขนานใหญ่ เพื่อให้โครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเหมาะสมกับภูมิทัศน์ใหม่ของโลกยืดหยุ่นปรับตัวได้เร็ว สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงแบบใหม่ได้ และสามารถอาศัยโอกาสจากการเปลี่ยนแปลงบริบทโลกมาสร้างประโยชน์สุขให้กับคนในชาติได้ จะต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายของประเทศ และทิศทางในการขับเคลื่อนประเทศให้สอดคล้องกับประเด็นการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายต่างๆ ของบริบทโลก และบริบทการพัฒนาภายในประเทศ

การกำหนดให้มี “ยุทธศาสตร์ชาติ” เพื่อเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศในระยะยาว พร้อมกับการปฏิรูปและการพัฒนาระบบและกลไกการบริหารราชการแผ่นดินในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ให้

สามารถนำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังจะช่วยยกระดับคุณภาพของประเทศไทยในทุกภาคส่วนและนำพาประเทศไทยให้หลุดพ้นหรือบรรเทาความรุนแรงของสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ทั้งปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาความเหลื่อมล้ำ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน และปัญหาความขัดแย้งในสังคม รวมถึงสามารถรับมือกับภัยคุกคามและบริหารจัดการกับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และสามารถเปลี่ยนผ่านประเทศไทยไปพร้อมๆ กับการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ใหม่ของโลกได้ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยยังคงรักษาบทบาทสำคัญในเวทีโลก สามารถดำรงรักษาความเป็นชาติที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และคนไทยในประเทศมีความอยู่ดีมีสุขอย่างถ้วนหน้ากันสาระสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติซึ่งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติกำลังดำเนินการร่างอยู่ในขณะนี้ จะประกอบด้วยวิสัยทัศน์และเป้าหมายของชาติที่คนไทยทุกคนต้องการบรรลุร่วมกันรวมทั้งนโยบายแห่งชาติและมาตรการเฉพาะ ซึ่งเป็นแนวทาง ทิศทางและวิธีการที่ทุกองค์กรและคนไทยทุกคนต้องมุ่งดำเนินการไปพร้อมกันอย่างประสานสอดคล้อง เพื่อให้บรรลุซึ่งสิ่งที่คนไทยทุกคนต้องการ คือ ประเทศไทยมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ในทุกสาขาของกำลังอำนาจแห่งชาติ อันได้แก่ การเมืองภายในประเทศ การเมืองต่างประเทศ เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การทหาร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการพลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

๒.๒ วิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ทั้งนี้วิสัยทัศน์ดังกล่าวจะต้องสนองตอบต่อผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่การมีเอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ การดำรงอยู่อย่างมั่นคง ยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติ การดำรงอยู่อย่างมั่นคงของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่นมีความมั่นคงทางสังคม ท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโตของชาติความเป็นธรรม และความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานและอาหารความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติประสานสอดคล้องกัน ด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรีไม่เป็นภาระของโลกและสามารถเกื้อกูลประเทศที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจที่ด้อยกว่า

วิสัยทัศน์ : “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

ความมั่นคง

- **การมีความมั่นคงปลอดภัย** จากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศ และ ภายนอกประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครอบครัว และปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคงในภูมิทัศน์ ทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง
- **ประเทศ มีความมั่นคง** ในเอกราชและอธิปไตย มีสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ที่เข้มแข็งเป็นศูนย์กลางและเป็นยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน ระบบการเมืองที่มั่นคงเป็นกลไกนำไปสู่การปฏิรูปประเทศที่ต่อเนื่องและโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล
- **สังคม** มีความปรองดองและความสามัคคี สามารถนึกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศ ชุมชน มีภาพลักษณ์เชิง เศรษฐกิจ มีความอบอุ่น
- **ประชาชน** มีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคงสอดคล้องกับการดำรงชีวิต มีที่อยู่อาศัยและความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน
- **ฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม** มีความมั่นคงของอาหาร พลังงาน และน้ำ

ความมั่งคั่ง

- **ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง** ยกระดับเป็นประเทศในกลุ่มประเทศรายได้สูงความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น
- **เศรษฐกิจมีความสามารถในการแข่งขันสูง** สามารถสร้างรายได้ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ สร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคต และเป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาคทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุน และการทำธุรกิจ มีบทบาทสำคัญในระดับภูมิภาคและระดับโลก เกิดสายสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าอย่างมีพลัง
- **ความสมบูรณ์ในทุกที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่อง** ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา ทุนทางการเงิน ทุนที่เป็นเครื่องมือเครื่องจักร ทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความยั่งยืน

- **การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ** รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่ไม่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติเกินพอดี ไม่สร้างสภาวะตยสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและแก้ไขของระบบนิเวศน์
- **การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม** และสอดคล้องกับกฎระเบียบของประชาคมโลกซึ่งเป็นที่ยอมรับร่วมกัน ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความปลอดภัย ดมมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เสียสละเกื้อกูลประโยชน์ส่วนรวม
- **มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน** ให้ทุกคนเข้าถึงกับภูมิ ส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน เพื่อการพัฒนาในทุกๆระดับอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน
- **ประชาชนทุกภาคส่วนในสังคม** มีสติและปฏิบัติตาม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒.๓ ยุทธศาสตร์ชาติ

ในการที่จะบรรลุวิสัยทัศน์และทำให้ประเทศไทยพัฒนาไปสู่อนาคตที่พึงประสงค์นั้น จำเป็นจะต้องมีการวางแผนและกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาในระยะยาว และกำหนดแนวทางการพัฒนาของทุกภาคส่วนให้ขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์ชาติในระยะยาว เพื่อถ่ายทอดแนวทางการพัฒนาสู่การปฏิบัติในแต่ละช่วงเวลาอย่างต่อเนื่องและมีการบูรณาการ และสร้างความเข้าใจถึงอนาคตของประเทศไทยร่วมกัน และเกิดการรวมพลังของทุกภาคส่วนในสังคมทั้งประชาชน เอกชน ประชาสังคมในการขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อการสร้างและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติและบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือคติพจน์ประจำชาติ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อให้ประเทศมีขีดความสามารถในการแข่งขัน มีรายได้สูงอยู่ในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว คนไทยมีความสุข อยู่ดี กินดี สังคมมีความมั่นคงเสมอภาคและเป็นธรรม ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติที่จะใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาในระยะ ๒๐ ปีต่อจากนี้ไป จะประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (๑) ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง (๒) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (๓) ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน (๔) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม (๕) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ (๖) ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยมีสาระสำคัญของแต่ละยุทธศาสตร์ สรุปได้ ดังนี้

๒.๓.๑ ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง มีเป้าหมายทั้งในการสร้างเสถียรภาพภายในประเทศ และช่วยลดและป้องกันภัยคุกคามจากภายนอก รวมทั้งสร้างความเชื่อมั่นในกลุ่มประเทศอาเซียนและประชาคมโลกที่มีต่อประเทศไทย กรอบแนวทางที่ต้องให้ความสำคัญ อาทิ

(๑) การเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๒) การปฏิรูปกลไกการบริหารประเทศและพัฒนาความมั่นคงทางการเมือง ขจัดคอร์รัปชัน สร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม

(๓) การรักษาความมั่นคงภายในและความสงบเรียบร้อยภายใน ตลอดจนการบริหารจัดการความมั่นคงชายแดนและชายฝั่งทะเล

(๔) การพัฒนาระบบ กลไก มาตรการและความร่วมมือระหว่างประเทศทุกระดับ และรักษาดุลยภาพความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่

(๕) การพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพการผนึกกำลังป้องกันประเทศ การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ

(๖) การพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติและระบบบริหารจัดการภัยพิบัติรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

(๗) การปรับกระบวนการทำงานของกลไกที่เกี่ยวข้องจากแนวตั้งสู่แนวนอนมากขึ้น

๒.๓.๒ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน เพื่อให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาไปสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ซึ่งจำเป็นต้องยกระดับผลผลิตภาพการผลิตและการใช้นวัตกรรมในการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งในสาขาอุตสาหกรรม เกษตรและบริการ การสร้างความมั่นคงและปลอดภัยด้านอาหาร การเพิ่มขีดความสามารถทางการค้าและการเป็นผู้ประกอบการ รวมทั้งการพัฒนาฐานเศรษฐกิจแห่งอนาคต ทั้งนี้ภายใต้กรอบการปฏิรูปและพัฒนาปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ทุกด้าน อันได้แก่โครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม การพัฒนาทุนมนุษย์ และการบริหารจัดการทั้งในภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน กรอบแนวทางที่ต้องให้ความสำคัญ อาทิ

(๑) การพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจ ได้แก่การรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจและสร้างความเชื่อมั่น การส่งเสริมการค้าและการลงทุนที่อยู่บนการแข่งขันที่เป็นธรรมและรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนการพัฒนาประเทศสู่ความเป็นชาติการค้าเพื่อให้ได้ประโยชน์จากห่วงโซ่มูลค่าในภูมิภาค และเป็นการยกระดับไปสู่ส่วนบนของห่วงโซ่มูลค่ามากขึ้น

(๒) การพัฒนาภาคการผลิตและบริการ บนฐานของการพัฒนานวัตกรรมและมีความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีการใช้ดิจิทัลและการค้าที่เข้มข้นเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและขยายกิจกรรมการผลิตและบริการ โดยมุ่งสู่ความเป็นเลิศในระดับโลกและในระดับภูมิภาคในอุตสาหกรรมหลายสาขา และในภาคบริการที่หลากหลายตามรูปแบบการดำเนินชีวิตและการดำเนินธุรกิจที่เปลี่ยนไป รวมทั้งเป็นแหล่งอาหารคุณภาพ สะอาดและปลอดภัยของโลก

- ภาคเกษตร โดยเสริมสร้างฐานการผลิตให้เข้มแข็งและยั่งยืน เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตรส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยให้ปรับไปสู่การทำเกษตรยั่งยืนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและรวมกลุ่มเกษตรกรในการพัฒนาอาชีพที่เข้มแข็ง และการพัฒนาสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพและอาหารคุณภาพ สะอาด และปลอดภัย

- ภาคอุตสาหกรรม โดยพัฒนาอุตสาหกรรมศักยภาพ ยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมปัจจุบันที่มีศักยภาพสูง และพัฒนาอุตสาหกรรมอนาคตที่มีศักยภาพ โดยการใช้ดิจิทัลและการค้ามาเพิ่มมูลค่าและยกระดับห่วงโซ่มูลค่าในระดับสูงขึ้น

- ภาคบริการ โดยขยายฐานการบริการให้มีความหลากหลาย ความเป็นเลิศและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยการยกระดับบริการที่เป็นฐานรายได้เดิม เช่น การท่องเที่ยว และพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการให้บริการสุขภาพ ธุรกิจบริการด้านการเงินและธุรกิจบริการที่มีศักยภาพอื่นๆ เป็นต้น

(๓) การพัฒนาผู้ประกอบการและเศรษฐกิจชุมชน พัฒนาทักษะผู้ประกอบการ ยกระดับผลิตภาพแรงงานและพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) สู่สากล และพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและสถาบันเกษตรกร

(๔) การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษและเมืองพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และพัฒนาระบบเมืองศูนย์กลางความเจริญ จัดระบบผังเมืองที่มีประสิทธิภาพและมีส่วนร่วม มีการจัดการสิ่งแวดล้อมเมือง และโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับศักยภาพ

(๕) การลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ในด้านการขนส่ง ด้านพลังงาน ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและการวิจัยและพัฒนา

(๖) การเชื่อมโยงกับภูมิภาคและเศรษฐกิจโลกสร้างความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา กับนานาชาติ ส่งเสริมความร่วมมือกับนานาชาติในการสร้างความมั่นคงด้านต่างๆ เพิ่มบทบาทของไทยในองค์กรระหว่างประเทศ รวมถึงสร้างองค์ความรู้ด้านการต่างประเทศ

๒.๓.๓ ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน เพื่อพัฒนาคนและสังคมไทยให้เป็นรากฐานที่แข็งแกร่งของประเทศมีความพร้อมทางกาย ใจ สติปัญญา ความเป็นสากล มีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย มีคุณธรรมจริยธรรม รู้คุณค่าความเป็นไทย มีครอบครัวที่มั่นคง กรอบแนวทางที่ต้องให้ความสำคัญ อาทิ

(๑) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ

(๒) การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ เท่าเทียม และทั่วถึง

(๓) การปลูกฝังระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรมค่านิยมที่พึงประสงค์

(๔) การสร้างเสริมให้คนมีสุขภาพที่ดี

(๕) การสร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทยเสริมสร้างบทบาทของสถาบันครอบครัวในการบ่มเพาะจิตใจให้เข้มแข็ง

๒.๓.๔ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม เพื่อเร่งกระจายโอกาสการพัฒนาและสร้างความมั่นคงให้ทั่วถึง ลดความเหลื่อมล้ำไปสู่สังคมที่เสมอภาคและเป็นธรรม กรอบแนวทางที่ต้องให้ความสำคัญ อาทิ

- (๑) การสร้างความมั่นคงและการลดความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจและสังคม
- (๒) การพัฒนาระบบบริการและระบบบริหารจัดการสุขภาพ
- (๓) การสร้างสภาพแวดล้อมและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตในสังคมสูงวัย
- (๔) การสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคมทุนทางวัฒนธรรมและความเข้มแข็ง

ของชุมชน

(๕) การพัฒนาการสื่อสารมวลชนให้เป็นกลไกในการสนับสนุนการพัฒนา

๒.๓.๕ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อเร่งอนุรักษ์ฟื้นฟูและสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ และมีความมั่นคงด้านน้ำ รวมทั้งมีความสามารถในการป้องกันผลกระทบและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติธรรมชาติ และพัฒนามุ่งสู่การเป็นสังคมสีเขียว กรอบแนวทางที่ต้องให้ความสำคัญ อาทิ

- (๑) การจัดระบบอนุรักษ์ ฟื้นฟูและป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ
- (๒) การวางระบบบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพทั้ง ๒๕ ลุ่มน้ำ เน้นการปรับ

ระบบการบริหารจัดการอุทกภัยอย่างบูรณาการ

- (๓) การพัฒนาและใช้พลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- (๔) การพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศและเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- (๕) การร่วมลดปัญหาโลกร้อน และปรับตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงสภาพ

ภูมิอากาศ

(๖) การใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์และนโยบายการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม

๒.๓.๖ ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบ การบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ มีสมรรถนะสูง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลกระจายบทบาทภารกิจไปสู่ท้องถิ่นอย่างเหมาะสม มีธรรมาภิบาลกรอบแนวทางที่ต้องให้ความสำคัญ อาทิ

- (๑) การปรับปรุงโครงสร้าง บทบาท ภารกิจของหน่วยงานภาครัฐ ให้มีขนาดที่เหมาะสม
- (๒) การวางระบบบริหารราชการแบบบูรณาการ
- (๓) การพัฒนาระบบบริหารจัดการกำลังคนและพัฒนาบุคลากรภาครัฐ
- (๔) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ
- (๕) การปรับปรุงกฎหมายและระเบียบต่างๆให้ทันสมัย เป็นธรรมและเป็นสากล
- (๖) การพัฒนาระบบการให้บริการประชาชนของหน่วยงานภาครัฐ
- (๗) การปรับปรุงการบริหารจัดการรายได้และรายจ่ายของภาครัฐ

๒.๔ กลไกการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนา

ยุทธศาสตร์ชาติจะเป็นแผนแม่บทหลักในการพัฒนาประเทศเพื่อให้ส่วนราชการและหน่วยงานต่างๆ ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ อาทิ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนเฉพาะด้านต่างๆ เช่น ด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ การศึกษา ศิลปวัฒนธรรม ฯลฯ แผนปฏิบัติการในระดับกระทรวงและในระดับพื้นที่ ให้มีความสอดคล้องกันตามห้วงเวลานอกจากนี้ ยุทธศาสตร์ชาติจะใช้เป็นกรอบในการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรอื่นๆ ของประเทศ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างมีเอกภาพให้บรรลุเป้าหมาย โดยจะต้องอาศัยการประสานความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ภายใต

ระบบประชาธิปไตย คือ ความร่วมมือของภาคีรัฐภาคเอกชน ภาคประชาชนและประชาสังคม ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยจะได้มีการกำหนดเกี่ยวกับบทบาทของยุทธศาสตร์ชาติและแนวทางในการนำยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติ เพื่อที่ส่วนราชการและหน่วยงานต่างๆ จะสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องและบูรณาการ

๒.๕ ปัจจัยความสำเร็จของยุทธศาสตร์ชาติ

๒.๕.๑ สารของยุทธศาสตร์ชาติ กำหนดวิสัยทัศน์ระยะยาวที่ชัดเจน มีการกำหนดเป้าหมายและภาพในอนาคตของประเทศที่ชัดเจนและเป็นที่ยอมรับ และยอมรับเป็นเจ้าของร่วมกันสามารถถ่ายทอดเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ สู่เป้าหมายเฉพาะด้านต่างๆ ตามระยะเวลาเป็นช่วงๆ ของหน่วยงานปฏิบัติได้ และมีการกำหนดตัวชี้วัดที่สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้

๒.๕.๒ ระบบและกฎหมาย มีกฎหมายรองรับมีกลไกเชื่อมโยง กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนในระดับต่างๆ เพื่อให้ส่วนราชการนำยุทธศาสตร์ชาติไปปฏิบัติ รวมทั้งกรอบกฎหมายด้านการจัดสรรงบประมาณ ให้สามารถระดมทรัพยากรเพื่อผลักดันขับเคลื่อนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติอย่างมีบูรณาการ และกรอบกฎหมายที่จะกำหนดให้การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติมีความต่อเนื่อง รวมทั้งมีระบบการติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบในทุกระดับ

๒.๕.๓ กลไกสู่การปฏิบัติ มีกลไกที่สอดรับ/สอดคล้องตั้งแต่ระดับการจัดทำยุทธศาสตร์การนำไปสู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล รวมทั้งมีกลไกในการกำกับดูแล บริหารจัดการ และการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและหน่วยงานปฏิบัติจะต้องมีความเข้าใจสามารถกำหนดแผนงานโครงการให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ

๑.๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

การจัดทำแผนพัฒนาสี่ปีของเทศบาลมีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์พัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แต่ทั้งนี้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) ได้สิ้นสุดลงและการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ อยู่ระหว่างการเสนอร่างแผนซึ่งได้กำหนดยุทธศาสตร์เอาไว้แล้ว

ดังนั้น เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาสี่ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔) ของเทศบาลตำบลบ้านเหลื่อม มีความสอดคล้องกับทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ เทศบาล จึงได้จัดทำแผนที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ซึ่งมีทั้งหมด ๑๐ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง

และยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและ

ธรรมาภิบาลในสังคมไทย

ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์

ยุทธศาสตร์ที่ ๘ การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ ๙ การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์ที่ ๑๐ ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

๑. กรอบแนวคิดและหลักการ

ในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ประเทศไทยจะยังคงประสบภาวะแวดล้อมและบริบทของการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ อาทิ กระแสการเปิดเศรษฐกิจเสรี ความท้าทายของเทคโนโลยีใหม่ๆ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การเกิดภัยธรรมชาติที่รุนแรง ประกอบกับสถานการณ์ด้านต่างๆ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศในปัจจุบันที่ยังคงประสบปัญหาในหลายด้าน เช่น ปัญหาผลิตภาพการผลิตความสามารถในการแข่งขัน คุณภาพการศึกษา ความเหลื่อมล้ำทางสังคม เป็นต้น ทำให้การพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ จึงจำเป็นต้องยึดกรอบแนวคิดและหลักการในการวางแผนที่สำคัญ ดังนี้

- (๑) การน้อมนำและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- (๒) คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม
- (๓) การสนับสนุนและส่งเสริมแนวคิดการปฏิรูปประเทศ และ
- (๔) การพัฒนาสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

๒. สถานะของประเทศ

๒.๑ ด้านเศรษฐกิจ

๒.๑.๑ ๓ ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เริ่มแสดงให้เห็นถึงข้อจำกัดในการขยายตัวทางเศรษฐกิจ แม้ว่าเศรษฐกิจของไทยในระยะที่ผ่านมา (ยกเว้นช่วงวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ปี ๒๕๔๐-๒๕๔๑) จะขยายตัวได้ดีเฉลี่ยประมาณร้อยละ ๕ ต่อปี จนทำให้รายได้ประชาชาติต่อหัว (GNP Per Capita) ในปี ๒๕๕๗ มาอยู่ที่ประมาณ ๑๙๖,๒๔๐ บาท หรือประมาณ ๖,๐๔๑ ดอลลาร์ สหรัฐ ต่อคนต่อปี ซึ่งทำให้ประเทศไทยได้ขยับฐานะขึ้นมาเป็นประเทศรายได้ปานกลางชั้นสูง (Upper Middle Income Country) แต่ในระยะ ๘ ปีที่ผ่านมาการขยายตัวทางเศรษฐกิจชะลอตัวลงและมีความผันผวน โดยขยายตัวเฉลี่ยเพียงร้อยละ ๓.๒ ชะลอจากร้อยละ ๕.๗ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ ซึ่งต่ำกว่าศักยภาพของระบบเศรษฐกิจและต่ำกว่าระดับที่จะทำให้ประเทศไทยหลุดจากกับดักประเทศรายได้ปานกลางในระยะเวลายันครุ โดยสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งมาจากการชะลอตัวของการลงทุนโดยรวมอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จาก สัดส่วนการลงทุนรวมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) ลดลงจากร้อยละ ๔๑.๓ ในช่วงปี ๒๕๓๔ - ๒๕๓๙ เป็นร้อยละ ๒๕.๕ ในช่วงปี ๒๕๔๓ - ๒๕๕๗ นอกจากนี้ เมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ในภูมิภาค จะพบว่าอัตราการขยายตัวของการลงทุนของไทยโดยเฉลี่ยในช่วงปี ๒๕๔๓ - ๒๕๕๗ อยู่ที่ประมาณร้อยละ ๔.๙ ต่ำกว่าสิงคโปร์และมาเลเซียซึ่งมีระดับการพัฒนาที่สูงกว่าไทย

๒.๑.๒ การปรับโครงสร้างการผลิตสู่ประเทศรายได้ปานกลางชั้นสูง แต่ความสามารถในการแข่งขันเริ่มลดลง โครงสร้างการผลิตของไทยได้เปลี่ยนผ่านจากภาคเกษตรไปสู่ภาคอุตสาหกรรมและบริการมากขึ้น (สัดส่วนของภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการในปี ๒๕๕๓ ที่ระดับร้อยละ ๙.๙ ๒๕.๔ และ ๖๔.๗ เป็นร้อยละ ๗.๒ ๒๘.๕ และ ๖๔.๓ ในปี ๒๕๕๗ ตามลำดับ) โดยภาคอุตสาหกรรมได้มีการสั่งสมองค์ความรู้และเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีการพัฒนาจากอุตสาหกรรมขั้นปฐมภายใต้การบริหารจัดการของเงินทุนต่างชาติมาเป็นอุตสาหกรรมพื้นฐาน (Supporting Industry) และอุตสาหกรรมที่มีเทคโนโลยีสูงขึ้น ภายใต้เครือข่ายของบริษัทแม่ในต่างชาติและของนักลงทุนไทยที่มีสัดส่วนสูงขึ้น จนประเทศไทยกลายเป็นประเทศรายได้ปานกลางชั้นสูง ขณะเดียวกันก็มีการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรไปยังภาคอุตสาหกรรมและบริการที่มีประสิทธิภาพการผลิตสูงกว่า ทำให้ผลิตภาพแรงงานในระยะที่ผ่านมายิ่งเพิ่มในระดับที่น่าพอใจ แต่การชะลอตัวของกำลังแรงงานและการเพิ่มผลิตภาพการผลิตของกำลังแรงงานเป็นไปอย่างล่าช้า ประกอบกับผลิตภาพการผลิตของปัจจัยการผลิตรวม (Total Factor Productivity : TFP) ที่ลดลงทำให้ความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศในระยะหลังลดลงซึ่งสะท้อนมาที่ปริมาณการส่งออกรวม ขยายตัวช้าลง จาก

ร้อยละ ๙.๗ ต่อปีในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๙) เป็นเฉลี่ยร้อยละ ๑.๑ ในช่วง ๓ ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๗)

๒.๑.๓ ผลผลิตภาพการผลิตของปัจจัยการผลิตรวม (TFP) ยังคงอยู่ในระดับต่ำทำให้ขาดพลังในการขับเคลื่อนการขยายตัวทางเศรษฐกิจให้หลุดพ้นจากการเป็นประเทศรายได้ปานกลาง ซึ่งต้องอาศัยการผลิตที่มีเทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตที่เป็นของตนเองมากขึ้น แม้ว่าการขยายตัวของผลผลิตภาพการผลิตรวมในช่วงก่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ จะอยู่ในระดับที่น่าพอใจก็ตาม แต่มีแนวโน้มลดลงในระยะ ๘ ปีที่ผ่านมา และยังคงมีความล่าช้าเมื่อเทียบกับประเทศที่เริ่มพัฒนาประเทศในช่วงเวลาเดียวกันและสามารถยกระดับการพัฒนาประเทศเข้าสู่การเป็นประเทศรายได้สูงในช่วงก่อนหน้า ทั้งนี้การขยายตัวของผลผลิตภาพการผลิตรวม ลดลงจากร้อยละ ๓.๓๒ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ เป็นร้อยละ ๒.๐๕ ในช่วงครึ่งแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม การผลิตเพิ่มการลงทุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของระบบเศรษฐกิจ และเพิ่มแรงขับเคลื่อนจากผลผลิตภาพการผลิตของปัจจัยแรงงาน

๒.๑.๔ การลดลงของความแข็งแกร่งด้านเสถียรภาพทางเศรษฐกิจจะเป็นอุปสรรคต่อการแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้าง การรองรับเงื่อนไขในระบบเศรษฐกิจโลก และการดำเนินนโยบายและการบริหารจัดการเศรษฐกิจในอนาคต แม้ว่าเศรษฐกิจไทยจะประสบปัญหาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจรุนแรงถึงสองครั้งในปี ๒๕๒๔ และ ๒๕๔๐ แต่การให้ความสำคัญกับการรักษาวินัยทางการเงินและการคลังทำให้เสถียรภาพของเศรษฐกิจไทยอยู่ในเกณฑ์ที่แข็งแกร่ง โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับประเทศที่มีระดับการพัฒนาในระดับใกล้เคียงกันอย่างไรก็ตาม เสถียรภาพทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นจุดแข็งของเศรษฐกิจไทยและเอื้ออำนวยต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจมาอย่างต่อเนื่องเริ่มมีสัญญาณที่จะเป็นข้อจำกัดต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระยะยาวมากขึ้น โดยเฉพาะหนี้สาธารณะซึ่งเพิ่มขึ้นจากเฉลี่ยร้อยละ ๓๗.๙ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ เป็นร้อยละ ๔๒.๒ ในช่วง ๓ ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าแม้จะอยู่ภายใต้กรอบวินัยทางการคลังแต่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากผลของการดำเนินมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจระยะสั้นในระยะที่ผ่านมาและจะเป็นข้อจำกัดต่อการใช้มาตรการทางการคลังในการกระตุ้นเศรษฐกิจและการพัฒนาศักยภาพการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระยะต่อไป

๒.๑.๕ อันดับความสามารถในการแข่งขันโดยรวมยังปรับตัวดีขึ้นไม่มากนัก เนื่องจากต่างประเทศมีพลังการขับเคลื่อนมากกว่าไทย และประเทศไทยอยู่ในสถานการณ์การแข่งขันที่อยู่ตรงกลางระหว่างประเทศที่มีความได้เปรียบด้านต้นทุนแรงงานและการผลิต และประเทศที่มีความก้าวหน้าและความสามารถในการแข่งขันทางนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ WEF (World Economic Forum) ได้จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยเป็นอันดับที่ ๓๑ จาก ๑๔๔ ประเทศ และในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ IMD (International Institute for Management Development) ได้จัดอันดับไว้ที่ ๓๐ จาก ๖๑ ประเทศชั้นนำ ในขณะที่ผลการวิจัยประเทศที่มีความสะดวกในการเข้าไปประกอบธุรกิจประจำปี ๒๕๕๘ หรือ Ease of Doing Business ๒๐๑๕ ซึ่งดำเนินการโดยธนาคารโลกนั้นประเทศไทยได้รับการจัดให้อยู่ในอันดับที่ ๒๖ จาก ๑๘๙ ประเทศทั่วโลก

๒.๑.๖ สถานการณ์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมของประเทศได้รับการยกระดับดีขึ้นจากการผนึกกำลังของหน่วยงานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม และเชื่อมโยงให้เกิดความมั่นใจของภาคธุรกิจเอกชน แต่ยังคงอยู่ในระดับต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มประเทศที่มีรายได้สูง โดยในปี ๒๕๕๗ อันดับความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์อยู่ที่ ๔๗ และด้านเทคโนโลยีที่ ๔๔ จาก ๖๑ ประเทศที่จัดอันดับโดย IMD ลดลงเมื่อเทียบกับอันดับที่ ๓๗ และ ๔๓ ตามลำดับในปี ๒๕๕๑ และตลอดช่วงระยะเวลา ๑๔ ปีที่ผ่านมา (๒๕๔๓-๒๕๕๖) ค่าเฉลี่ยการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาต่อ GDP ยังคงอยู่ในระดับร้อยละ ๐.๑๗ ต่อ GDP โดยในปี ๒๕๕๖ (ข้อมูลล่าสุด) ประเทศไทยมีการลงทุนด้าน

การวิจัยและพัฒนาเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๐.๔๘ ต่อ GDP โดยเป็นการลงทุนวิจัยและพัฒนาจากภาครัฐประมาณ ร้อยละ ๕๓ และจากภาคเอกชนประมาณร้อยละ ๔๗ ขณะที่ประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย มีค่าใช้จ่ายเพื่อการวิจัยและพัฒนาอยู่ที่ร้อยละ ๔.๐๓, ๓.๓๕, ๒.๗๙, และ ๒.๒๗ ต่อ GDP ในปี ๒๕๕๕ ตามลำดับ

ขณะเดียวกันบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศยังมีจำนวนไม่เพียงพอต่อการส่งเสริมการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมในระดับก้าวหน้า โดยในปี ๒๕๕๖ บุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาที่มีจำนวน ๑๑ คนต่อประชากร ๑๐,๐๐๐ คน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศพัฒนาแล้ว ส่วนใหญ่จะอยู่ที่ระดับ ๒๐-๓๐ คนต่อประชากร ๑๐,๐๐๐ คน

๒.๑.๗ สถานการณ์ด้านโครงสร้างพื้นฐานยังคงมีปัญหาในหลายๆ ด้าน ประกอบด้วยรูปแบบการขนส่งยังไม่สามารถปรับเปลี่ยนจากทางถนนเป็นทางน้ำและทางรางได้ตามเป้าหมายและยังขาดการพัฒนาคุณภาพการให้บริการ การบริหารจัดการกิจการประปาอย่างขาดเอกภาพ การให้บริการน้ำประปายังกระจุกในเขตนครหลวงและเขตเมืองหลักในภูมิภาค และมีแหล่งน้ำดิบไม่เพียงพอ การให้บริการ ICT ยังไม่ทั่วถึงกระจุกตัวอยู่ในเมือง และมีราคาค่อนข้างสูง ประสิทธิภาพการใช้พลังงานของประเทศมีแนวโน้มลดลงเล็กน้อยและยังคงเผชิญกับความเสี่ยงด้านความมั่นคงทั้งในระยะสั้นและระยะยาว นอกจากนี้ การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและการพัฒนานวัตกรรมด้านพลังงานและ ICT อยู่ในระดับต่ำและมีข้อจำกัด ยังไม่สามารถพัฒนาต่อยอดในเชิงพาณิชย์ได้อย่างเป็นรูปธรรมนอกจากนี้ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐานยังขาดประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา การทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ การรักษาความปลอดภัย และข้อจำกัดต่อการทำธุรกิจใหม่และการประกอบกิจการในต่างประเทศ ตลอดจนบุคลากรด้านโลจิสติกส์ยังขาดความรู้และทักษะ เฉพาะด้านที่ตรงต่อความต้องการของอุตสาหกรรม เช่น ความรู้ด้านภาษา ความรู้ด้านเทคโนโลยี และความรู้ในการดำเนินธุรกิจต่างประเทศ เป็นต้น

๒.๒ ด้านสังคม

๒.๒.๑ โครงสร้างประชากรเปลี่ยนแปลงเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัย แต่ยังคงมีปัญหาทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพของประชากรในทุกช่วงวัย เนื่องจากปัจจัยหลักๆ ได้แก่

(๑) ประชากรวัยเด็กของไทยมีจำนวนลดลงอย่างรวดเร็ว มีพัฒนาการไม่สมวัย และการตั้งครภ์ในกลุ่มวัยรุ่นที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น อัตราการเจริญพันธุ์รวมลดลงจาก ๖.๓ คน ในช่วงปี ๒๕๐๗-๒๕๐๘ เป็น ๑.๖๒ คน ในช่วงปี ๒๕๔๘-๒๕๕๕ และคาดว่าในปี ๒๕๘๓ จะลดลงเหลือเพียง ๑.๓ คน

(๒) กำลังแรงงานมีแนวโน้มลดลง และแรงงานกว่าร้อยละ ๓๐ เป็นประชากรกลุ่มเจนเอเรชั่น Y (Gen Y)* ขณะที่ผลิตภาพแรงงานยังเพิ่มขึ้นช้า ซึ่งจะเป็นข้อจำกัดต่อการพัฒนาในระยะต่อไป กำลังแรงงานของไทยมีจำนวน ๓๘.๙ ล้านคนในช่วงปี ๒๕๕๕-๒๕๕๗ และเริ่มลดลงร้อยละ ๐.๑ ในปี ๒๕๕๖ และร้อยละ ๐.๒ ในปี ๒๕๕๗ ขณะที่ผลิตภาพแรงงานเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒.๒ ต่อปีในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา (ปี ๒๕๔๘-๒๕๕๗) แต่ยังต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้าน เช่น มาเลเซีย ๑ เท่าตัว และสิงคโปร์ ๕ เท่าตัว และกำลังแรงงานกว่าร้อยละ ๖๕.๑ มีการศึกษาระดับมัธยมต้นและต่ำกว่า นอกจากนี้ กำลังแรงงานกลุ่มเจนเอเรชั่นวาย ซึ่งมีจำนวนร้อยละ ๒๗ ของประชากรในปี ๒๕๕๓ มีลักษณะความเป็นปัจเจกสูง ไม่ให้ความสำคัญกับการมีครอบครัว ส่งผลต่อรูปแบบการประกอบอาชีพและอัตราการเจริญพันธุ์รวมของประเทศในอนาคต

(๓) กลุ่มผู้สูงอายุวัยกลางและวัยปลายมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น สะท้อนถึงภาระค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพที่เพิ่มมากขึ้น ขณะที่ผู้สูงอายุจำนวนมากยังมีรายได้ไม่เพียงพอในการยังชีพ ผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก ๑๐.๓ ล้านคน (ร้อยละ ๑๖.๒) ในปี ๒๕๕๘ เป็น ๒๐.๕ ล้านคน (ร้อยละ ๓๒.๑) ในปี ๒๕๘๓ การเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุวัยกลางและวัยปลายจะส่งผลต่อภาระค่าใช้จ่ายในการดูแลที่เพิ่มสูงขึ้น

แม้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานเพิ่มขึ้น แต่มีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย เนื่องจากมีการออมน้อย และแหล่งรายได้หลักร้อยละ ๗๘.๕ ของรายได้ทั้งหมดมาจากการเกื้อหนุนของบุตร

๒.๒.๒ คราวเรือนไทยโดยเฉลี่ยมีขนาดลดลงและรูปแบบของครอบครัวเปลี่ยนแปลงมีหลากหลายรูปแบบมากขึ้น อัตราการเจริญพันธุ์ที่ลดลงส่งผลให้ขนาดครัวเรือนโดยเฉลี่ยลดลงจาก ๓.๖ คน ในปี ๒๕๔๓ เหลือ ๓ คน ในปี ๒๕๕๖ โดยครัวเรือนเดี่ยว ครัวเรือน ๑ รุ่น และครัวเรือนแห่งกลางมีการขยายตัวมากที่สุดในช่วงปี ๒๕๔๓-๒๕๕๖ ส่งผลให้ความสัมพันธ์ทางสังคมและครอบครัวเปลี่ยนแปลงไปทำให้ครอบครัวเสี่ยงต่อการล่มสลาย

๒.๒.๓ คนไทยยังมีปัญหาเชิงคุณภาพทั้งด้านสุขภาพ การเรียนรู้ และคุณธรรมจริยธรรม โดยคนไทยมีอายุคาดเฉลี่ยสูงขึ้น อายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดของคนไทย ปี ๒๕๕๗ เพศชาย ๗๑.๓ ปี เพศหญิง ๗๘.๒ ปี แต่เสียชีวิตก่อนวัยอันควรจากโรคและการบาดเจ็บ เนื่องจากโรคไม่ติดต่อและอุบัติเหตุ อย่างไรก็ตามคนไทยได้รับโอกาสทางการศึกษาสูงขึ้น จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรวัยแรงงานอายุ ๑๕-๕๙ ปี เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยช่วงปี ๒๕๕๑-๒๕๕๖ มีการศึกษาเฉลี่ย ๘.๙ ปี ขณะที่คุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ สะท้อนได้จากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นพื้นฐาน (O-NET) ในปี ๒๕๕๖ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ นอกจากนี้ คนไทยส่วนใหญ่มีปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยผลการวิจัยและการสำรวจต่างๆ พบว่าปัญหาสำคัญที่สุด คือ ความซื่อสัตย์สุจริต และการทุจริตคอร์รัปชัน โดยเห็นว่าต้องส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทยเร่งด่วน

๒.๒.๔ สถานการณ์ความยากจนมีแนวโน้มลดลง แต่ยังคงมีความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ สัดส่วนคนจนลดลงอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ ๔๒ ในปี ๒๕๔๓ เหลือร้อยละ ๑๐.๙ ในปี ๒๕๕๖ แต่ความยากจนยังกระจุกตัวหนาแน่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ขณะที่ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้มีแนวโน้มดีขึ้นเล็กน้อย ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini Coefficient) ด้านรายได้ลดลงจาก ๐.๔๘๔ ในปี ๒๕๕๔ เหลือ ๐.๔๖๕ ในปี ๒๕๕๖ อย่างไรก็ตามความแตกต่างของรายได้ระหว่างกลุ่มคนรวยที่สุดกับกลุ่มคนจนที่สุดแตกต่างกันถึง ๓๔.๙ เท่า ในปี ๒๕๕๖ โดยกลุ่มคนรวยที่สุดร้อยละ ๑๐ ถือครองรายได้สูงถึงร้อยละ ๓๖.๘ ของรายได้ทั้งหมด ขณะที่กลุ่มคนจนที่สุดร้อยละ ๑๐ ถือครองรายได้เพียงร้อยละ ๑.๑ สาเหตุพื้นฐานที่สำคัญจากโครงสร้างเศรษฐกิจที่ไม่สมดุล ส่งผลให้การกระจายประโยชน์ของการพัฒนาไปยังกลุ่มคนต่างๆ ในสังคมไม่ทั่วถึง* ประชากรที่เกิดช่วงปี ๒๕๕๕-๒๕๕๖

๒.๒.๕ ความเหลื่อมล้ำระหว่างกลุ่มคนยังคงเป็นปัญหาสำคัญของสังคมไทย
อันเนื่องมาจาก

(๑) ความเหลื่อมล้ำด้านสินทรัพย์ทั้งด้านการเงินและการถือครองที่ดินยังคงกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มคนเพียงส่วนน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการถือครองที่ดินโดยกลุ่มผู้ถือครองที่ดินร้อยละ ๒๐ มีการถือครองที่ดินมากที่สุด มีสัดส่วนการถือครองที่ดินสูงกว่ากลุ่มผู้ถือครองที่ดินร้อยละ ๒๐ ที่มีการถือครองที่ดินน้อยที่สุด ๓๒๕.๗ เท่า เนื่องจากปัญหากรรมสิทธิ์ที่ดิน และการขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่ดินว่างเปล่าของภาครัฐ

(๒) เด็กยากจนยังเข้าไม่ถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขณะที่โอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในระดับปริญญาตรียังมีความแตกต่างกันตามฐานะของกลุ่มประชากร ระหว่างเขตเมือง-ชนบท และระหว่างภูมิภาค มีปัจจัยหลักมาจากปัญหาเรื่องค่าครองชีพและการเดินทางไปศึกษา โดยกลุ่มประชากรร้อยละ ๑๐ ที่มีฐานะความเป็นอยู่ดีที่สุด มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาระดับปริญญาตรีมากกว่ากลุ่มประชากรร้อยละ ๑๐ ที่มีฐานะความเป็นอยู่ด้อยที่สุดประมาณ ๑๙.๑ เท่า นักศึกษาในเขตเมืองมีโอกาสสูงกว่านักศึกษาในเขตชนบทประมาณ ๒.๒ เท่า

(๓) คุณภาพการให้บริการสาธารณสุขยังคงมีความเหลื่อมล้ำกันระหว่างภูมิภาค โดยเฉพาะการกระจายทรัพยากรทางการแพทย์และสาธารณสุข อาทิ จากการสำรวจทรัพยากรสาธารณสุขในปี

๒๕๕๖ พบว่า อัตราส่วนแพทย์ต่อประชากรระหว่างกรุงเทพฯ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่างกันถึง ๓.๖ เท่า

(๔) **ความเหลื่อมล้ำการเข้าถึงการคุ้มครองทางสังคมของแรงงาน** แรงงานอิสระ เข้าถึงการคุ้มครองมากขึ้น จากการเข้าถึงการประกันตนตามมาตรา ๕๐ ที่เพิ่มขึ้นจาก ๑.๒๙ ล้านคน ในปี ๒๕๕๕ เป็น ๒.๔๗๑ ล้านคน ในปี ๒๕๕๗ ทำให้แรงงานในระบบมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๔๒.๔ ในปี ๒๕๕๗ อย่างไรก็ตาม แรงงานในระบบได้รับค่าจ้างเฉลี่ยสูงกว่าแรงงานนอกระบบประมาณ ๒.๑ เท่า ในปี ๒๕๕๖

(๕) **ความเหลื่อมล้ำด้านกระบวนการยุติธรรม** เนื่องจากประชาชนไม่เข้าใจกฎหมาย เข้าไม่ถึงกระบวนการยุติธรรม และหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมขาดการบูรณาการในการทำงาน นอกจากนี้ ผู้มีรายได้น้อยมักไม่ได้รับความเป็นธรรม ไม่สามารถต่อสู้คดีจากการที่ไม่สามารถรับภาระค่าใช้จ่ายในกระบวนการยุติธรรมและต้องใช้เวลายาวนาน

๒.๒.๖ คนไทยมีความมั่นคงทางสังคมมากขึ้น จากการที่คนไทยกว่าร้อยละ ๙๙.๙ ได้รับความคุ้มครองทางด้านสุขภาพ โดยอยู่ภายใต้ระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้าร้อยละ ๗๓.๘ ระบบประกันสังคม ร้อยละ ๑๖.๗ และระบบสวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจร้อยละ ๗.๑ ขณะที่ กลุ่มผู้ด้อยโอกาสมีหลักประกันทางรายได้มั่นคงขึ้นและมีความครอบคลุมมากขึ้น โดยในปี ๒๕๕๘ ผู้สูงอายุได้รับการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพเพิ่มขึ้นเป็นแบบขั้นบันไดตามช่วงอายุ ๘.๓ ล้านคน จากผู้สูงอายุทั้งประเทศ ๑๐.๔ ล้านคน ส่วนผู้พิการได้รับเบี้ยยังชีพเพิ่มขึ้นเป็น ๘๐๐ บาท ครอบคลุมผู้พิการร้อยละ ๘๙.๕ และรัฐให้เงินอุดหนุนแก่เด็กด้อยโอกาสที่อยู่ในครอบครัวยากจนให้ได้รับการเลี้ยงดูที่มีคุณภาพภายใต้โครงการอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดอย่างไรก็ตาม สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยยังไม่ครอบคลุมกลุ่มผู้มีรายได้น้อยและผู้ยากไร้ แม้ว่ารัฐจัดสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยภายใต้โครงการต่างๆ แต่ปัจจุบันกลุ่มผู้มีรายได้น้อยและรายได้ปานกลางยังไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยถึง ๔.๕๔๔,๙๒๖ ครัวเรือน อย่างไรก็ตาม รัฐเริ่มให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่อยู่อาศัยแก่ผู้สูงอายุโดยเฉพาะผู้ที่มีรายได้น้อยและผู้ยากไร้

๒.๒.๗ วัฒนธรรมอันดีงามของไทยเริ่มเสื่อมถอยและสังคมไทยมีแนวโน้มเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมมากขึ้น อาทิ การให้คุณค่ากับความสนุกสนาน และความสะดักสะบาย ละเลยเรื่องวินัย มีความเห็นแก่ตัว ไม่รู้จักเสียสละไม่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และขาดความรับผิดชอบ นอกจากนี้ยังมีแนวโน้มการเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม โดยเฉพาะการเข้ามาของแรงงานต่างชาติที่ก่อให้เกิดการนำเอาวัฒนธรรมต้นทางผสมผสานกับวัฒนธรรมท้องถิ่น

๒.๒.๘ ความเข้มแข็งของชุมชนมีแนวโน้มที่ดีขึ้น ชุมชนสามารถแก้ปัญหาและสนองตอบความต้องการของชุมชนด้วยตนเองได้ดีขึ้น โดยมีกระบวนการจัดทำแผนชุมชนที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ และบูรณาการเป็นแผนตำบลเพื่อเชื่อมโยงกับแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แผนพัฒนาอำเภอ และแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อให้ได้รับการสนับสนุนทั้งในด้านองค์ความรู้และงบประมาณในกิจกรรมที่เกินความสามารถของชุมชน มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายเพิ่มขึ้นจาก ๑๔๒,๖๓๒ แห่งในปี ๒๕๕๕ เป็น ๑๕๒,๓๗๗ แห่ง ในปี ๒๕๕๖ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มธุรกิจชุมชนและอาชีพ ร้อยละ ๓๒.๕๑ ขององค์กรทั้งหมด และองค์กรการเงิน ร้อยละ ๒๖.๗๗

๒.๒.๙ ความไม่ยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่างกันส่งผลให้เกิดความขัดแย้งในสังคม ในช่วงระยะเวลากว่า ๑๐ ปีที่ผ่านมา ความขัดแย้งในเชิงความคิดเห็นทางการเมืองของกลุ่มต่างๆ ที่มีความรุนแรงมากขึ้น นำไปสู่ความสูญเสียต่อชีวิต ทรัพย์สิน และส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม

๒.๓ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒.๓.๑ ทรัพยากรธรรมชาติส่วนใหญ่ถูกนำไปใช้ในการพัฒนาจำนวนมาก ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมอย่างต่อเนื่องและเกิดปัญหาความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้น

(๑) **พื้นที่ป่าไม้ลดลง** เนื่องจากจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้ความต้องการใช้ที่ดินเพื่อการผลิตทางการเกษตร การอยู่อาศัย และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย พื้นที่ป่าไม้จึงถูกบุกรุกทำลายมากขึ้น โดยพื้นที่ป่าไม้ลดลงจาก ๑๗๑.๐๒ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๕๓.๓๓ ของพื้นที่ทั้งหมดของประเทศในปี ๒๕๐๔ เป็น ๑๐๒ ล้านไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๓๑.๖ ในปี ๒๕๕๖

(๒) **ทรัพยากรดินเสื่อมโทรม** ทำให้ความหลากหลายทางชีวภาพถูกคุกคาม ทรัพยากรดินและที่ดินมีปัญหาความเสื่อมโทรมของดินจากการใช้ประโยชน์ที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ดินเกษตรกรรมเสื่อมคุณภาพ การชะล้างพังทลายของดิน นอกจากนี้ ยังมีปัญหาพื้นที่สูงชันหรือพื้นที่ภูเขา ซึ่งมีข้อจำกัดในการนำไปใช้ประโยชน์ การใช้ทรัพยากรที่ดินของประเทศยังไม่มีประสิทธิภาพและขาดการบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การบริหารจัดการที่ดินมีปัญหาความไม่เป็นธรรมและการกระจายสิทธิการถือครองที่ดิน ความหลากหลายทางชีวภาพกำลังตกอยู่ภายใต้ภาวะถูกคุกคาม โดยมีสาเหตุมาจากการสูญเสียระบบนิเวศป่าไม้อย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน

(๓) **ป่าชายเลนและระบบนิเวศชายฝั่งถูกทำลาย** และมีการเปลี่ยนแปลงสภาพไปใช้ประโยชน์อื่นๆ จำนวนมาก เช่น การเพาะเลี้ยงชายฝั่ง โดยเฉพาะการทำนากุ้ง การขยายตัวของเมืองและอุตสาหกรรม ทำให้พื้นที่ป่าชายเลนลดลงจากปี ๒๕๐๔ ที่มีพื้นที่ป่าชายเลนกว่า ๒.๓ ล้านไร่ เหลือเพียง ๑.๕ ล้านไร่ ในปี ๒๕๕๒ คิดเป็นการลดลงร้อยละ ๓๔.๘ ทำให้รัฐเริ่มมีนโยบายปกป้องป่าชายเลนอย่างจริงจัง โดยไม่อนุญาตการต่อสัมปทานบัตรทั้งหมดตั้งแต่ปี ๒๕๓๔ และห้ามการใช้ประโยชน์อื่นๆ ใดๆ ก็ตาม ในระหว่างปี ๒๕๔๙-๒๕๕๔ พบว่า ป่าชายเลนมีสภาพดีขึ้น ในปี ๒๕๕๔ ผลผลิตประมงทะเลมีปริมาณเพียง ๑.๖๑ ล้านตัน ลดลงจากปี ๒๕๔๙ ที่มีปริมาณ ๒.๔๒ ล้านตัน ในขณะที่พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งของประเทศไทยยังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่องจากปริมาณความต้องการสัตว์น้ำที่เพิ่มมากขึ้น

(๔) **การผลิตพลังงานในประเทศไม่เพียงพอกับความต้องการ แต่ประสิทธิภาพการใช้พลังงานดีขึ้น** ความต้องการใช้พลังงานของประเทศเพิ่มขึ้นตลอด ๓๐ ปีที่ผ่านมาแต่การผลิตพลังงานเชิงพาณิชย์เพื่อการบริโภคภายในประเทศไม่เพียงพอกับความต้องการ ทำให้ต้องนำเข้าจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น โดยในปี ๒๕๕๕ ต้องนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ ๖ อยู่ที่ระดับ ๑.๐๘ ล้านบาร์เรลเทียบเท่าน้ำมันดิบต่อวัน คิดเป็นร้อยละ ๕๔ ของความต้องการใช้ในปี ๒๕๕๕ และคิดเป็นร้อยละ ๑๒.๕ ของ GDP โดยนำมันดิบมีการนำเข้าสูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๗๖ ของการนำเข้าพลังงานทั้งหมด ขณะที่การใช้พลังงานเชิงพาณิชย์ขั้นต้นในปี ๒๕๕๕ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๖.๘ อยู่ที่ระดับ ๑.๙๘๑ พันบาร์เรลเทียบเท่าน้ำมันดิบต่อวัน ทั้งนี้ ประสิทธิภาพการใช้พลังงานของประเทศไทยมีแนวโน้มดีขึ้น โดยมีอัตราการเพิ่มขึ้นของการใช้พลังงานต่ำกว่าอัตราขยายตัวของ GDP โดยในปี ๒๕๕๕ การเพิ่มขึ้นของ GDP ร้อยละ ๑ ขณะที่มีการใช้พลังงานเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ ๐.๖

(๕) **ทรัพยากรน้ำยังมีส่วนที่ไม่สามารถจัดสรรได้ตามความต้องการ** ประเทศไทยประกอบด้วย ๒๕ กลุ่มน้ำหลัก น้ำตามธรรมชาติมีปริมาณรวม ๒๘๕,๒๒๗ ล้านลูกบาศก์เมตร ขณะที่การพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำในประเทศมีความจุคิดเป็นร้อยละ ๒๘ ของปริมาณน้ำท่าธรรมชาติ มีอ่างน้ำบาดาลทั้งหมด ๒๗ อ่างน้ำบาดาล มีปริมาณการกักเก็บในชั้นน้ำบาดาลรวมประมาณ ๑.๑๓ ล้านล้านลูกบาศก์เมตร มีศักยภาพที่จะพัฒนาขึ้นมาใช้ได้ โดยไม่กระทบต่อปริมาณน้ำบาดาลที่มีอยู่ได้รวมปีละ ๖๘,๒๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร อย่างไรก็ตาม การพัฒนาน้ำบาดาลขึ้นมาใช้ มีข้อจำกัดในเรื่องของความคุ้มทุนเนื่องจากมีค่าใช้จ่ายในการสูบน้ำ และการดำเนินการสำรวจสูง ขณะที่ภาพรวมความต้องการใช้น้ำในประเทศ ในปี ๒๕๕๓ มีจำนวนประมาณ ๑๕๑,๗๕๐ ล้านลูกบาศก์เมตร โดยที่ศักยภาพของการเข้าถึงแหล่งน้ำของภาคส่วนต่างๆ มีจำนวน ๑๐๒,๑๔๐ ล้านลูกบาศก์เมตร และยังไม่สามารถจัดสรรน้ำตามความต้องการได้อีกประมาณ ๔๙,๖๑๐ ล้านลูกบาศก์เมตร

๒.๓.๒ ปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มสูงขึ้นตามการขยายตัวของเศรษฐกิจและชุมชนเมือง

(๑) ปัญหาขยะมูลฝอยยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ แนวโน้มอัตราการเกิดขยะมูลฝอยเฉลี่ยต่อคนต่อวันเพิ่มสูงขึ้นจาก ๑.๐๔ กิโลกรัม/คน/วัน ในปี ๒๕๕๓ เป็น ๑.๑๑ กิโลกรัม/คน/วัน ในปี ๒๕๕๗ สถานที่กำจัดขยะแบบถูกต้องตามหลักวิชาการมีเพียงร้อยละ ๑๙ และมีการนำมูลฝอยกลับไปใช้ประโยชน์เพียงร้อยละ ๑๘ ทำให้มีปริมาณขยะสะสมตกค้างเพิ่มสูงขึ้นถึง ๑๙.๙ ล้านตัน ในปี ๒๕๕๖ ของเสียอันตราย ในปี ๒๕๕๗ มีประมาณ ๒.๖๙ ล้านตัน โดยขยะอิเล็กทรอนิกส์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐ ต่อปี เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มีการปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ในอนาคตอาจต้องประสบปัญหาการกำจัดซากของเสียเหล่านี้ หากภาครัฐไม่มีมาตรการหรือมีกฎหมายควบคุมการรีไซเคิลขยะอย่างครบวงจร ขณะที่การจัดการของเสียอันตรายจากภาคอุตสาหกรรมสามารถจัดการได้ประมาณร้อยละ ๗๐ โดยภาคอุตสาหกรรมมีการนำของเสียอันตรายกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่มากขึ้น แต่ยังคงพบการลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรมในหลายพื้นที่อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากต้นทุนในการกำจัดสูง

(๒) มลพิษทางอากาศยังเกินมาตรฐานหลายแห่ง แต่มีแนวโน้มดีขึ้น ในปี ๒๕๕๗ พบสารมลพิษทางอากาศเกินค่ามาตรฐานในหลายพื้นที่ของประเทศ และที่เป็นปัญหาสำคัญได้แก่ฝุ่นละออง ก๊าซโอโซน และสารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) โดยมีพื้นที่วิกฤติในเขตพื้นที่มาบตาพุด จังหวัดระยอง ที่ยังคงประสบปัญหาสารอินทรีย์ระเหยง่าย ในขณะที่พื้นที่อื่น เช่น กรุงเทพฯ ปทุมธานี เชียงใหม่ ขอนแก่น พบสารเบนซินเกินค่ามาตรฐาน แต่ส่วนใหญ่มีปริมาณลดลงจากปีที่ผ่านมา ซึ่งได้รับผลดีจากการปรับปรุงมาตรฐานน้ำมันเชื้อเพลิงเมื่อต้นปี ๒๕๕๗ ทั้งนี้ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร การที่ปัญหาฝุ่นละอองและเบนซินมีปริมาณลดลง ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการปรับปรุงมาตรฐานน้ำมันเชื้อเพลิงจาก EURO ๓ เป็น EURO ๔ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ และการปรับปรุงระบบขนส่งสาธารณะและทางจักรยาน การเข้มงวดกับการตรวจจําารถควันดำ อย่างไรก็ตาม ปัญหามลพิษทางอากาศในพื้นที่มาจากสาเหตุหลักคือปริมาณรถยนต์จำนวนมากสำหรับมลพิษจากหมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน พบว่าสถานการณ์ดีขึ้นเป็นลำดับ โดยความร่วมมือและการทำงานระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และประชาชนดีขึ้น

(๓) คุณภาพน้ำที่อยู่ในเกณฑ์ดีมีแนวโน้มลดลง สถานการณ์คุณภาพน้ำในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๗) มีแนวโน้มเสื่อมโทรมลง โดยแหล่งน้ำที่อยู่ในเกณฑ์ดีมีแนวโน้มลดลงส่วนแหล่งน้ำที่อยู่ในเกณฑ์พอใช้และเสื่อมโทรมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สาเหตุสำคัญมาจากการชะหน้าดินที่มีปฏิกิริยากับการเกษตรและการปศุสัตว์ และการระบายน้ำเสียจากชุมชน ระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการบำบัดน้ำเสียที่เพิ่มขึ้นตามการขยายตัวและการเจริญเติบโตของชุมชน โดยปัจจุบัน มีปริมาณน้ำเสียจากชุมชน ๑๐.๓ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อวัน ขณะที่ระบบบำบัดน้ำเสีย รองรับน้ำเสียที่เกิดขึ้นได้เพียงร้อยละ ๓๑

(๔) ประเทศไทยปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพิ่มขึ้น แต่อัตราการเติบโตลดลง ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากสาขาพลังงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตามปริมาณความต้องการใช้พลังงานที่เพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของเศรษฐกิจของประเทศ จากรายงานแห่งชาติฉบับที่ ๒ การจัดทำบัญชีก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทย ระบุว่าประเทศไทยมีการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ในปี ๒๕๓๓ ปริมาณ ๒๒๙.๐๘ ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า และเพิ่มเป็น ๒๖๕.๙ ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า ในปี ๒๕๔๗ โดยปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓.๓ ต่อปี อย่างไรก็ตาม อัตราการเติบโตลดลงในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา ทั้งนี้เนื่องจากมาตรการการลดก๊าซเรือนกระจกต่างๆ ที่มีการดำเนินงานเพิ่มมากขึ้นในประเทศ ประกอบกับการกักเก็บก๊าซเรือนกระจกในภาคป่าไม้และการใช้ประโยชน์ที่ดินมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นร้อยละ ๑.๑ จึงส่งผลให้ภาคดังกล่าวเป็นภาคที่มีความสำคัญมากในการเพิ่มการดูดซับและช่วยลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยรวมของประเทศ

๒.๓.๓ ภัยพิบัติทางธรรมชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งอุทกภัยเกิดขึ้นบ่อยครั้งและมีความรุนแรงมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อภาคการผลิตและวิถีการดำรงชีวิตของคนไทย ทั้งอุทกภัย ภัยแล้ง วัตภัย และดินถล่ม สร้างความเสียหายนับเป็นมูลค่ากว่าหมื่นล้านบาท อันเป็นผลกระทบมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยพิบัติทางธรรมชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งอุทกภัยมีแนวโน้มและความถี่มากขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อภาคการผลิตและวิถีการดำรงชีวิตของคนไทยเป็นประจำทุกปีในมิติของจำนวนประชากรเสี่ยงภัยจะพบว่าภัยแล้งเป็นภัยธรรมชาติที่ส่งผลกระทบต่อประชากรเป็นจำนวนมากกว่าภัยประเภทอื่นๆ ในขณะที่น้ำท่วมเป็นภัยธรรมชาติที่ส่งผลให้ประเทศไทยถูกจัดอยู่ในลำดับประเทศที่มีความเสี่ยงตุนๆ ของโลก

๒.๔ ด้านการบริหารจัดการและการปรับปรุงประสิทธิภาพกลไกการพัฒนา

๒.๔.๑ ด้านธรรมาภิบาล

(๑) ประเทศไทยจะต้องให้ความสำคัญกับเรื่องธรรมาภิบาลอย่างเร่งด่วนจากการประเมินผ่านดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย ซึ่งว่า สังคมไทยในภาพรวมมีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันอยู่ในระดับปานกลางในปี ๒๕๕๖ แต่ต้องปรับปรุงด้านสังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาลอยู่ในระดับที่ต้องเร่งแก้ไข สถานการณ์ดังกล่าว ถือเป็นความจำเป็นของประเทศไทยที่จะต้องให้ความสำคัญกับเรื่องธรรมาภิบาลอย่างเร่งด่วน เนื่องจากสถานการณ์วิกฤตคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลของสังคมไทยหลักธรรมาภิบาล ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๒ มีอย่างน้อย ๖ ประการคือ (๑) หลักนิติธรรม (๒) หลักคุณธรรม (๓) หลักความโปร่งใส (๔) หลักความมีส่วนร่วม (๕) หลักความรับผิดชอบ (๖) หลักความคุ้มค่า ขณะนี้ ได้มีการสะสมตัวและลุกลามสู่ทุกภาคส่วน ได้แก่ ภาคการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นที่มีการซื้อสิทธิ์ ขายเสียง มีการทุจริตเพื่อให้ได้รับการเลือกตั้ง มีผลประโยชน์ส่วนตนทับซ้อนกับผลประโยชน์รัฐหน่วยงานภาครัฐ มีระบบการบริหารงานที่ไม่เป็นธรรมาภิบาล มีการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ หาผลประโยชน์ให้ตนเองและพวกพ้อง ภาคธุรกิจบางส่วนมีการร่วมมือกับนักการเมืองและข้าราชการ กระทำการทุจริตเพื่อให้ได้งานจากภาครัฐ ปิดงานอย่างรวดเร็ว ผูกขาดทางธุรกิจ หลีกเลี่ยงภาษี ขาดความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค ภาคประชาชนมีแนวโน้มยอมรับการทุจริตต่างๆ ที่ตนเองได้รับประโยชน์มากขึ้น สถาบันทางศาสนาบางส่วนประพฤติดิฉินธรรมและจริยธรรมเสียเอง มีปัญหาการบริหารจัดการทรัพย์สินของส่วนรวม ขาดความโปร่งใส ปล่อยให้คนบางกลุ่มใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือแสวงหาประโยชน์ สื่อมวลชนหลายสำนักวางตัวไม่เป็นกลาง ไม่แสดงบทบาทในการต่อต้านการทุจริตหรือปกปิดข้อเท็จจริง รับผลประโยชน์จากกลุ่มนายทุนและนักธุรกิจการเมืองจนไม่สามารถรักษาจริยธรรมหรือจรรยาบรรณของวิชาชีพได้

(๒) ภาคเอกชนมีการประเมินหลักบรรษัทภิบาล ตั้งแต่ปี ๒๕๔๔ โดยสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (Thai Institute of Directors : IOD) ได้สำรวจการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง พบว่า บริษัทจดทะเบียนที่มีธรรมาภิบาลมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ ๗๒% ในปี ๒๕๕๗ ถือว่าอยู่ในระดับดีเมื่อเทียบกับปี ๒๕๔๕ ที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ ๕๒% และมีคะแนนเฉลี่ยลดลงเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๔ ที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ ๗๗% แสดงให้เห็นว่า บริษัทจดทะเบียนไทย ให้ความสำคัญในการพัฒนาการกำกับดูแลกิจการที่ดีเพื่อโอกาสในการเติบโตอย่างยั่งยืนและสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศสู่การยอมรับในระดับสากล

๒.๔.๒ ด้านการบริหารจัดการภาครัฐและการกระจายอำนาจ

(๑) การบริหารจัดการภาครัฐมีการปรับปรุงตามยุคสมัย พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้จัดระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินแบ่งออกเป็น ๓ ส่วนได้แก่ บริหารราชการส่วนกลาง บริหารราชการส่วนภูมิภาค และบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่ใช้หลักการกระจายอำนาจที่ส่วนกลางได้มอบอำนาจระดับหนึ่งให้ประชาชนในท้องถิ่นไปดำเนินการปกครองตนเองอย่างอิสระโดยไม่ขัดต่อกฎหมายของประเทศ ทั้งสามส่วนนี้อยู่ในการควบคุมและบริหารงานของคณะรัฐมนตรี ซึ่งมีหน้าที่

รับผิดชอบบริหารราชการแผ่นดิน รวมไปถึงการกำหนดนโยบายเพื่อให้ข้าราชการนำไปปฏิบัติ ทั้งนี้การปฏิรูประบบราชการที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนในโครงสร้างของหน่วยราชการเกิดขึ้นจากพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มีการกำหนดส่วนราชการไว้เป็น ๒๐ กระทรวง และส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง

(๒) การกระจายอำนาจเกิดผลสำเร็จหลายด้านแต่ยังมีปัญหาที่ต้องแก้ไข
กระจายอำนาจให้แก่ อปท. ในระยะที่ผ่านมาได้ดำเนินการตามแนวทางของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ และ ๒๕๕๐ และตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฉบับที่ ๑ และฉบับที่ ๒ นอกจากนี้ มีการใช้งบประมาณเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการถ่ายโอนภารกิจ หน้าที่และเพิ่มรายได้ในการดำเนินงานของ อปท. โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๓ สัดส่วนของรายได้ของท้องถิ่นต่อรายได้รัฐบาลคิดเป็นร้อยละ ๑๓.๓๑ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๒๕.๑๗ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๐ และร้อยละ ๒๘.๒๑ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ มีการถ่ายโอนภารกิจไปแล้วตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ อปท. ฉบับที่ ๑ จำนวน ๑๘๕ ภารกิจจากภารกิจที่ต้องถ่ายโอน ๒๔๕ ภารกิจและถ่ายโอนภารกิจตามแผนปฏิบัติการฯ ฉบับที่ ๒ จำนวน ๗๕ งาน/กิจกรรมจาก ๑๑๔ งาน/กิจกรรม และถ่ายโอนบุคลากรจากส่วนกลางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๙.๘๕๐ คน แบ่งเป็นข้าราชการ ๑,๓๗๘ คน บุคลากรทางการศึกษา ๕,๒๕๕ คน ข้าราชการกระทรวงสาธารณสุขซึ่งประจำอยู่ที่สถานีนามัย จำนวน ๗๙ คน และลูกจ้างประจำ ๓,๐๙๘ คน อย่างไรก็ตามยังมีปัญหาที่ต้องแก้ไข เช่น การทับซ้อนของอำนาจหน้าที่และเขตพื้นที่ระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้การจัดบริการสาธารณสุขให้กับประชาชนยังขาดความสมดุล ปัญหาการซื้อเสียง ทำให้การเลือกตั้งระดับท้องถิ่นขาดความชอบธรรม และปัญหาการขาดแคลนรายได้ของ อปท. ซึ่งรายได้ที่ท้องถิ่นจัดเก็บเองในภาพรวมมีสัดส่วนเพียงร้อยละ ๙.๙๐ ของรายได้รัฐบาลในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙ และเพิ่มเป็นร้อยละ ๑๐.๖๕ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ท้องถิ่นจำเป็นต้องพึ่งพาเงินอุดหนุนจากรัฐบาล คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๕๒ และร้อยละ ๓๙.๔๖ ตามลำดับ ส่งผลให้ อปท. ในพื้นที่ที่มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจหนาแน่น เช่น การเป็นแหล่งที่ตั้งของอุตสาหกรรม การค้า การบริการ การเป็นพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ แหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับโลก การจัดบริการสาธารณสุขรองรับการเติบโตของเมืองและการเพิ่มขึ้นของประชากรแฝงและแรงงานต่างด้าวได้อย่างมีขอบเขตจำกัด

๒.๔.๓ ด้านการทุจริตคอร์รัปชัน

ไทยกำลังประสบปัญหาการทุจริตเชิงนโยบายและผลประโยชน์ทับซ้อนเป็นอย่างมาก พัฒนาการของการทุจริตคอร์รัปชันในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงจากในอดีตที่มีรูปแบบการทุจริตจัดซื้อจัดจ้างรับสินบน ซึ่งสามารถตรวจสอบหาหลักฐานจับผิดมาลงโทษได้ เนื่องจากมีความซับซ้อนไม่มากเท่ากับการทุจริตคอร์รัปชันในปัจจุบันที่ประเทศไทยมีความเสียหายจากการทุจริตคอร์รัปชันขนาดใหญ่ที่สูงเป็นแสนล้านบาท อันเนื่องจากการทุจริตเชิงนโยบายและผลประโยชน์ทับซ้อนซึ่งเป็นรูปแบบใหม่ที่เกิดมากขึ้นในช่วงที่รัฐเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจและการหาประโยชน์จากธุรกิจในโลกสมัยใหม่ มีความซับซ้อนเพิ่มขึ้นและในปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาการทุจริตเชิงนโยบายและผลประโยชน์ทับซ้อนเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็น องค์กรภาครัฐหรือภาคเอกชน และมาตรการต่างๆ ที่ออกมา รวมทั้งกฎหมายเกี่ยวกับการทุจริตและการตรวจสอบจากองค์กรต่างๆ ยังไม่สามารถที่จะเข้าไปแก้ไขปัญหาเหล่านี้ได้ ดังปรากฏตามดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index : CPI) พ.ศ. ๒๕๕๗ ขององค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ พบว่าประเทศไทยได้ ๓๘ คะแนนจากคะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน อยู่อันดับที่ ๘๕ จากการจัดอันดับทั้งหมด ๑๗๕ ประเทศทั่วโลก จะเห็นได้ว่าประเทศไทยมีคะแนนดีขึ้นเล็กน้อยเทียบกับปี ๒๕๕๖ ที่ได้ ๓๕ คะแนน อยู่อันดับ ๑๐๒ โดยเมื่อเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียนพบว่า ประเทศไทยมีคะแนนเท่ากับประเทศฟิลิปปินส์ ส่วนประเทศสิงคโปร์สูงถึง ๘๔ คะแนน และมาเลเซียได้ ๕๒ คะแนน (คะแนนมากหมายถึงมีคอร์รัปชันน้อย)

๓. บริบทการเปลี่ยนแปลงและภาพอนาคตประเทศไทย

๓.๑ บริบทภายใน

๓.๑.๑ ภาพเศรษฐกิจไทยในกรณีฐาน

ภายใต้สมมติฐาน (๑) แนวโน้มการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกเฉลี่ยร้อยละ ๓.๘ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ และร้อยละ ๔.๒ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ (๒) การลงทุนภาครัฐขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๔ (๓) ราคาน้ำมันเฉลี่ย ๗๐-๙๐ ดอลลาร์ สรอ. ต่อบาร์เรลในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ และเฉลี่ย ๘๐-๑๐๐ ดอลลาร์ สรอ. ต่อบาร์เรลในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ (๔) ผลผลิตภาพการผลิตรวมขยายตัวร้อยละ ๒.๑ โดยผลิตภาพการผลิตภาคเกษตรหดตัวต่อเนื่องเฉลี่ยร้อยละ ๐.๘ ภาคอุตสาหกรรมขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๒.๐ และภาคบริการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๓.๐ (๕) การลงทุนภาคเอกชนขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๕ และ (๖) กำลังแรงงานลดลงเฉลี่ยร้อยละ ๐.๒ และร้อยละ ๐.๗ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ และ ๑๓ ตามลำดับ ภายใต้สมมติฐานเหล่านี้ เศรษฐกิจไทยในช่วง ๑๐ ปีข้างหน้ามีแนวโน้มที่จะขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๓.๓-๔.๓ โดยมีค่ากลางของการประมาณการร้อยละ ๓.๘ ซึ่งทำให้เศรษฐกิจไทยจะสามารถขยับฐานะขึ้นเป็นประเทศรายได้สูงในช่วงปี ๒๕๗๑ (ในกรณีเศรษฐกิจขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๔.๓ - ๒๕๗๔) (ในกรณีเศรษฐกิจขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๓.๓) การขยายตัวในกรณีฐานดังกล่าวทำให้เศรษฐกิจไทยมีความเสี่ยงที่จะตกอยู่ภายใต้กับดักประเทศรายได้ปานกลางอย่างถาวรมากขึ้น เมื่อคำนึงถึงเงื่อนไขในระยะยาว โดยเฉพาะ (๑) การลดลงของกำลังแรงงานที่จะหดตัวเร่งขึ้นเป็นเฉลี่ยร้อยละ ๑.๐ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๔ ซึ่งจะเป็นปัจจัยถ่วงต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจมากขึ้น (๒) ชีตความสามารถด้านการคิดค้นเทคโนโลยีและนวัตกรรมซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการยกระดับฐานะประเทศเข้าสู่การเป็นประเทศรายได้สูงจะลดลงตามการเพิ่มขึ้นของสัดส่วนของประชากรผู้สูงอายุ (๓) จำนวนประชากรรวมจะเริ่มลดลงในปี ๒๕๗๐ ซึ่งส่งผลให้อุปสงค์และการผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการในประเทศขยายตัวช้าลง (๔) การเพิ่มขึ้นของชีตความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่างๆ ที่การปรับตัวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุช้ากว่าไทย (๕) ภาระการใช้จ่ายเพื่อดูแลผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นทำให้การจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาประเทศเพื่อยกระดับฐานะการพัฒนาประเทศมีข้อจำกัดมากขึ้น (๖) เกณฑ์รายได้ขั้นต่ำสำหรับการเป็นประเทศรายได้ขั้นสูงปรับตัวเพิ่มขึ้นเฉลี่ยประมาณ ๑๐๐-๒๐๐ ดอลลาร์ สรอ. ต่อคนต่อปีตามการเพิ่มขึ้นของรายได้และมาตรฐานการครองชีพของประเทศสำคัญๆ เงื่อนไขดังกล่าวทำให้ประเทศไทยมีความเสี่ยงที่จะไม่สามารถหารายได้ที่เพียงพอในการที่จะทำให้คนไทยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ มีความภาคภูมิใจ มีเกียรติและศักดิ์ศรีในประชาคมภูมิภาคและในเวทีโลก

๓.๑.๒ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ

การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทยส่งผลให้อัตราการพึ่งพิงของประชากรวัยแรงงานต้องแบกรับการดูแลผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้น โดยในปี ๒๕๕๓ มีประชากรวัยแรงงาน ๕ คนที่มีศักยภาพแบกรับผู้สูงอายุ ๑ คน และคาดการณ์ว่าในปี ๒๕๘๓ จะเหลือประชากรวัยแรงงานเพียง ๑.๗ คนแบกรับผู้สูงอายุ ๑ คน การขาดแคลนกำลังแรงงานทำให้ต้องนำเข้าแรงงานไร้ทักษะจากประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งส่งผลกระทบต่อตลาดแรงงานไทยในด้านการยกระดับรายได้และทักษะฝีมือแรงงานจะช้าลง ผลผลิตภาพแรงงานไทยอาจเพิ่มขึ้นช้า ปัญหาการค้ำมนุษย์ และการขาดการคุ้มครองทางสังคมขั้นพื้นฐานที่จำเป็น ซึ่งจะเป็นปัญหาต่อเนื่องที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนไทย อาทิ อาชญากรรม โรคระบาด และภาระทางการคลังของระบบบริการทางสังคม อย่างไรก็ตาม นับเป็นโอกาสในการพัฒนาสินค้าและบริการ ธุรกิจบริการที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นเป็นตัวเลขเบื้องต้น สศช. จะคำนวณใหม่อีกครั้งเมื่อการปรับปรุงฐานข้อมูลในแบบจำลองเสร็จสมบูรณ์เกณฑ์ขั้นต่ำในปี ๒๕๕๖ ซึ่งอยู่ที่ ๑๒,๗๔๕ ดอลลาร์ สรอ. ต่อคนต่อปี

๓.๑.๓ ความเหลื่อมล้ำ

ความเหลื่อมล้ำเป็นปัญหาสำคัญในสังคมไทยทั้งความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ โอกาส การเข้าถึงบริการภาครัฐและการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติ นำไปสู่ความขัดแย้งในสังคม และเป็นอุปสรรคต่อ

การพัฒนาประเทศที่ลดทอนความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและความมั่นคงทางสังคม จากการกระจายรายได้และผลประโยชน์ของการพัฒนาไปยังกลุ่มคนต่างๆ ในสังคม บางพื้นที่และบางสาขาการผลิตไม่ทั่วถึงเป็นธรรมดา ผลประโยชน์ส่วนใหญ่ตกอยู่ในกลุ่มที่มีโอกาสและรายได้สูง ทำให้สัดส่วนรายได้ระหว่างกลุ่มคนร้อยละ ๑๐ ของประชากรกับกลุ่มคนจนร้อยละ ๑๐ ของประชากร มีความแตกต่างกันถึง ๓๔.๙ เท่าในปี ๒๕๕๖ นอกจากนี้ความเหลื่อมล้ำยังส่งผลให้เกิดปัญหาต่างๆ อาทิ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน คนยากจนขาดโอกาส การเข้าถึงบริการการศึกษาและสาธารณสุขที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม การแย่งชิงทรัพยากร การรับรู้ข้อมูลข่าวสารปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติด

๓.๑.๔ ความเป็นเมือง

การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ชนบทไปสู่ความเป็นเมืองมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเพื่อลดความแออัดของเมืองหลวงและเมืองหลัก อันเป็นการกระจายความเจริญสู่พื้นที่อื่นๆ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน การจัดการสาธารณสุขเพื่อรองรับการเติบโตของเมือง การใช้ประโยชน์ของทรัพยากรท้องถิ่นทั้งปัจจัยการผลิตและแรงงานไปสู่ภาคการค้า บริการ และอุตสาหกรรม ตลอดจนการแสวงหาเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่จะช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะส่งผลต่อการลดลงและความเสื่อมโทรมของทรัพยากรท้องถิ่น การลดลงของแรงงานในภาคเกษตร รวมทั้งปัญหาการบริหารจัดการขยะทั้งขยะชุมชนและอุตสาหกรรม ทั้งนี้ การเพิ่มขึ้นของประชากรและแรงงานในพื้นที่อาจส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม การผลิตและกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีขนาดใหญ่ขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการคนในเมืองที่มากขึ้น จะส่งผลให้เกิดการประหยัดจากขนาด การขนส่งมีต้นทุนต่ำลง และการลงทุนในระบบสาธารณสุขไปจะมีความคุ้มค่ามากขึ้น นอกจากนี้ ความต้องการแรงงานที่มากขึ้นจะมีส่วนเอื้อหรือทำให้จำเป็นต้องมีการจัดตั้งสถาบันการศึกษาในพื้นที่ เพื่อตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการที่มีจำนวนมาก

๓.๑.๕ การบริหารจัดการภาครัฐ

(๑) ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ วางกรอบด้านการบริหารจัดการภาครัฐ เอื้อต่อการพัฒนาธรรมาภิบาลภาครัฐ ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ มีมาตราสำคัญๆ ที่จะช่วยสนับสนุนให้การบริหารจัดการและการปรับปรุงประสิทธิภาพพลโลกการพัฒนา อาทิ มาตรา ๖๙ หน่วยงานของรัฐ องค์การเอกชนหรือองค์กรใดที่ดำเนินกิจกรรมโดยใช้เงินแผ่นดิน มีหน้าที่ต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการดังกล่าวต่อสาธารณะเพื่อให้พลเมืองได้ติดตามและตรวจสอบมาตรา ๘๒ รัฐต้องดำเนินการตามแผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และต้องจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่นให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล พัฒนาและสร้างโอกาสเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมอย่างยั่งยืน กระจายอำนาจและจัดการกิจ อำนาจหน้าที่ และขอบเขตความรับผิดชอบที่ชัดเจนระหว่างราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น รวมทั้งมีกลไกป้องกันและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบที่มีประสิทธิภาพทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน ฯลฯ มาตรา ๘๙ รัฐต้องดำเนินนโยบายการเงิน การคลัง และงบประมาณภาครัฐ โดยยึดหลักการรักษาวินัยและความยั่งยืนทางการคลัง และการใช้จ่ายเงินแผ่นดิน อย่างคุ้มค่า จัดให้มีระบบการเงินการคลังเพื่อสังคม มีระบบภาษีอากรที่มีความเป็นธรรมมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม

(๒) ภาคประชาสังคมให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการของภาครัฐสถาบันทางสังคม อาทิ มูลนิธิ สถาบันการศึกษา หน่วยงานวิจัยต่างๆ นำเสนอผลการติดตาม วิเคราะห์ สังเคราะห์ เรื่องที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการประเทศและการปรับปรุงประสิทธิภาพพลโลกการพัฒนาทั้งประเด็นธรรมาภิบาล การทุจริตคอร์รัปชันทั้งการคอร์รัปชันขนาดใหญ่และคอร์รัปชันภาครัฐเรือน การบริหารจัดการภาครัฐและการกระจายอำนาจ เพื่อรายงานข้อค้นพบและข้อเสนอแนะสู่สาธารณะ เป็นแรงกดดันให้ผู้มีอำนาจภาครัฐหันมาพิจารณา ทบทวน แผนนโยบาย มาตรการ และกลไกการทำงานต่างๆ ให้เหมาะสมมากขึ้น

๓.๒ บริบทภายนอก

๓.๒.๑ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของโลก

องค์การสหประชาชาติประเมินสถานการณ์ว่าในช่วงปี ๒๕๔๔-๒๖๔๓ (ค.ศ. ๒๐๐๑-๒๑๐๐) จะเป็นศตวรรษแห่งผู้สูงอายุ หมายถึงการมีประชากรอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ ๑๐ ของประชากรรวมทั่วโลก โดยประเทศที่พัฒนาแล้วจะใช้ระยะเวลาที่ค่อนข้างยาวนานในการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเช่น ญี่ปุ่น อเมริกา ยุโรป ขณะที่กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาจะมีระยะเวลาเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรดังกล่าวค่อนข้างสั้นกว่า สะท้อนถึงระยะเวลาในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุที่สั้นกว่าประเทศพัฒนาแล้วค่อนข้างมาก โดยการเป็นสังคมผู้สูงอายุจะส่งผลให้มีการขาดแคลนแรงงานในประเทศ และมีการเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าวมากขึ้น นอกจากนี้ มีความต้องการสินค้าและบริการที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุมากขึ้น นับเป็นโอกาสอย่างมากสำหรับประเทศไทยที่จะพัฒนาด้านธุรกิจและลงทุนด้านการค้าและบริการ ด้านการท่องเที่ยว ที่พักอาศัย การให้บริการสุขภาพในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งเป็นโอกาสของแรงงานไทยในการไปทำงานในประเทศที่พัฒนาแล้ว

๓.๒.๒ การปรับเปลี่ยนด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่รวดเร็ว

การปรับเปลี่ยนที่รวดเร็วด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบการผลิตและการค้าที่มีการใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กลายเป็นรูปแบบการค้าที่มีบทบาทมากขึ้น มีการยกระดับกระบวนการผลิตแบบอัตโนมัติไปสู่การใช้เทคโนโลยีที่ผสมผสานระหว่าง Information Technology กับ Operational Technology หรือที่เรียกว่า Internet of Things (เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมต่ออุปกรณ์และ เครื่องมือต่างๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ รถยนต์ ตู้เย็น โทรทัศน์ และอื่นๆ เข้าไว้ด้วยกัน) เพื่อผลิตสินค้าตามความต้องการของผู้บริโภคจำนวนมากยิ่งขึ้น โดยหากภาคการผลิตที่ปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีไม่ทัน ขาดการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรม จะทำให้ความสามารถในการแข่งขันลดลง

๓.๒.๓ ความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคและระดับโลกที่สูงขึ้น

(๑) แนวโน้มการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านมีการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและเขตเศรษฐกิจพิเศษภายในประเทศ ซึ่งจะมีผลต่อทิศทางการวางแผนพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศไทย ตลอดจนการปรับเปลี่ยนกฎ ระเบียบ กติกา ด้านการค้าการลงทุนที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับเรื่องความโปร่งใสและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

(๒) การเปิดเสรีภายใต้ข้อตกลงประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี ๒๕๕๘ จะนำมาซึ่งโอกาสที่สำคัญๆ หลายประการต่อการยกระดับศักยภาพการขยายตัวของเศรษฐกิจไทย ได้แก่ ๑) การลดข้อจำกัดในด้านอุปสงค์ในประเทศ ๒) โอกาสในการใช้ปัจจัยการผลิตและแรงงานสำหรับการพัฒนาภาคเกษตรและอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานและวัตถุดิบเข้มข้นในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและพัฒนาตนเองไปสู่ระดับการผลิตที่สูงขึ้นทั้งการผลิตในประเทศและการใช้ฐานการผลิตในประเทศเพื่อนบ้านและ ๓) โอกาสในการใช้ความได้เปรียบด้านสถานที่ตั้งและด้านโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้เป็นศูนย์กลางทางการบริการและการผลิตภาคอุตสาหกรรมอนาคตในอนุภูมิภาคและในภูมิภาค

(๓) การเปิดเสรีทางการค้ากับประเทศที่พัฒนาแล้ว จะมีการนำประเด็นด้านมาตรฐานของการค้าและบริการมาเป็นข้อกีดกันทางการค้าซึ่งผู้ประกอบการภายในประเทศโดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต้องปรับตัวเพื่อพัฒนาผลิตภาพการผลิตและรูปแบบธุรกิจ พัฒนามาตรฐานของอุตสาหกรรม ตลอดจนพัฒนาสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม/ชุมชนมากขึ้นโดยแรงเหวี่ยงจากกระแสการเปิดเสรีทางการค้าจะก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุน แนวโน้มราคาสินค้าเกษตรและสินค้าขั้นปฐม แรงกดดันจากการเพิ่มขึ้นของขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่างๆ ในอนุภูมิภาค โดยเฉพาะในการผลิตสินค้าเกษตร สินค้ากึ่งทุนและเทคโนโลยีเข้มข้น รวมทั้งแนวนโยบายและมาตรการการ

พัฒนาของภาครัฐที่ยังไม่ทั่วถึง ยังมีแนวโน้มที่จะตอกย้ำปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ให้มีความรุนแรงมากขึ้นและเป็นอุปสรรคต่อการสร้างการเติบโตของเศรษฐกิจแบบทั่วถึง (Inclusive Growth) ซึ่งเป็นปัจจัยที่จำเป็นต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่องและยั่งยืน

(๔) ตลาดเงิน ตลาดทุน และเศรษฐกิจโลกยังมีความเสี่ยงที่จะผันผวนตลอดช่วงแผนฯ ๑๒ เนื่องจาก ๑) ผลกระทบจากการปรับทิศทางนโยบายการเงินในสหรัฐอเมริกาในช่วงต้นแผนพัฒนาฯ และแนวโน้มการปรับทิศทางนโยบายการเงินในยุโรปในช่วงกลางถึงปลายแผนพัฒนาฯ และ ๒) ปัญหาการส่งสมหนี้สาธารณะในประเทศสำคัญๆ ในช่วงหลังวิกฤติเศรษฐกิจโลกที่มีความเสี่ยงจะพัฒนาไปสู่วิกฤติและสร้างผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจและการเงินโลกหากมาตรการปฏิรูปในประเทศสำคัญๆ ของโลกไม่ประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

(๕) ความเคลื่อนไหวของกระแสวัฒนธรรมโลก ความก้าวหน้าในการติดต่อสื่อสาร การขยายตัวของเครือข่ายทางสังคมออนไลน์ ส่งผลให้มีทั้งโอกาสและความเสี่ยง ต่อวิถีชีวิตทัศนคติ และความเชื่อในสังคม ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กระบวนการเรียนรู้ และพฤติกรรมบริการบริโภคของคนในประเทศ

๓.๒.๔ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

(๑) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) จะส่งผลกระทบต่อ ข้ำเติมต่อสถานการณ์ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความรุนแรงมากขึ้น อุณหภูมิของโลกเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดความแห้งแล้งเป็นระยะเวลายาวนาน เกิดฝนขาดช่วง และมีฤดูกาลเปลี่ยนไป ส่งผลกระทบต่อความอุดมสมบูรณ์ของดิน ป่าไม้เกิดความเสื่อมโทรม แหล่งน้ำขาดแคลน ผลผลิตทางการเกษตรลดลง เกิดโรคระบาดในพืชและสัตว์ และอาจเกิดผลกระทบต่อสุขภาพของมนุษย์กรณีที่เกิดโรคระบาดใหม่ เกิดความเสี่ยงต่อการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น ระบบนิเวศป่าไม้ ระบบนิเวศชายฝั่ง พื้นที่ชุ่มน้ำ เกิดการกัดเซาะชายฝั่ง และการสูญเสียแนวปะการัง การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพดังกล่าวข้างต้น จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงด้านอาหาร สุขภาพ พลังงาน และลดทอนขีดความสามารถในการพึ่งพาตนเองของชุมชน

(๒) การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศยังส่งผลให้ภัยพิบัติทางธรรมชาติมี แนวโน้มเกิดบ่อยครั้งขึ้นและมีความรุนแรงมากขึ้น ทั้งอุทกภัย ภัยแล้ง แผ่นดินไหวและดินโคลนถล่ม ส่งผลกระทบต่อภาคการผลิต การพัฒนาอุตสาหกรรม และการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ รวมทั้งวิถีการดำรงชีวิตของประชาชน นอกจากนี้ ข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจะทวีความเข้มข้นและเป็นแรงกดดันให้ประเทศไทยต้องเตรียมพร้อมรับภาระในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกภายใต้กระแสการแข่งขันทางการค้า

๓.๒.๕ วาระการพัฒนาของโลกภายหลัง ค.ศ. ๒๐๑๕ (Post ๒๐๑๕ Agenda)

ประเด็นสำคัญของวาระการพัฒนาโลกภายหลัง ค.ศ. ๒๐๑๕ คือ การจัดทำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในกรอบสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals-SDGs) ในช่วงเวลา ๑๕ ปี โดยสหประชาชาติให้การรับรองแล้วเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๗ ประกอบด้วยเป้าประสงค์ (Goal) จำนวน ๑๗ ข้อ และเป้าหมาย (Target) จำนวน ๑๖๙ ข้อ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการวางแผนทางการพัฒนาประเทศในอนาคต ที่ต้องเน้นจัดความยากจนให้หมดไป ประชาชนมีสุขภาพที่ดี มีระบบการศึกษา มีความเท่าเทียมกันทางเพศ ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจแบบยั่งยืน มีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ยั่งยืน ลดความไม่เท่าเทียมกันทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ มีรูปแบบการผลิตและการบริโภคแบบยั่งยืน เตรียมความพร้อมในการรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สงวนรักษาทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ มีการจัดการทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน ส่งเสริมให้สังคมมีความสุข มีความยุติธรรมและส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาในระดับโลกร่วมกัน

๔. กรอบวิสัยทัศน์และเป้าหมาย

๔.๑ กรอบวิสัยทัศน์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒

จากสถานะของประเทศและบริบทการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่ประเทศกำลังประสบอยู่ ทำให้การกำหนดวิสัยทัศน์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ยังคงมีความต่อเนื่องจากวิสัยทัศน์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และกรอบหลักการของการวางแผนที่น้อมนำและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม การพัฒนาที่ยึดหลักสมดุล ยั่งยืน โดยวิสัยทัศน์ของการพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ต้องให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทางพัฒนาที่มุ่งสู่การเปลี่ยนผ่านประเทศไทยจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง มีความมั่นคง และยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ระยะยาว “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ของประเทศ

๔.๒ การกำหนดตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ของประเทศ (Country Strategic Positioning) เป็นการกำหนดตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ของประเทศที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติที่ สศช. ได้จัดทำขึ้น

ประเทศไทยเป็นประเทศรายได้สูงที่มีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม เป็นศูนย์กลางด้านการขนส่งและโลจิสติกส์ของภูมิภาคสู่ความเป็นชาติการค้าและบริการ (Trading and Service Nation) เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย แหล่งอุตสาหกรรมสร้างสรรค์และนวัตกรรมสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๔.๓ เป้าหมาย

๔.๓.๑ การหลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลางสู่รายได้สูง

- (๑) เศรษฐกิจขยายตัวเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕.๐
- (๒) ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศต่อหัว (GDP Per Capita) และรายได้ประชาชาติต่อหัว (GNP Per Capita) ณ สิ้นแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ในปี ๒๕๕๖ เพิ่มขึ้นเป็น ๓๑๗,๐๕๑ บาท (๙,๓๒๕ ดอลลาร์ สหรัฐ) และ ๓๐๑,๑๙๙ บาท (๘,๘๕๕ ดอลลาร์ สหรัฐ) ต่อคนต่อปี
- (๓) ผลผลิตภาพการผลิตเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าเฉลี่ยร้อยละ ๒.๕ ต่อปี
- (๔) การลงทุนรวมขยายตัวไม่ต่ำกว่าเฉลี่ยร้อยละ ๘.๐ (การขยายตัวของการลงทุนภาครัฐไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๑๐.๐ และการลงทุนของภาคเอกชนขยายตัวไม่ต่ำกว่าเฉลี่ยร้อยละ ๗.๕ ในขณะที่ปริมาณการส่งออกขยายตัวเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๔.๐ ต่อปี)

๔.๓.๒ การพัฒนาศักยภาพคนให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศและการสร้างสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ

- (๑) ประชาชนทุกช่วงวัยมีความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม (Socio-Economic Security) และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- (๒) การศึกษาและการเรียนรู้ได้รับการพัฒนาคุณภาพ
- (๓) สถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งเป็นฐานรากที่เอื้อต่อการพัฒนาคน

๔.๓.๓ การลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

- (๑) การกระจายรายได้มีความเท่าเทียมกันมากขึ้น
- (๒) บริการทางสังคมมีคุณภาพและมีการกระจายอย่างทั่วถึง

๔.๓.๔ การสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

- (๑) รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร สร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม
- (๒) ขับเคลื่อนประเทศสู่เศรษฐกิจและสังคมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- (๓) เพิ่มขีดความสามารถในการรับมือภัยพิบัติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

(๔) เพิ่มประสิทธิภาพและเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการทรัพยากร-
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๕) มีการบริหารจัดการน้ำให้สมดุลระหว่างการอุปสงค์และอุปทานของน้ำ

๔.๓.๕ การบริหารราชการแผ่นดินที่มีประสิทธิภาพ

(๑) การบริหารงานภาครัฐที่โปร่งใส เป็นธรรม มีประสิทธิภาพ และมีส่วนร่วม

(๒) ขจัดการทุจริตคอร์รัปชัน

(๓) มีการกระจายอำนาจที่เหมาะสม

๕. แนวทางการพัฒนา

๕.๑ การยกระดับศักยภาพการแข่งขันและการหลุดพ้นกับดักรายได้ปานกลางสู่รายได้สูง

๕.๑.๑ การส่งเสริมด้านการวิจัยและพัฒนา

พัฒนาสถานะแวดล้อมของการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม ทั้งด้านการลงทุนในการวิจัยและพัฒนา ด้านบุคลากรวิจัย ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และด้านการบริหารจัดการ รวมทั้งสนับสนุนและผลักดันให้ผู้ประกอบการมีบทบาทหลักด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลอดจนผลักดันงานวิจัยและพัฒนาให้ใช้ประโยชน์อย่างแท้จริงทั้งเชิงพาณิชย์และสาธารณะโดยให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา

๕.๑.๒ การพัฒนาผลิตภาพแรงงาน

สร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการพัฒนากำลังคนและแรงงาน ให้มีทักษะความรู้และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและรองรับการเปิดเสรีของประชาคม อาเซียน โดยยกระดับและพัฒนาสมรรถนะแรงงานไทยด้วยเทคโนโลยี เร่งรัดให้แรงงานทั้งระบบมีการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานเพื่อสามารถแข่งขันในตลาดแรงงานได้ สนับสนุนให้แรงงานและปัจจัยการผลิตมีความยืดหยุ่นในการ เคลื่อนย้ายระหว่างสาขาการผลิตและระหว่างพื้นที่การผลิต เพื่อให้แรงงานสามารถเคลื่อนย้ายไปสู่สาขาการผลิตที่มีผลิตภาพการผลิตสูงสุด และสนับสนุนให้ผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมและบริการจัดทำกรอบ คุณวุฒิวิชาชีพและมาตรฐานฝีมือแรงงานให้เป็นมาตรฐานที่เชื่อมโยงกันเพื่อยกระดับทักษะของแรงงานไทย

๕.๑.๓ การส่งเสริมผู้ประกอบการที่เข้มแข็งและพาณิชย์ดิจิทัล

พัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการให้มีความยืดหยุ่น สามารถปรับตัวและ ดำเนินธุรกิจท่ามกลางการดำเนินนโยบายและมาตรการการกีดกันทางการค้าในรูปแบบต่างๆ เพิ่มสัดส่วนความเป็นเจ้าของของคนไทยและสนับสนุนให้มีการขยายตลาดที่มีแบรนด์สินค้าและช่องทางการตลาดที่เป็นของตนเองมากขึ้น ตลอดจนพัฒนาต่อยอดอุตสาหกรรมและบริการเพื่อเข้าสู่การเป็นศูนย์กลางการผลิต บริการและ อุตสาหกรรมดิจิทัล

๕.๑.๔ การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานเร่งลงทุนและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งเพื่อเชื่อมโยงพื้นที่

เศรษฐกิจในประเทศและต่างประเทศ ทั้งการพัฒนาและปรับปรุงโครงข่ายรถไฟให้เป็น โครงข่ายหลักในการเดินทางและขนส่งของประเทศ พัฒนาโครงข่ายระบบขนส่งสาธารณะและโครงข่ายทาง หลวงพิเศษระหว่างเมือง ขยายขีดความสามารถของท่าอากาศยานหลักของประเทศ พัฒนาท่าเรือที่มีศักยภาพ ให้เป็นท่าเรืออิลีกทรอนิกส์เต็มรูปแบบ รวมทั้งพัฒนาและปรับปรุงระบบโทรคมนาคมของประเทศ ตลอดจน สนับสนุนการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมที่เกิดจากลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น อุตสาหกรรมซ่อมบำรุงและ ผลิตชิ้นส่วนอากาศยาน และอุตสาหกรรมระบบราง เป็นต้น เพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับประเทศในการ เป็นฐานการผลิตในภูมิภาคอาเซียน

๕.๑.๕ การปรับโครงสร้างการผลิต

ปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตร โดยการปรับเปลี่ยนจากการผลิตสินค้าเกษตรขั้นปฐมเป็นสินค้าเกษตรแปรรูปที่มีมูลค่าสูงมีคุณภาพและมาตรฐานสากล สามารถสร้างความเชื่อมโยงทางด้านวัตถุดิบกับประเทศเพื่อนบ้านและลดระดับการผลิตสินค้าขั้นปฐมที่สูญเสียขีดความสามารถในการแข่งขัน ลงสู่ระดับที่จำเป็นสำหรับการสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารและพลังงาน จัดระบบการผลิตให้สอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่และความต้องการของตลาดตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ ทั้งด้านกายภาพและเศรษฐกิจ รวมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มทางการเกษตรจากกิจการเจ้าของคนเดียวเป็นการประกอบการในลักษณะสหกรณ์ ห้างหุ้นส่วน และบริษัทเพื่อให้เกิดการประหยัดจากขนาด พิจารณาพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และแหล่งน้ำ ใช้เทคโนโลยีการผลิตในระดับที่เหมาะสม ใช้กลไกตลาดในการป้องกันความเสี่ยง ตลอดจนส่งเสริมและเร่งขยายผลแนวความคิดการทำเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ปรับโครงสร้างการผลิตภาคบริการโดยเร่งพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งให้เกิดความเชื่อมโยงกันเป็นโครงข่ายทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ เร่งพัฒนาท่าเทียบเรือขนาดใหญ่เพื่อรองรับการเติบโตของการท่องเที่ยวทางทะเล ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้ครอบคลุมและทันสมัยทั้งการควบคุมกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวและส่งเสริมการท่องเที่ยวและกำหนดและจัดทำกฎหมายเพื่อยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยวของไทยสู่สากลและรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวให้สามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาเชิงพื้นที่ในลักษณะกลุ่มคลัสเตอร์ท่องเที่ยว โดยสนับสนุนการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของพื้นที่ที่มีความเชื่อมโยงทั้งทางกายภาพ วิถีชีวิต/วัฒนธรรมท้องถิ่นและกิจกรรมการท่องเที่ยว ตลอดจนส่งเสริมการสร้างเชื่อมโยงด้านการท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียน ทั้งประเทศที่มีพรมแดนติดกัน และประเทศที่มีโครงข่ายคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงกันเพื่อให้เกิดการพัฒนาแบบองค์รวมทั้งระบบพัฒนาต่อยอดอุตสาหกรรมอนาคตเพื่อเป็นแหล่งการถ่ายทอดเทคโนโลยี เชื่อมโยงการผลิตกับอุตสาหกรรมที่เป็นฐานรายได้ประเทศ และเป็นกลไกการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยให้เข้าสู่การเป็นศูนย์กลางการผลิตและบริการทั้งในระดับอนุภูมิภาคและในภูมิภาคอาเซียนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สนับสนุนการขยายตัวด้านการค้าการลงทุน เช่น โลจิสติกส์ และพลังงาน รวมทั้งปัจจัยสนับสนุนการลงทุนอื่นๆ เช่น ลดอุปสรรคการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ เป็นต้น ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ทั้งภาคการผลิต การตลาด การบริหารจัดการการเงิน และโลจิสติกส์ เชื่อมโยงเศรษฐกิจดิจิทัล ในการอำนวยความสะดวกทางการค้าการลงทุนด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ และสนับสนุนการลงทุนเพื่อสร้างเศรษฐกิจและสังคมแห่งปัญญาและการเรียนรู้ มุ่งเน้นการพัฒนาธุรกิจเชิงสร้างสรรค์ การลงทุนที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การประหยัดพลังงานและการใช้พลังงานทดแทน การลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาเชิงพาณิชย์ การจัดตั้งสำนักงานใหญ่ข้ามประเทศ บริษัทการค้าระหว่างประเทศ รวมทั้งการให้ความสำคัญเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมและการตอบแทนสู่สังคมขององค์กร และกิจการเพื่อสังคม

๕.๒ การพัฒนาศักยภาพคนตามช่วงวัยและการปฏิรูประบบเพื่อสร้างสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ

๕.๒.๑ การพัฒนาศักยภาพคนในทุกช่วงวัยให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ

โดยช่วงวัยเด็กตั้งแต่แรกเกิดให้มีพัฒนาการที่สมวัยในทุกด้าน วัยเรียน วัยรุ่นให้มีทักษะการเรียนรู้ ทักษะชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นภายใต้บริบทสังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม วัยแรงงานให้มีการพัฒนายกระดับสมรรถนะฝีมือแรงงานเพื่อสร้างผลิตภาพเพิ่มให้กับประเทศ วัยผู้สูงอายุให้มีการทำงานที่เหมาะสมตามศักยภาพและประสบการณ์ มีรายได้ในการดำรงชีวิต มีการสร้างเสริมและฟื้นฟูสุขภาพเพื่อป้องกันหรือชะลอความทุพพลภาพและโรคเรื้อรังต่างๆ ที่จะก่อให้เกิดภาระแก่ปัจเจกบุคคล ครอบครัว และระบบบริการสุขภาพ

๕.๒.๒ การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ เท่าเทียมและทั่วถึง

โดย

(๑) ปฏิรูประบบบริหารจัดการทางการศึกษา โดยปรับระบบบริหารจัดการการศึกษาใหม่เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ (Accountability)

(๒) ปฏิรูประบบการคลังด้านการศึกษา เพื่อเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโดยการจัดสรรงบประมาณตรงสู่ผู้เรียน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนในการจัดการศึกษา

(๓) พัฒนาคุณภาพครูทั้งระบบ ตั้งแต่กระบวนการผลิต สรรหา และการคัดเลือกให้ได้คนดีคนเก่ง รวมทั้งระบบการประเมินและรับรองคุณภาพที่เน้นผลลัพธ์จากตัวผู้เรียน และ

(๔) ปฏิรูประบบการเรียนรู้ โดยมุ่งจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสมรรถนะกำลังคนทั้งระบบ การศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมศึกษาจนถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาสื่อเพื่อการเรียนรู้ ปรับหลักสูตรและผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของตลาด การวิจัยและการใช้เทคโนโลยีและสื่อเพื่อการเรียนรู้

๕.๒.๓ การพัฒนาด้านสุขภาพ โดยส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทาง

การแพทย์เพื่อรองรับการเป็นสังคมผู้สูงอายุทั้งในด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพและที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุระดับการบริหารจัดการระบบสุขภาพเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความยั่งยืนในระยะยาว โดยพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารทรัพยากรด้านสาธารณสุข บูรณาการระบบหลักประกันสุขภาพภาครัฐให้เกิดความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากร และส่งเสริมการอภิบาลระบบสุขภาพในรูปแบบเครือข่ายที่มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน พัฒนาศักยภาพของประเทศไทยสู่การเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติทั้งในด้านศูนย์กลางบริการสุขภาพ (Medical Service Hub) ศูนย์กลางบริการเพื่อส่งเสริมสุขภาพ (Wellness Hub) ศูนย์กลางยาและผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ (Product Hub) และศูนย์กลางบริการวิชาการและงานวิจัย (Academic Hub) เพื่อนำรายได้กลับมาใช้ยกระดับคุณภาพบริการสาธารณสุขภายในประเทศรวมทั้งส่งเสริมการให้ความสำคัญกับมิติสุขภาพในทุกนโยบายสาธารณะ (Health in All Policies) เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายของทุกภาคส่วนตระหนักถึงผลกระทบของนโยบายสาธารณะที่มีต่อสุขภาพของประชาชน

๕.๒.๔ การสร้างสภาพแวดล้อมและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการดำรงชีพในสังคมสูงวัย โดยการปรับปรุงสภาพแวดล้อมและความจำเป็นทางกายภาพให้เหมาะกับวัย และการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุในรูปแบบที่หลากหลายทั้งในด้านการจัดบริการสุขภาพและสวัสดิการสังคมอย่างบูรณาการ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพัฒนาชุมชนที่มีศักยภาพและความพร้อมให้เป็นต้นแบบของการดูแลผู้สูงอายุเพื่อขยายผลไปสู่ชุมชนอื่น ตลอดจนการพัฒนา นวัตกรรมในการใช้ชีวิตประจำวันสำหรับผู้สูงอายุ

๕.๓ การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

๕.๓.๑ การยกระดับรายได้และสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพ มุ่งเน้นการเพิ่มผลิตภาพแรงงาน โดยสนับสนุนให้แรงงานมีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้และพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานอย่างมีมาตรฐาน ปรับโครงสร้างค่าจ้างแรงงานให้ชัดเจนและสะท้อนทักษะฝีมือแรงงานอย่างแท้จริง เร่งผลักดันให้การใช้ระบบมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพและมาตรฐานฝีมือแรงงานในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ เพิ่มผลิตภาพทางการผลิตของเกษตรกรรายย่อย โดยสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาและการผลิตทางการเกษตรที่สอดคล้องกับพื้นที่ สร้างหลักประกันรายได้แทนการอุดหนุนด้านราคาสินค้าเกษตร ลดต้นทุนทางการเกษตรโดยสนับสนุนปัจจัยการผลิต

๕.๓.๒ การจัดบริการทางสังคมให้ทุกคนตามสิทธิขั้นพื้นฐาน และเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันระดับปัจเจก โดย (๑) พัฒนาระบบบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพและมีช่องทางการเข้าถึงอย่างหลากหลาย โดยเฉพาะระบบบริการสาธารณสุขและการศึกษาขั้นพื้นฐาน สวัสดิการสังคม และกระบวนการยุติธรรม

(๒) สนับสนุนการจัดการที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยและการเข้าถึงระบบสาธารณสุขปโภค กำหนดเป็นนโยบายที่อยู่อาศัยแห่งชาติและเมืองน่าอยู่ พัฒนาโครงการที่อยู่อาศัยแก้ปัญหาชุมชนแออัดในเมืองโดยดำเนินการร่วมกับภาคธุรกิจเอกชน และ (๓) การจัดรูปแบบสวัสดิการพื้นฐานที่จำเป็นและเหมาะสมตามกลุ่มเป้าหมาย (Customized Welfare) ที่คำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน โดยมีแนวทางการรับภาระค่าใช้จ่ายร่วมกัน (Cost Sharing)

๕.๓.๓ การสร้างความเสมอภาคในการเข้าถึงทรัพยากร โดยปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร สนับสนุนให้เกษตรกรรายย่อยที่ไร้ที่ดินทำกินและยากจนได้มีที่ดินเป็นของตนเองหรือมีสิทธิทำกินในที่ดินปฏิรูประบบการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและเข้าถึงพื้นที่เป้าหมายได้อย่างแท้จริงด้วยการผลักดัน พรบ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... และบูรณาการแผนงานและงบประมาณร่วมกันของหน่วยงาน และสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม รวมทั้งปรับโครงสร้างภาษีที่เป็นธรรม เช่น ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ภาษีมรดก และภาษีสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

๕.๓.๔ การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาค การคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐาน และการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเท่าเทียมโดยการเสริมศักยภาพและความเข้มแข็งด้านกฎหมายให้แก่ประชาชน รวมทั้งการปรับปรุงและบังคับใช้กฎหมายเพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ เช่น กฎหมายป่าชุมชน กฎหมายภาษีมรดก กฎหมายที่ดิน เป็นต้น

๕.๔ การรองรับการเชื่อมโยงภูมิภาคและความเป็นเมือง

๕.๔.๑ การลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกของเมือง เตรียมความพร้อมรองรับความเป็นเมือง ทั้งด้านการบริหารจัดการด้านผังเมืองด้านสาธารณสุขปโภค สาธารณูปการ ระบบคมนาคมขนส่ง ระบบบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ระบบการศึกษาและระบบสาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน มีคุณภาพและเพียงพอต่อความต้องการของคนในเมือง รวมทั้งเสริมสร้างความสามารถในการบริหารจัดการเมืองตามระดับการพัฒนา

๕.๔.๒ การพัฒนาด้านการขนส่งและโลจิสติกส์เชื่อมโยงกับเพื่อนบ้าน ส่งเสริมและเร่งรัดการพัฒนาระบบการบริหารจัดการโลจิสติกส์ของประเทศเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศทั้งด้านการค้า การลงทุน และการบริการ โดยคำนึงถึงการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Logistics) สนับสนุนให้เกิดความร่วมมือในห่วงโซ่อุปทาน และปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบ รวมทั้งปรับลดกระบวนการด้านอำนวยความสะดวกทางการค้า ขนส่ง และโลจิสติกส์ให้มีความสะดวกและมีประสิทธิภาพต่อภาคธุรกิจอย่างแท้จริง

๕.๔.๓ การส่งเสริมการลงทุน การค้าชายแดน และการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ให้ความสำคัญกับนโยบายส่งเสริมการลงทุนและการค้าชายแดนเพื่อดึงดูดให้นักลงทุนในภูมิภาคเข้ามาลงทุนในไทยและประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งส่งเสริมการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ชายแดนโดยให้ความสำคัญกับการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมการลงทุนและสิทธิประโยชน์ การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว และการให้บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกด้านการค้าชายแดนและการผ่านแดนระหว่างไทยกับประเทศในภูมิภาคมากขึ้น

๕.๕ การสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๕.๕.๑ การรักษาทุนทางธรรมชาติเพื่อการเติบโตสีเขียว ใช้ประโยชน์จากทุนธรรมชาติ โดยคำนึงถึงขีดจำกัดและศักยภาพในการฟื้นตัว ปกป้องรักษาทรัพยากรป่าไม้ โดยสนธิกำลังของทุกภาคส่วนนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ บังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม เพิ่มพื้นที่ป่าไม้โดยส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าทางเศรษฐกิจระยะยาว อนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนและแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม รวมทั้งผลักดันแนวทางการประเมินมูลค่าของระบบนิเวศ และการสร้างรายได้จากการอนุรักษ์ จัดสรรที่ดินให้แก่ผู้ยากไร้ กระจายการถือครองที่ดิน จัดทำฐานข้อมูลที่ดิน

เพื่อการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ การจัดเก็บภาษีที่ดินในอัตราก้าวหน้า กำหนดเพดานการถือครองที่ดินที่เหมาะสม และกำหนดมาตรการป้องกันการถือครองที่ดินของคนต่างชาติ บริหารจัดการน้ำเพื่อให้เกิดความยั่งยืน บูรณาการระหว่างหน่วยงานอย่างเป็นระบบ สร้างศูนย์ข้อมูลทรัพยากรน้ำ จัดตั้งองค์กรบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่ เช่น คณะกรรมการลุ่มน้ำ และองค์กรผู้นำ คุ่มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ลดความขัดแย้งเชิงนโยบายระหว่างการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การท่องเที่ยว การประมง และวิถีชีวิตของชุมชน บริหารจัดการแร่โดยกำหนดปริมาณที่เหมาะสมในการนำแร่มาใช้ประโยชน์ คำนึงถึงความจำเป็นและมูลค่าในอนาคต บังคับใช้มาตรการควบคุมผลกระทบจากการทำเหมืองแร่ที่ก่อมลพิษต่อสภาพแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชน

๕.๕.๒ การส่งเสริมการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สร้างระบบหมุนเวียนวัสดุที่ใช้แล้วที่มีประสิทธิภาพ ขับเคลื่อนสู่ Zero Waste Society ผ่านมาตรการต่างๆ เช่น การปฏิรูประบบภาษีและค่าธรรมเนียมเพื่อสิ่งแวดล้อม การศึกษาเพื่อสิ่งแวดล้อม มาตรฐานและฉลากสินค้า เป็นต้น

๕.๕.๓ การส่งเสริมการผลิต การลงทุน และการสร้างงานสีเขียว เพื่อยกระดับประเทศสู่เศรษฐกิจและสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พัฒนากลยุทธ์อุตสาหกรรมสีเขียว ส่งเสริมผู้ประกอบการที่สามารถปรับระบบห่วงโซ่อุปทานหรือห่วงโซ่คุณค่าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Supply Chain/Green Value Chain) ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมภาคบริการที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อย เพื่อให้ประเทศไทยมีศักยภาพให้มีความก้าวหน้ามากขึ้นในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

๕.๕.๔ การจัดการมลพิษและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ด้วยการเร่งรัดการควบคุมมลพิษทั้งทางอากาศ ชยะ น้ำเสีย และของเสียอันตราย ที่เกิดจากการผลิตและบริโภค เพื่อสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับประชาชน เร่งรัดแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศเป็นลำดับแรก โดยส่งเสริมให้เกิดกลไกการคัดแยกขยะเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ให้มากที่สุดเร่งกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างสะสมในสถานที่กำจัดในพื้นที่วิกฤต สร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่เหมาะสม เน้นการแปรรูปเป็นพลังงาน สร้างวินัยของคนในชาติมุ่งสู่การจัดการที่ยั่งยืน โดยให้ความรู้แก่ประชาชน และการบังคับใช้กฎหมาย

๕.๕.๕ การพัฒนาความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ ผลักดันการจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของอาเซียน หาแนวทางความร่วมมือกับอาเซียนและอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงในประเด็นการขนส่งข้ามพรมแดน การเคลื่อนย้ายแรงงาน การบริหารจัดการพลังงาน และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

๕.๕.๖ การเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงด้านภัยพิบัติ เพิ่มขีดความสามารถในการรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพิ่มศักยภาพในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้กับทุกภาคส่วน ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อลดผลกระทบและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พัฒนาระบบฐานข้อมูลและระบบการเตือนภัย ตลอดจนส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ ให้ความสำคัญกับการป้องกันน้ำท่วม วางแผนป้องกันเมืองและพื้นที่ชายฝั่ง พัฒนาเมืองที่สามารถปรับตัวและยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Resilience City) การให้บริการของระบบนิเวศ ส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชนในการรับมือภัยพิบัติโดยสร้างแนวป้องกันตามธรรมชาติ และการจัดทำแผนธุรกิจต่อเนื่อง รวมทั้งการพัฒนากระบวนการจัดการภัยพิบัติให้มีประสิทธิภาพพร้อมรองรับแนวโน้มการเกิดภัยพิบัติที่รุนแรงในอนาคต

๕.๖ การบริหารราชการแผ่นดินที่มีประสิทธิภาพ

๕.๖.๑ การสร้างความโปร่งใสในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติราชการ โดยให้มีช่องทางให้ทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึง เข้าตรวจสอบข้อมูลของภาคราชการและร้องเรียนได้ เช่น ข้อมูลการประกวดราคา จัดซื้อ จัดจ้างโครงการของทางราชการ ข้อมูลการประมูลโครงการ ผู้ชนะการประมูลและราคาปิดประมูลข้อมูล

ความก้าวหน้าตามกระบวนการยุติธรรม เช่น คดีที่ไม่ดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาล คดีทุจริตคอร์รัปชันและคดีที่ประชาชนให้ความสนใจในแต่ละยุคสมัย ฯลฯ

๕.๖.๒ การพัฒนาบุคลากรภาครัฐ ให้มีความเป็นมืออาชีพและเพียงพอต่อการขับเคลื่อนภารกิจภาครัฐร่วมกับภาคเอกชนและภาคประชาสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้ระบบราชการเล็กกะทัดรัดแต่มีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพสูง

๕.๖.๓ การสร้างรูปแบบการพัฒนา อปท. ให้เหมาะสม สามารถรับมือการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเป็นแกนหลักในการประสานเครือข่ายและเชื่อมโยงภาคส่วนต่างๆ ในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๖.๔ การสร้างระบบตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ สร้างผลงานที่มีคุณภาพ รวดเร็วและน่าเชื่อถือ สามารถเป็นเครื่องมือให้กับคณะรัฐมนตรีประกอบการตัดสินใจในเชิงนโยบายได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการติดตาม ประเมินผลโครงการใหญ่ๆ ที่มีการใช้จ่ายงบประมาณเป็นจำนวนมาก และเป็นโครงการที่มีผลกระทบในวงกว้าง

๑.๓ แผนพัฒนาภาค / แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด / แผนพัฒนาจังหวัด

๑. ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคกลาง

(๑) พัฒนาฐานเศรษฐกิจหลักของประเทศให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อรักษาเสถียรภาพ การพัฒนาอุตสาหกรรม เกษตร การบริการ การลงทุนให้มีความมั่นคงและเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เช่น ส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม ส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม พัฒนาการเกษตร พื้นฟูการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว พัฒนาประสิทธิภาพโลจิสติกส์

(๒) พัฒนาศักยภาพคน ครอบครัวยุวมชนและสังคมให้มีคุณภาพ มีธรรมาภิบาล เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจโลก ควบคู่กับการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น เช่น ส่งเสริมการเรียนการสอนนอกระบบ การอาชีวศึกษา ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาโดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่งเสริมบทบาทของครอบครัว ชุมชน และภาคประชาสังคมในการสร้างวัฒนธรรมในการดูแลสุขภาพ

(๓) อนุรักษ์ ป่าไม้ และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความสมดุลต่อระบบนิเวศเพื่อสนับสนุนการพัฒนาฐานเศรษฐกิจหลักของประเทศ โดยเร่งแก้ไขปัญหาคารกักเซาะชายฝั่งทะเล ป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อม พื้นฟูคุณภาพน้ำแม่ น้ำเจ้าพระยา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาอนุรักษ์ และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๔) เสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาเมืองและพื้นที่ชายแดนตามแนวเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งแนวเหนือ-ใต้ และแนวตะวันออก-ตะวันตก เพื่อเป็นประตูการค้าเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้านและนานาชาติ

(๕) บริหารจัดการพัฒนาพื้นที่เมืองและชนบทอย่างมีส่วนร่วมและเกื้อกูลกัน เพื่อให้มีการจัดระเบียบรูปแบบการพัฒนาเมืองและชุมชนได้สอดคล้องกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและความต้องการของชุมชน

๒. แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๔)

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก ประกอบด้วย ชลบุรี ระยอง ตราด และจันทบุรี มุ่งเน้นการเร่งแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำจากภาวะฝนแล้งให้เพียงพอต่อการอุปโภค บริโภค และอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดชลบุรี-ระยอง บริหารจัดการด้านการผลิต การแปรรูป และระบบการกระจายสินค้าและการตลาด ส่งเสริมการประมงแบบเพาะเลี้ยงชายฝั่งในจังหวัดจันทบุรีและตราดพร้อมฟื้นฟูอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ชายฝั่งทะเล สนับสนุนอุตสาหกรรมอัญมณี จัดระเบียบแหล่งท่องเที่ยว สนับสนุนการค้าการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้าน เร่งรัดปรับปรุงและขยายระบบโครงข่ายการคมนาคมขนส่งให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และพัฒนาความรู้ และทักษะฝีมือแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

วิสัยทัศน์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๔)

“ฐานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมสีเขียวชั้นนำในอาเซียน ฐานการผลิตและจำหน่ายผลไม้ ประมง และปศุสัตว์ เพื่อการส่งออก แหล่งท่องเที่ยวชายทะเลนานาชาติ เชิงนิเวศ เชิงเกษตร เชิงสุขภาพ และการท่องเที่ยวโดยชุมชน พื้นที่เศรษฐกิจใหม่ชายแดนเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน และประตูสู่เศรษฐกิจโลก”

เป้าประสงค์รวม

๑. เศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกขยายตัวอย่างต่อเนื่อง สมดุล มีเสถียรภาพ และสามารถแข่งขันได้ทั้งในและต่างประเทศ
๒. เป็นศูนย์กลางธุรกิจ การค้า การลงทุน การขนส่ง และโลจิสติกส์ ระดับนานาชาติ พร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
๓. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น และมีการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน โดยทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการ

ประเด็นยุทธศาสตร์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ : ยกระดับการพัฒนากลุ่มอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดชลบุรี และระยองให้เป็นฐานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมสีเขียวชั้นนำในอาเซียน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การพัฒนา การผลิตอาหารและสินค้าเกษตรให้ได้คุณภาพมาตรฐาน มีความทันสมัยและเป็นสากลเพื่อให้เป็นฐานการผลิตและจำหน่ายผลไม้ ประมง และปศุสัตว์ เพื่อการส่งออก

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ : พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวชายทะเลนานาชาติ เชิงนิเวศ เชิงเกษตร เชิงสุขภาพ และการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ : พัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจบริเวณชายแดนให้เป็นประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืนและเกิดผลที่เป็นรูปธรรม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ : ปกป้องและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความหลากหลาย อุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติและมีการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม ก่อให้เกิดความสมดุลต่อระบบนิเวศ

๓.แผนพัฒนาจังหวัดระยอง พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๔

๑. ข้อมูลสภาพทั่วไปของจังหวัดระยอง

๑.๑ ความเป็นมา

ตามหลักฐานและประวัติศาสตร์ ระยองเริ่มมีชื่อปรากฏในพงศาวดารเมื่อปี พ.ศ. ๒๑๑๓ ในรัชสมัยของสมเด็จพระมหาธรรมราชาแห่งกรุงศรีอยุธยา

ส่วนประวัติดั้งเดิมก่อนหน้านี้ เป็นเพียงข้อสันนิษฐานที่พอจะเชื่อถือได้ว่าระยองน่าจะเป็นเมืองที่ก่อสร้างขึ้นสมัยขอม คือ เมื่อประมาณ พ.ศ.๑๕๐๐ ซึ่งสมัยที่ขอมมีอำนาจครอบคลุมอยู่ในดินแดนสุวรรณภูมิมีเมืองนครธมเป็นราชธานี ขอมได้สร้างเมืองนครพนมเป็นเมืองหน้าด่านแรกมีเมืองพิมายเป็นเมืองอุปราชและได้สถาปนาเมืองลพบุรีขึ้นเป็นเมืองสำคัญด้วย ส่วนทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของเมืองนครธม เมืองหน้าด่านเมืองแรกที่ขอมสร้างก็คือเมืองจันทบุรีหรือจันทบุรีในปัจจุบันนี้

เมื่อขอมสร้างเมืองจันทบุรีเป็นเมืองหน้าด่านอารยธรรมของขอมจึงแพร่เข้ามาสู่แคว้นทวารวดี จึงอนุมานว่าขอมเป็นผู้สร้างเมืองระยองนี้ แต่ไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่าสร้างขึ้นในสมัยใด โดยนักโบราณคดีได้สันนิษฐานจากหลักฐานที่ค้นพบคือซากหินสลักศิลปะแบบขอมรูปต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ที่บ้านดอน บ้านหนองเต่า ตำบลเชิงเนิน อำเภอเมืองระยอง กับมีคูค่ายและซากศิลาแลง ศิลปะแบบขอมที่บ้านคลองย้ายร้าง ตำบลบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย

นอกจากนี้เมืองระยองยังมีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ ครั้งสำคัญของชาติไทยกล่าวคือเมื่อปี พ.ศ. ๒๓๐๙ พม่ายกทัพมาล้อมกรุงศรีอยุธยาด้วยกำลังพลมหาศาล ฝ่ายไทยมีกำลังน้อยและขาดความสามัคคี พระยาวชิรปราการหรือพระยาตาก ซึ่งถูกเกณฑ์ไปช่วยป้องกันกรุงศรีอยุธยาได้นำไพร่พลเข้าต่อสู้ป้องกันรักษากรุงเทพฯ อย่างไม่ย่อท้อความสามารถจนกระทั่งเห็นว่าไม่อาจรักษากรุงเทพฯ ได้ต่อไปแล้วจึงได้รวบรวมกำลังพลประมาณ ๕๐๐ คน ตีฝ่าวงล้อมของข้าศึกออกมามุ่งหน้าสู่ภาคตะวันออกได้เดินทางผ่านเมืองต่างๆ โดยมาหยุดพักไพร่พลที่เมืองระยองผูกช้างทรงที่ใต้ต้นสะตือ วัดลุ่มมหาชัยชุมพล (ปัจจุบันต้นสะตือยังคงปรากฏเป็นหลักฐาน)พระยาตากได้ปราบปรามคณะกรรมาการเมืองที่แข็งข้อและได้รวบรวมพลที่เมืองระยอง ข้าราชการและประชาชนผู้จงรักภักดีได้พร้อมใจกันยกย่องสถาปนาพระยาตากขึ้นเป็น “เจ้าตากสิน” เมื่อ พ.ศ. ๒๓๑๐ ณ วัดลุ่มมหาชัยชุมพล เมืองระยองนี้เองต่อมาได้เดินทางไปที่เมืองจันทบุรี ยึดเป็นที่มั่นและกอบกู้อิสรภาพจากพม่าได้ในที่สุด

๑.๒ ลักษณะทางกายภาพ

๑) ลักษณะภูมิประเทศ

ภูมิประเทศ เป็นที่ราบชายฝั่งที่เกิดจากการทับถมของตะกอนบริเวณแอ่งลุ่มน้ำระยองและที่ลาดสลับเนินเขาและภูเขา มีลักษณะเป็นลอนลูกคลื่นสูงต่ำสลับกันไป โดยมีพื้นที่ที่เว้า ๒ แนว คือที่เว้าเขาชะเมาทางทิศตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเล ๑,๐๓๕ เมตรและที่เว้าเขาที่อยู่ประมาณกึ่งกลางของตัวจังหวัดเป็นแนวยาวจากอำเภอเมืองระยองขึ้นไปทางเหนือจนสุดเขตจังหวัด มีแม่น้ำสายสั้นๆ ซึ่งเกิดจากเทือกเขาจันทบุรีและเทือกเขาบรรทัดไหลลงสู่อ่าวไทย แม่น้ำที่สำคัญได้แก่แม่น้ำบางประกง แม่น้ำจันทบุรี แม่น้ำระยอง เป็นต้น ลักษณะชายฝั่งทะเลมีหาดทรายสวยงามและมีเกาะใหญ่น้อยเรียงรายเลียบตามแนวชายฝั่ง นับเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศ

ที่ตั้ง อยู่ทิศตะวันออกของประเทศไทยระหว่างเส้นรุ้งที่ ๑๒ - ๑๓ องศาเหนือ และเส้นแวงที่ ๑๐๑ - ๑๐๒ องศาตะวันออก มีพื้นที่ประมาณ ๓,๕๕๒ ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ ๒,๒๒๐,๐๐๐ ไร่ อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ไปทางทิศตะวันออกประมาณ ๑๗๙ กิโลเมตร

๒) ลักษณะภูมิอากาศ

มีลักษณะภูมิอากาศแบบมรสุมเขตร้อนลมทะเลพัดผ่านตลอดปี อากาศอบอุ่นไม่ร้อนจัด บริเวณชายฝั่งทะเลเย็นสบาย ฤดูฝนจะมีฝนตกชุกระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงตุลาคมของทุกปี ในปี ๒๕๕๘

๑.๓ ข้อมูลการปกครองและประชากร

๑) การปกครอง

แบ่งเป็น ๘ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองระยอง อำเภอแกลง อำเภอบ้านค่าย อำเภอปลวกแดง อำเภอบ้านฉาง อำเภอวังจันทร์ อำเภอเขาชะเมา อำเภอเนินกุ่มพัฒนา ประกอบด้วย ๕๔ ตำบล ๔๓๙ หมู่บ้าน ๑๘๑ ชุมชน ด้านการปกครองท้องถิ่น ประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาลนคร ๑ แห่ง เทศบาลเมือง ๒ แห่ง เทศบาลตำบล ๒๗ แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล ๓๗ แห่ง

๒) โครงสร้างประชากร

มีชาวชองเป็นชาวพื้นเมือง ประชากรส่วนใหญ่ยังคงประกอบอาชีพเกษตรกรรมกระจายอยู่ทั่วไปในชนบท ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ มีประชากรทั้งสิ้น ๖๘๘,๙๙๙ คน อำเภอที่มีประชากรมากที่สุดคืออำเภอเมืองระยอง จำนวน ๒๗๑,๔๖๐ คน อำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุดคืออำเภอเขาชะเมา มีประชากร ๒๓,๘๘๐ คน อัตราความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ยต่อพื้นที่ทั้งหมด ๑๙๔ คนต่อตารางกิโลเมตร

๑.๔ ข้อมูลเศรษฐกิจ

จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปี ๒๕๕๘ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดมูลค่า ๘๗๔,๕๔๗ ล้านบาท โดยมาจากภาคเกษตรกรรม ๒๐,๙๖๒ ล้านบาท มีแนวโน้มลดลงทุกปี และสาขาการผลิตนอกภาคเกษตรกรรม มีมูลค่ารวมสูงถึง ๘๕๓,๕๘๕ ล้านบาท มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี มูลค่าผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อหัวประชากร เท่ากับ ๑,๐๐๘,๖๑๕ บาท/คน/ปี เป็นลำดับที่ ๑ ของประเทศ

เศรษฐกิจจังหวัดระยองมีสาขาสำคัญ ดังนี้

(๑) สาขาเกษตรกรรม ปศุสัตว์ และประมง

สาขาการเกษตรกรรม/เพาะปลูก จากการที่จังหวัดระยองมีสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการทำเกษตรกรรม ทำให้จังหวัดระยองมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญจำนวนมาก ได้แก่

๑. **ยางพารา** เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญและเป็นพืชที่เพาะปลูกมากที่สุดในจังหวัดเมื่อเปรียบเทียบกับพืชเศรษฐกิจสำคัญชนิดอื่นๆ เนื่องจากเป็นพืชที่ปลูกง่ายไม่จำเป็นต้องดูแลรักษามาก อีกทั้งสภาพทางภูมิประเทศของจังหวัดเอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูก ผลผลิตส่วนใหญ่จะออกสู่ตลาดในช่วงเดือนตุลาคม-มกราคม

๒. **มันสำปะหลัง** เป็นพืชไร่ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจชนิดหนึ่ง อำเภอที่ปลูกมากที่สุดคือ อำเภอแก่ง อำเภอวังจันทร์ ผลผลิตจะออกมากในช่วงเดือนธันวาคม-เมษายน และจะออกสู่ตลาดมากในช่วงเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์

๓. **สับปะรด** ปลูกมากเป็นอันดับ ๒ ของประเทศรองจากจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ประมาณร้อยละ ๒๐ ของผลผลิตทั้งประเทศ ผลผลิตออกสู่ตลาดปีละประมาณ ๒๕๐,๐๐๐ ส่วนใหญ่จะส่งขายให้โรงงานอุตสาหกรรมเพื่อแปรรูปเป็นสับปะรดกระป๋องและน้ำสับปะรด

๔. **ทุเรียน** กระจายอยู่ในท้องที่อำเภอแก่ง อำเภอเมืองระยอง อำเภอเขาชะเมา อำเภอวังจันทร์ อำเภอบ้านค่ายและอำเภอนิคมน้ำจืดพัฒนาตามลำดับ มีเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับอาชีพทุเรียนประมาณ ๒๐,๐๐๐ ราย

๕. **เงาะ** มีพื้นที่ปลูกเงาะมากเป็นอันดับ ๖ ของประเทศ พันธุ์ที่นิยมปลูก ได้แก่ เงาะพันธุ์โรงเรียน รองลงมาคือ พันธุ์สีชมพู ฤดูกาลเพาะปลูกเริ่มในเดือนพฤษภาคม-สิงหาคมและเก็บเกี่ยวในช่วงเดือนพฤษภาคม - กรกฎาคม

๖. **มังคุด** เป็นพืชเมืองร้อนสามารถปลูกได้ในดินเกือบทุกชนิด ผลมังคุดมีรูปทรงและสีส้มสวยงาม รสชาติดี มีราคาสูง เป็นที่นิยมบริโภคทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ได้รับฉายาว่าเป็น “THE QUEEN OF FRUIT” เก็บเกี่ยวในช่วงเดือนพฤษภาคม - กรกฎาคม

สาขาปศุสัตว์ : เกษตรกรในจังหวัดระยองมีการเลี้ยงสัตว์ เพื่อการค้าในภาพรวมเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะไก่และเป็ด เป็นผลเนื่องจากราคาเป็นสิ่งที่สนใจและการได้รับการส่งเสริมเงินกู้ จากหน่วยงานภาครัฐ เช่น เงินกองทุนหมู่บ้าน เงินกู้ช่วยเหลืออื่นๆ โดยจำนวนผู้เลี้ยงปศุสัตว์ในแต่ละอำเภอมีปริมาณแตกต่างกัน

ประมงที่สำคัญ : มีชายฝั่งทะเลยาวประมาณ ๑๐๐ กิโลเมตรเศษ อาชีพประมงน้ำเค็มจึงเป็นอาชีพที่สำคัญรวมทั้งการทำประมงน้ำจืดและน้ำกร่อย เนื่องจากการประมงทะเลประมาณ ๑,๕๐๐,๐๐๐ ไร่

(๒) สาขาอุตสาหกรรม

ข้อมูล ณ เดือนกันยายน ๒๕๕๙ มีนิคมอุตสาหกรรมและนิคมอุตสาหกรรมที่ร่วมดำเนินการกับเอกชน เขตประกอบการอุตสาหกรรม ชุมชนอุตสาหกรรม สวนอุตสาหกรรม รวมทั้งสิ้น ๒๕ แห่ง เนื้อที่ประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ ไร่ มีโรงงานอุตสาหกรรมทั้งสิ้น ๒,๙๕๙ แห่ง จำนวนคนงานรวม ๑๓๑,๐๒๘ คน

(๓) สาขาเศรษฐกิจ พาณิชยกรรมและการคลัง

ด้านรายได้การจัดเก็บรายได้ ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘ จัดเก็บรายได้รวมทั้งสิ้น ๑๔๔,๔๔๒.๖ ล้านบาท สูงกว่าช่วงเดียวกันของปี ๒๕๕๗ คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๑ ส่วนในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ มียอดรวมจัดเก็บรายได้ถึงเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๙ มีจำนวน ๑๓๑,๖๘๓.๒ ล้านบาท

การนำส่งรายได้ ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘ มีรายได้้นำส่งคลังสะสม จำนวน ๘๒,๖๘๓.๓ ล้านบาท ต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปี ๒๕๕๗ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๓ ส่วนในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ มียอดรวมนำส่งรายได้ถึงเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๙ จำนวน ๕๖,๓๑๘.๙ ล้านบาท

ด้านรายจ่าย

ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘ มีการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ จำนวน ๒๐,๕๒๖.๑ ล้านบาท ต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปี ๒๕๕๗ คิดเป็นร้อยละ -๐.๔ ส่วนในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ มียอดรายจ่ายถึงเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๙ จำนวน ๑๓,๑๖๒.๓ ล้านบาท

(๔) สาขาการท่องเที่ยวและการบริการ

การท่องเที่ยวของจังหวัดระยองในภาพรวมดีขึ้นทุกปีแต่ก็ยังได้รับผลกระทบจากปัจจัยต่างๆ ในบางช่วง เช่น ปัจจัยการชะลอตัวทางเศรษฐกิจ และความเชื่อมั่นจากปัญหาภายในจังหวัดเอง เช่น ปัญหามลพิษ แต่ถึงแม้จะมีปัจจัยต่างๆ เข้ามากระทบ แต่จำนวนนักท่องเที่ยวก็ยังคงเติบโตอยู่ที่ประมาณ ๑๐% ต่อปี ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๘ มีจำนวนนักท่องเที่ยว ๔,๑๗๑,๑๘๘ คน แบ่งเป็นชาวไทย จำนวน ๓,๗๗๓,๙๖๙ คน ชาวต่างประเทศ จำนวน ๓๙๗,๒๑๙ คน เพิ่มขึ้นร้อยละ ๘.๒๔ ทำรายได้ ๒๔,๐๐๐ ล้านบาท

๑.๕ ลักษณะทางสังคม

๑) ศิลปะและวัฒนธรรม

(๑) โบราณสถาน โบราณวัตถุ

มีแหล่งโบราณคดีที่มีการขุดพบหลักฐานทางประวัติศาสตร์ มาเป็นเวลาหลายพันปี โบราณสถานที่สำคัญและกรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนแล้ว จำนวน ๑๑ แห่ง ได้แก่ วัดบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย, วัดบ้านเก่า อำเภอบ้านค่าย วัดป่าประดู่ อำเภอมือง วัดลุ่ม (พระอารามหลวง) อำเภอมือง อุโบสถเก่าวัดโชด (ทิมธาราม) อำเภอมือง วัดราชบัลลังก์ อำเภอกแกลง วัดนาตาขวัญ อำเภอมือง วัดสมมติเทพฐาปนาราม อำเภอกแกลง วัดอุดมธัญญาวาส อำเภอกแกลง วัดตะพงใน อำเภอมืองและวัดเก้ง (เป็นเจดีย์เก่า)

(๒) ภาษาและวรรณกรรม คนระยองมีเสียงพูดและความหมายของคำพูดที่แปลกไปจากจังหวัดอื่น ถือว่าเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวระยอง ชาวจังหวัดระยองที่ใช้ภาษาถิ่นของชาวระยอง ส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในเขตอำเภอบ้านค่าย อำเภอกแกลงและอำเภอมืองบางส่วน

(๓) ขนบธรรมเนียมประเพณี มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่คล้ายกับจังหวัดอื่นๆ ในภาคกลาง และยังมีธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นที่ยังคงถือปฏิบัติกันอยู่ในบางพื้นที่ ประเพณีที่ถือได้ว่ามีเพียงแห่งเดียวในประเทศไทยคือประเพณีทอดผ้าป่ากลางน้ำที่ปากน้ำประแสร์ อำเภอกแกลง

(๔) ศิลปะการแสดงท้องถิ่นที่ยังคงอนุรักษ์ไว้และสามารถแสดงในงานต่างๆ ได้ เช่น การรำ โขน ลำตัด ลิเกของชาวอำเภอกแกลง การแสดงหนังใหญ่วัดบ้านดอนและยังมีศิลปะการแสดงประยุกต์ที่มีแห่งเดียวในประเทศไทย ได้แก่ การแสดงหนังตะลุงคนของชาวอำเภอบ้านค่าย

๒) การศึกษา ศาสนา และสาธารณสุข

(๑) การศึกษา มีสถานศึกษา ๒๘๗ แห่ง แบ่งเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๒๒๒ แห่ง และการศึกษาระดับอาชีวศึกษา/เอกชน ๓๓ แห่ง และอยู่ในการดูแลขององค์กรปกครองท้องถิ่น ๒๗ แห่ง อื่นๆ ๔ แห่ง และระดับอุดมศึกษา (มหาวิทยาลัย) ๑ แห่ง

(๒) ศาสนา ร้อยละ ๙๕ นับถือศาสนาพุทธ รองลงมาคือศาสนาอิสลามร้อยละ ๔ และศาสนาคริสต์ร้อยละ ๑ ตามลำดับ ในปี พ.ศ.๒๕๕๘ มีวัด ๒๗๑ แห่ง สำนักสงฆ์ ๓๕ แห่ง โบสถ์คริสต์ ๒ แห่ง มัสยิด ๙ แห่ง พระภิกษุ ๓,๓๘๐ รูป สามเณร ๔๕๑ รูป

(๓) การสาธารณสุข แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ การรักษาพยาบาล และการส่งเสริมสุขภาพ และป้องกันโรคมีสถานพยาบาลที่เป็นโรงพยาบาลของรัฐ ๙ แห่งโรงพยาบาลเอกชน ๔ แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ๙๕ แห่ง มี คลินิกแพทย์ ๒๗๗ แห่ง

๑.๖. โครงสร้างพื้นฐาน

๑) สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

(๑) การไฟฟ้า

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดระยองรับผิดชอบในการจ่ายกระแสไฟฟ้าให้จำนวน ๘ อำเภอ สถิติในปี ๒๕๕๘ มีผู้ใช้ไฟฟ้า ๒๘๕,๔๑๑ ราย

(๒) ประปา

มีการประปาจำนวน ๖ แห่ง คือ การประปาส่วนภูมิภาค ๔ แห่ง ประกอบด้วย การประปา ระยอง การประปาปากน้ำประแสร์ การประปาบ้านฉาง และการประปานิคมพัฒนา นอกจากนี้ยังมีการประปา เทศบาล ๒ แห่ง คือ เทศบาลตำบลเมืองแกลงและการประปาเทศบาลตำบลปลวกแดง จำนวนผู้ใช้น้ำรวม ๑๑๗,๓๖๘ ราย มีกำลังผลิตรวม ๓๒,๔๖๒,๘๐๐ ลูกบาศก์เมตร

(๓) การสื่อสาร

การสื่อสารหลักยังคงเป็นโทรศัพท์พื้นฐาน โดยมีผู้สัมปทานหลักคือบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) มีเลขหมายโทรศัพท์รวม ๑๒๒,๕๑๔ เลขหมาย เลขหมายส่วนใหญ่ในการทำธุรกิจ บ้านพัก และ สถานที่ราชการ

การใช้คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์มือถือ มีปริมาณเพิ่มขึ้นในทุกประเภท โดยเฉพาะการใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๔๘ ส่วนโทรศัพท์มือถือร้อยละ ๘๒.๗๔

(๔) การคมนาคมขนส่ง

๑) ทางบก สายหลัก

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓ (สุขุมวิท)
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓ (ถนนบางนา – ตราด)
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๖ (บายพาส ๓๖)
- ทางหลวงจังหวัดระยองหมายเลข ๓๔๔ (ถนนสายบ้านบึง-แกลง)
- ทางหลวงหมายเลข ๗ (มอเตอร์เวย์)

๒) ทางรถไฟ

มีเส้นทางรถไฟจากกรุงเทพฯ ผ่านจังหวัดฉะเชิงเทรา นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง ถึงนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด เป็นเส้นทางที่ใช้ขนส่งวัตถุดิบ ผลิตภัณฑ์และสินค้าของโรงงานในบริเวณนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดและนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง

๓) ทางอากาศ

มีสนามบินอยู่ตะเภา และท่าอากาศยานนานาชาติอยู่ตะเภา ระยอง- พัทยา ที่รัฐบาลจะพัฒนา เป็น แห่งที่ ๓ ตั้งอยู่พื้นที่ตำบลพล อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง ห่างจากจังหวัดประมาณ ๓๐ กิโลเมตรและอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ ๑๙๐ กิโลเมตร มีสายการบินที่เปิดบริการหลักคือ ไทยแอร์เอเชีย แอร์เอเชีย บางกอกแอร์เวย์ แอร์เอเชีย และไชน่าเซาเทิร์นแอร์ไลน์

๔) ทางน้ำ

มีท่าเรือน้ำลึกที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด เพื่อรองรับการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม และการขนส่งที่เกิดขึ้นตามแผนพัฒนาพื้นที่ บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก เป็นท่าเรือที่สำคัญที่สุดที่เปิดบริการ ให้แก่ผู้ประกอบการทั้งในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดและนิคมอุตสาหกรรมอื่นๆ

๑.๗ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑) ทรัพยากรธรรมชาติ

(๑) แร่ธาตุ

มีทรัพยากรแร่อยู่หลายชนิด แร่ที่มีปริมาณมากที่สุดคือแร่ทรายแก้ว แร่หินอุตสาหกรรม ชนิด หินแกรนิตเพื่อการก่อสร้าง แร่หินประดับชนิดหินแกรนิต แร่หินประดับชนิดหินไนส์ แร่หินอุตสาหกรรมชนิด หินไนส์เพื่อการก่อสร้าง แร่หินอุตสาหกรรมชนิดหินปูนเพื่อการก่อสร้าง แร่อุตสาหกรรมและแร่เศรษฐกิจอื่นๆ ที่สำรวจพบ ได้แก่ แร่ดินขาว แร่เฟลด์สปาร์ แร่เวอร์ทซ์ แร่ทองคำ

(๒) ป่าไม้

มีเนื้อที่ป่า ๑๘๒,๒๗๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗.๙๖ ของพื้นที่จังหวัด มีพื้นที่ตาม พ.ร.ฎ. กำหนดเขตอุทยานแห่งชาติ โดยแยกเป็นป่าสงวนแห่งชาติ ๘ แห่ง เนื้อที่ ๘๒๑.๙๙ ตารางกิโลเมตร หรือ ๕๑๓,๗๔๓ ไร่ อุทยานแห่งชาติ ๒ แห่ง คือ อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด พื้นที่ ๘๑,๘๗๕ ไร่ และอุทยานแห่งชาติเขาชะเมา-เขาวง พื้นที่ ๔๒,๔๐๐ ไร่ รวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๙๘.๘๔ ตารางกิโลเมตรหรือ ๑๒๔,๒๗๕ ไร่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ๑ แห่ง คือ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน พื้นที่ ๓๒,๘๗๕ ไร่ และสวนรุกขชาติ ๒ แห่ง คือสวนรุกขชาติเพและสวนรุกขชาติหนองสนม ป่าส่วนใหญ่เป็นป่าดิบแล้ง นอกจากนี้ยังมีป่าชายเลนป่าเบญจพรรณและป่าละเมาะ

(๓) แหล่งน้ำและการชลประทาน

๑) แม่น้ำ มีแม่น้ำที่สำคัญ ๒ สาย ได้แก่

-แม่น้ำระยองหรือคลองใหญ่ความยาวประมาณ ๕๐ กิโลเมตร มีต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาทองซอกและเขาพนมศาสตร์ ซึ่งไหลมาตามคลองต่างๆ แล้วมารวมกันเรียกว่าคลองใหญ่และไหลลงสู่ทะเลที่ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

-แม่น้ำประแสร์ มีต้นกำเนิดจากเขาใหญ่ เขาอ่างฤๅไน เขาหินโรง เขาอ่างกระเด็น ไหลมาตามห้วยและคลองต่างๆ หลายสาย แล้วไหลมารวมกันเรียกว่าแม่น้ำประแสร์ มีความยาวประมาณ ๑๒๐ กิโลเมตร และไหลลงสู่ทะเลที่บ้านปากน้ำ ตำบลปากน้ำประแสร์ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

๒) ลำคลอง จังหวัดระยองมีคลองต่างๆ ถึง ๑๗๐ คลอง ซึ่งมีน้ำใช้ตลอดปีที่สำคัญ ได้แก่

-คลองดอกทราย มีความยาวประมาณ ๔๕ กิโลเมตร มีต้นน้ำจากเขาซากกล้วย ในเขตอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ไหลลงคลองหนองปลาไหลก่อนที่จะบรรจบกับคลองใหญ่

-คลองโพธิ์ มีความยาวประมาณ ๓๘ กิโลเมตร มีต้นน้ำจากเขาชมนุ เขาชะเอม และเขาปลายคลองโพธิ์ ไหลลงสู่แม่น้ำประแสร์ที่บ้านท่ากระชาย อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

-คลองทับมา มีความยาวประมาณ ๑๒ กิโลเมตร มีต้นน้ำจากเทือกเขาต่างๆ เช่น เขาจอมแห เขาเกตุ เขากระบอก ซึ่งไหลมาตามห้วยและคลองต่างๆ รวมกันเรียกว่าคลองทับมาและไหลลงสู่แม่น้ำระยองที่บ้านเกาะกลอย อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

-คลองระโอก มีความยาวประมาณ ๑๐ กิโลเมตร มีต้นน้ำจากเทือกเขาชะเมาซึ่งไหลมาตามคลองต่างๆ เช่น คลองเขาจุด คลองสะท้อนและคลองน้ำเป็น ไหลมารวมกันเรียกว่าคลองระโอกและไหลลงสู่คลองโพธิ์ที่บ้านเนินสุขสราญ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

๓) แหล่งน้ำใต้ดิน แหล่งน้ำใต้ดินมีคุณภาพปานกลางถึงคุณภาพดี ครอบคลุมพื้นที่อำเภอเมืองระยอง อำเภอแกลงและอำเภอวังจันทร์

๔) การชลประทาน จังหวัดระยองมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้สำหรับการเกษตรกรรม การอุปโภคบริโภคและการอุตสาหกรรม มีโครงการขนาดใหญ่และขนาดกลาง จำนวน ๕ โครงการ สามารถเก็บกักน้ำได้ ๕๔๒.๖๕ ล้าน ลบ.ม.และมีพื้นที่ชลประทานได้รับประโยชน์ ๒๐๑,๗๐๐ ไร่ แบ่งเป็น ๓ ประเภทหลักๆ ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

(๔.๑) โครงการชลประทานเพื่อการอุตสาหกรรมมีจำนวน ๒ โครงการ คือ โครงการอ่างเก็บน้ำหนองปลาไหลและอ่างเก็บน้ำดอกกราย

(๔.๒) โครงการชลประทาน เพื่อป้องกันน้ำเค็มและอุทกภัยและเก็บกักน้ำ มีจำนวน ๖ โครงการ คือ โครงการป้องกันอุทกภัยจังหวัดระยอง บ้านค่าย อ่างเก็บน้ำดอกกราย อ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล อ่างเก็บน้ำคลองระโอกและโครงการป้องกันน้ำเค็มลุ่มแม่น้ำประแสร์

(๔.๓) โครงการชลประทานเพื่อการเกษตรจังหวัดระยอง มีจำนวน ๕ โครงการ คือ โครงการป้องกันอุทกภัยจังหวัดระยอง บ้านค่าย อ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล อ่างเก็บน้ำคลองระโงกและโครงการป้องกันน้ำเค็มลุ่มแม่น้ำประแสร์

๒. วิเคราะห์สถานการณ์และศักยภาพ

๑. ด้านเศรษฐกิจโดยรวม ณ เดือนกันยายน ๒๕๕๙

๑) ด้านการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ภาวะเศรษฐกิจจังหวัดระยองปี ๒๕๕๙ คาดว่าขยายตัวร้อยละ ๐.๙ เพิ่มขึ้นมาจากปัจจัยบวกจากที่หดตัวร้อยละ -๒.๔ ในปี ๒๕๕๘ โดยมีการผลิตภาคอุตสาหกรรมภาคเกษตรกรรมและภาคบริการเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญ

ด้านอุปทาน (การผลิต) คาดว่าเศรษฐกิจจังหวัดระยอง ขยายตัวร้อยละ ๔.๔ เพิ่มจากปีก่อน ร้อยละ ๒.๐ การผลิตภาคอุตสาหกรรม คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๕.๓ เพิ่มจากปีก่อน ร้อยละ ๒.๔ สะท้อนจากปริมาณการใช้ไฟฟ้า หุ่นจดทะเบียนภาคอุตสาหกรรม และจำนวนโรงงานที่เพิ่มขึ้นตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกที่คาดว่าจะส่งสัญญาณดีขึ้นอย่างช้าๆ อุตสาหกรรมที่ลงทุนมาก ๓ อันดับแรก คือ อุตสาหกรรมเคมี อุตสาหกรรมขนส่ง และอุตสาหกรรมปิโตรเคมี **ภาคบริการ** คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๔.๔ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่ขยายตัว ร้อยละ ๐.๓ ตามภาวะการค้าส่ง การค้าปลีกและการขนส่ง **ด้านการท่องเที่ยว** คาดว่าจำนวนนักท่องเที่ยว และอัตราเข้าพักโรงแรมขยายตัวเพิ่มขึ้นจากมาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยวของรัฐบาล และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และนโยบายรัฐบาลที่มุ่งเน้นสร้างความยั่งยืนให้การท่องเที่ยวเน้นคุณภาพ ขณะที่**ภาคเกษตรกรรม** คาดว่าจะหดตัวร้อยละ -๙.๙ หดตัวจากปีก่อนที่ขยายตัวร้อยละ ๘.๐ จากปริมาณการผลิตสับปะรดที่คาดว่าจะหดตัว จากการที่เกษตรกรรื้อถอนสับปะรดที่ปลูกในสวนยางพารา และมีการปรับเปลี่ยนพื้นที่เป็นพื้นที่อุตสาหกรรม ส่วนทุเรียนมีปริมาณลดลงเนื่องจากอากาศแปรปรวน ส่วนผลผลิตยางพาราที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากพื้นที่กรีดยางพาราเพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว แม้ว่าจะประสบปัญหาราคายางตกต่ำลงอย่างต่อเนื่อง

ด้านอุปสงค์ (การใช้จ่าย) ภายในจังหวัดคาดว่าจะหดตัวร้อยละ -๓.๐ ปรับตัวดีขึ้นจากที่หดตัวร้อยละ -๗.๐ **การบริโภคภาคเอกชน** จะหดตัวร้อยละ -๙.๑ จากผลการจัดเก็บภาษีการนำเข้ากลุ่มน้ำมันดิบและปริมาณรถยนต์จดทะเบียนใหม่ลดลง ขณะที่**ภาคการลงทุน** ขยายตัวร้อยละ ๑.๗ ปรับตัวดีขึ้นจากที่หดตัวร้อยละ -๒.๗ ตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก และมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ ส่วน**การใช้จ่ายภาครัฐ** คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๐.๐๔ ชะลอตัวจากปีก่อนที่ขยายตัวร้อยละ ๔.๕ ตามผลการเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณ การอัดฉีดเงินผ่านมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล

๒) ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจภายในจังหวัด อัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปี ๒๕๕๙ คาดว่าจะอยู่ที่ร้อยละ ๐.๑ ต่อปี หดตัวจากปีก่อนตามราคาน้ำมันเชื้อเพลิงขายปลีก ในประเทศโดยเฉลี่ยลดลงอย่างต่อเนื่องตามราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก ประกอบกับแรงกดดันระดับราคาจากทางด้านอุปสงค์ยังอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจยังเป็นไปอย่างค่อยเป็นค่อยไปสำหรับการจ้างงานคาดว่าตลอดทั้งปี มีจำนวน ๕๔๖,๔๕๐ คน

๓) ปัจจัยเสี่ยงด้านเศรษฐกิจในปี ๒๕๕๙ ของจังหวัดระยอง

(๑) ปัญหาภัยแล้งที่ยาวนาน และราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ มีผลทำให้กำลังซื้อภาคเกษตรลดลง

(๒) สัดส่วนหนี้สินของครัวเรือนที่อยู่ในระดับสูง มีผลทำให้อำนาจซื้อของภาคครัวเรือนลดต่ำลง ประกอบกับสถาบันการเงินเพิ่มความเข้มงวดในการปล่อยสินเชื่อ

(๓) ราคาพืชผลทางการเกษตรที่ทรงตัวอยู่ในระดับต่ำ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว โดยเฉพาะข้าวและยางพารา รวมถึงภาวะภัยแล้งที่เกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบันที่ส่งผลต่อผลผลิตทางการเกษตร ส่งผลให้รายได้ของเกษตรกรทรงตัวอยู่ในระดับต่ำทำให้กำลังซื้อทั่วไปในต่างจังหวัดขยายตัวไม่มากนัก

(๔) เศรษฐกิจโลกมีความไม่แน่นอนและตลาดการเงินโลกมีความผันผวนมากขึ้น

(๕) การเพิ่มขึ้นของประชากรแฝง ทำให้เกิดปัญหาการใช้ทรัพยากรด้านสาธารณสุขภูมิภาค และสาธารณสุขการไม่เพียงพอ

๔) ปัจจัยสนับสนุนสำหรับเศรษฐกิจในปี ๒๕๕๙ ของจังหวัดระยอง ที่ต้องติดตามอย่างต่อเนื่อง

(๑) การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานของรัฐบาล

-โครงการก่อสร้างมอเตอร์เวย์สายพัทยา -มาบตาพุด

-โครงการพัฒนาท่าอากาศยานอู่ตะเภาให้เป็นท่าอากาศยานพาณิชย์แห่งที่ ๓ เพื่อผลักดันประเทศไทย ให้เป็นศูนย์กลางการขนส่งทางอากาศของภูมิภาค และรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และแบ่งเบาผู้โดยสารจากสนามบินสุวรรณภูมิและดอนเมือง

-โครงการลงทุนในระบบรถไฟรางคู่ขนาดมาตรฐาน (Standard Gauge) เส้นทางหนองคาย-นครราชสีมา-ท่าเรือแหลมฉบัง-มาบตาพุด ระยะทาง ๗๓๗ กิโลเมตร เป็นการพัฒนาโครงข่ายทางรถไฟที่ทันสมัยที่เชื่อมต่อกับรถไฟความเร็วสูงจากตอนใต้ของประเทศจีนที่เมืองเวียงจันทน์ ประเทศลาว

(๒) การเปิดตัวห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ในจังหวัดระยอง เช่น ห้างเซ็นทรัลพลาซ่า ซึ่งจะช่วยส่งเสริมกิจการของผู้ประกอบการรายย่อยในจังหวัดโดยเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วม มากขึ้น

(๓) มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลที่มีอย่างต่อเนื่อง

๒. ด้านการเกษตร

พื้นที่เกษตรกรรมของจังหวัดมีแนวโน้มลดลงทุกปี พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัด ได้แก่ ยางพารา สับปะรด มันสำปะหลัง ข้าว ปาล์มน้ำมัน อ้อย ผลไม้ต่าง ๆ เช่น ทูเรียน เงาะ และ มังคุด มีการปลูกน้อยลง พืชที่ปลูกมาก ได้แก่ ยางพาราและสับปะรด ส่วนด้านการประมง มีชายฝั่งทะเลยาวประมาณ ๑๐๐ กิโลเมตรเศษ มีเนื้อที่ทำการประมงทะเล ประมาณ ๑.๕ ล้านไร่ และเนื้อที่ทำการประมงน้ำจืด ประมาณ ๖๓,๐๘๐ ไร่ ปัญหาทางด้านการเกษตรที่ผ่านมามักจะประสบปัญหาราคาคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ เกือบทุกปี รวมทั้งในช่วงฤดูการเก็บเกี่ยวผลผลิต มีผลผลิตจำนวนมากออกสู่ตลาดพร้อมๆ กัน ทำให้ผลผลิตล้นตลาด เกษตรกรต้องเร่งขายทำให้สินค้าเกษตรมีราคาตกต่ำ ซึ่งทุกส่วนก็ได้ร่วมมือกันแก้ไขปัญหาได้อย่างดีเยี่ยม โดยดำเนินมาตรการควบคุมคุณภาพผลผลิต ดำเนินการอย่างเข้มข้นกับโครงการต่างๆ ได้แก่ โครงการส่งเสริมการผลิตพืชปลอดภัยและได้มาตรฐาน โครงการส่งเสริมการปรับปรุงคุณภาพมังคุดผิวมัน เป็นต้น นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้มีกิจกรรมการป้องกันแก้ไขปัญหาทุเรียนด้วยคุณภาพออกสู่ตลาด การส่งเสริมการบริโภคผลไม้คุณภาพโดยการกระจายผลผลิต จัดกิจกรรมส่งเสริมการขายผลไม้คุณภาพ เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำไปจำหน่ายนอกแหล่งผลิต เช่น ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรม/เทศกาลส่งเสริมการบริโภคผลไม้คุณภาพ ทั้งในตลาดกรุงเทพมหานคร ภูมิภาคอื่นๆ ในโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น และที่ได้รับความนิยมอย่างสูง คือ การเปิดสวนผลไม้ส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ Homestay

๑) ปริมาณยางพาราในปี ๒๕๕๙ คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๔.๔ ตามที่ต้นยางที่ปลูกตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ เริ่มมีผลผลิต คาดว่าราคาของยางพาราของจังหวัดระยอง เฉลี่ยอยู่ที่ ๔๒,๑๒๕ บาท/ตัน ลดลงจากปีก่อนที่ราคาเฉลี่ยอยู่ที่ ๔๔,๘๘๕ บาท/ตัน หรือลดลงร้อยละ -๖.๒ หลังจากที่ผู้ใช้ยางรายใหญ่ เช่น จีน ยุโรป สหรัฐฯ และญี่ปุ่น ประสบปัญหาทางด้านเศรษฐกิจภายใน

๒) ปริมาณสับปะรด ในปี ๒๕๕๙ คาดว่าจะหดตัวร้อยละ -๑๓.๘ ตามพื้นที่เพาะปลูกที่ลดลง ราคาสับปะรดจังหวัดระยอง คาดว่าสับปะรดจะมีราคาเฉลี่ยอยู่ที่ ๑๐,๘๔๐ บาท/ตัน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๗ ที่ราคาอยู่ที่ ๑๐,๓๘๑ บาท/ตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๔.๔ จากปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาดไม่เพียงพอต่อความต้องการของโรงงาน

๓) ผลไม้อื่นๆ ได้ดำเนินมาตรการป้องกันแก้ไขปัญหาอย่างเข้มข้น ทำให้ในปีหน้าจะไม่มีปัญหา ประกอบกับการได้รับความนิยมอย่างมากในการเปิดสวนให้นักท่องเที่ยวเยี่ยมชมและรับประทานผลไม้

ในปีหน้าคาดว่าจะมีเพิ่มเติมอีกหลายส่วนทำให้แต่ละส่วนมีความต้องการผลไม้เพิ่มขึ้น ดึงให้ราคาผลไม้มีราคาสูงเช่นกัน

การวิเคราะห์ศักยภาพทางด้านความสามารถในการปลูก พบว่าจังหวัดมีพืชที่สามารถปลูกได้ผลผลิตดีจำนวนมาก แต่ยังปลูกจำนวนน้อย ควรมุ่งเน้นด้านคุณภาพมากกว่าปริมาณ

๓. ด้านอุตสาหกรรม

คาดว่าการพัฒนาอุตสาหกรรมของจังหวัดระยองจะเติบโตขึ้นอีกมาก เนื่องจากนโยบายรัฐบาลสนับสนุนการลงทุนของต่างชาติ หรือผู้ประกอบการในประเทศต่อเนื่องจากโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก (EASTERN SEABOARD) เป็นโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor Development : EEC) ปัจจุบันพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกเป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมหลักของประเทศทุกชนิด มีเม็ดเงิน เงินลงทุนเอกชนในภาคอุตสาหกรรมมูลค่า ๑.๙ ล้านล้านบาท ร้อยละ ๓๖ ของประเทศ การบริหารโครงการในอดีตรัฐบาลได้ออกกฎหมายจัดตั้งสำนักงานบริหารพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออก หรือ อีสเทิร์นซีบอร์ด รัฐบาลมองเห็นศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจของภาคตะวันออก จึงมีแนวคิดที่จะสร้างเมืองใหม่ในภาคตะวันออกรองรับการลงทุนทั้งในและต่างประเทศ จึงได้มีโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก

กรอบแนวคิดการพัฒนาโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor Development) ให้เป็นเขตเศรษฐกิจชั้นนำของอาเซียน ดำเนินการใน ๓ จังหวัดภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา โดยมีเป้าหมายพัฒนาให้เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ดีที่สุดและทันสมัยที่สุดในภูมิภาคอาเซียน มีการส่งเสริม ๑๐ อุตสาหกรรมเป้าหมาย ในพื้นที่ ๓๐,๐๐๐ ไร่ (พัฒนา ๕ อุตสาหกรรมเดิม เพิ่มเติม ๕ อุตสาหกรรมใหม่) แต่ต้องใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและเป็นอุตสาหกรรมแห่งอนาคต ให้สิทธิประโยชน์ทางการลงทุนระดับสูงเป็นพิเศษ พร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบการพร้อมมูล และผลักดันให้เกิดการลงทุนเป็นพื้นที่ ให้เกิดความเข้มแข็งกระจายไปในพื้นที่ที่เป็นฐานการผลิตเดิมของแต่ละอุตสาหกรรมให้เป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต

ในส่วนของจังหวัดระยองกำหนดให้เป็นเมืองอุตสาหกรรมปิโตรเคมี และอุตสาหกรรมพลังงาน พื้นที่มาตาบุตรเป็น ๑ ใน ๕ ด้านอุตสาหกรรมปิโตรเคมีในทวีปเอเชีย และศูนย์กลางด้านโรงกลั่นน้ำมันและพลังงานในประเทศไทยพัฒนาสู่การเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมชีวภาพ (Bio-polis)

ประโยชน์ที่จังหวัดระยองและจังหวัดเป้าหมายจะได้รับ เบื้องต้นเชื่อว่าจะมีการลงทุนกว่า ๑.๕ ล้านล้านบาท ภายในระยะเวลา ๕ ปี แบ่งเป็นการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมาย จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ ล้านบาท การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน ๔๐๐,๐๐๐ ล้านบาท การก่อสร้างเมืองใหม่ โรงพยาบาล โรงเรียนที่อยู่อาศัย ๔๐๐,๐๐๐ ล้านบาท การท่องเที่ยวคุณภาพ/เชิงคุณภาพอีก ๒๐๐,๐๐๐ ล้านบาท

๔. ด้านการท่องเที่ยว

ที่ผ่านมาได้ดำเนินการพัฒนาควบคู่กับการแก้ไขปัญหาต่างๆ การคืนธรรมชาติชายหาดระยองสร้างความสุขให้ประชาชนจากการที่จังหวัดระยองมีหาดจำนวน ๒๕ หาด (อำเภอเมือง ๑๙ หาด บนนกเขาเสม็ด ๙ หาด อำเภอแกลง ๓ หาด อำเภอบ้านฉาง ๓ หาด) ได้มีการจัดระเบียบผู้ประกอบการชายหาดทุกกลุ่มอาชีพ ทั้งร้านค้าและการบริการ การจัดระเบียบบ่อและเตียงผ้าใบและการบริการอื่นๆ ปรับแต่งภูมิทัศน์ การรักษาความสะอาดบริเวณชายหาด และความสะอาดบริเวณร้านค้าหรือสถานประกอบการ นอกจากนี้การจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปีตลอดทุกเดือนนี้ จังหวัดระยองได้มุ่งเน้นการเชื่อมต่อด้านการท่องเที่ยวกับภาคอื่นๆ เช่น ภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตร ภาควัฒนธรรม เนื่องจาก

๑) เป็นแหล่งศึกษาดูงานทางด้านอุตสาหกรรม มีการพัฒนา Industrial Tourism โดยมีการร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม ในการเปิดให้ผู้สนใจเข้าศึกษาดูงาน และเรียนรู้การผลิตในโรงงานอุตสาหกรรม การดูงานท่าเรือขนถ่ายสินค้า และโดยเฉพาะในด้าน Green Industry การเรียนรู้การจัดการสิ่งแวดล้อม

๒) เป็นแหล่งปลูกผลไม้เมืองร้อนที่มีชื่อเสียง แหล่งปลูกผลไม้เมืองร้อนขนาดใหญ่ และมีชื่อเสียงของประเทศ ผลไม้ที่นิยมปลูกในจังหวัดระยอง ได้แก่ ทุเรียน มะม่วง มังคุด สับปะรด เงาะ เป็นต้น

๓) มีศิลปวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ มีสำเนียงภาษาท้องถิ่นเป็นของตนเอง และมีอาหารท้องถิ่นที่มีความเป็นเอกลักษณ์ เช่น หมูชะมวง แกงส้มผักกระชับ มีศิลปะการแสดงท้องถิ่นของระยองที่มีชื่อเสียง ได้แก่ การแสดงหนังใหญ่วัดบ้านดอน การแสดงลำตัด การแสดงหนังตะลุงคน

จำนวนนักท่องเที่ยวในปี ๒๕๕๙ คาดว่าจะมีจำนวนทั้งสิ้น ๗,๘๐๔,๕๕๓ คน โดยได้รับแรงสนับสนุนจากมาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยวจากหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนที่มีการจัดกิจกรรมประกอบกับอัตราค่าน้ำมันที่ปรับตัวลดลง ส่งผลให้นักท่องเที่ยวเดินทางด้วยรถยนต์มาจังหวัดระยองมากขึ้น ทำให้อัตราเข้าพักโรงแรมมีถึงร้อยละ ๖๙.๒

ในขณะที่จังหวัดได้ดำเนินนโยบายอย่างต่อเนื่อง เช่น

๑. **การจัดทำแบรนด์การท่องเที่ยวจังหวัดระยอง (Rayong Branding)** คือ Surprise Rayong สื่อถึงความสดใส สดชื่น สร้างสรรค์ มีกำลังใจ ซึ่งจะนำไปใช้ในกิจกรรมทั้งหลายของระยองต่อไป จะทำให้ภาพการท่องเที่ยวของจังหวัดระยองมีความชัดเจน และเป็นที่ยอมรับมากขึ้น

๒. **การพัฒนาเป็นไมซ์ซิตี้ (MICE City)** ได้ร่วมกับสำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ (สสปน.) จัดทำแผนไมซ์ซิตี้ ขณะนี้ได้จัดส่งแผนยุทธศาสตร์ฯ ให้กับ สสปน.แล้ว หากเข้าสู่ MICE CITY เต็มรูปแบบ จะทำให้มีกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพเพิ่มมากขึ้น

๓. **การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่** ที่ได้รับความสำเร็จอย่างสูง เช่น ฟุ้งโปรงทอง ส่วนแหล่งท่องเที่ยวต่อไปที่ควรจะได้รับการพัฒนา เช่น สะพานรักษ์แสม ที่ยังไม่เป็นที่รู้จักมากนัก และบริเวณโดยรอบยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ห้องน้ำ ป้ายบอกทาง หัวแหลมปากคลองแกลง และเจ้าพ่อโต๊ะกง เป็นต้น

ถึงแม้การท่องเที่ยวจะเติบโตอย่างรวดเร็ว แต่การวิเคราะห์พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวต่างชาติ พบว่าจังหวัดระยองยังไม่เป็นที่รู้จักในฐานะเมืองแห่งการท่องเที่ยวมากนัก แต่สำหรับนักท่องเที่ยวไทยยังมีการเติบโตได้อีกมาก ซึ่งจะต้องมีการเตรียมการในหลายๆ ด้าน ทั้งเรื่องสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก บุคลากรเพื่อรองรับ

๕. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑) **ทรัพยากรป่าไม้** จังหวัดระยองมีเนื้อที่ตาม พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติและ พ.ร.ฎ. กำหนดเขตอุทยานแห่งชาติ จำนวน ๘๒๑.๙๙ ตารางกิโลเมตร พื้นที่ป่าไม้ของจังหวัดระยองเหลือประมาณ ๓๑๓ ตารางกิโลเมตร หรือ ๑๙๕,๔๙๘ ไร่ ร้อยละ ๘.๘๑ ของพื้นที่จังหวัด ในส่วนที่เป็นภูเขาสูงชันมีปัญหาการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ เพื่อยึดถือครอบครองที่ดินเพื่อยอยู่อาศัยและ / หรือทำเกษตรกรรมก็ยังคงมีอยู่บ้าง ส่วนอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า – หมู่เกาะเสม็ดและสวนรุกขชาติเพ เนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดระยอง มีการบุกรุกพื้นที่สาธารณะที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยเฉพาะพื้นที่บนเกาะเสม็ดและชายทะเลอย่างมาก

๒) **สถานการณ์คุณภาพอากาศ** ปี ๒๕๕๘ ตั้งแต่เดือนมกราคม – ตุลาคม ๒๕๕๘ พบสารเบนซินมีการเกินค่าเฝ้าระวังสำหรับสารเบนซินในเวลา ๒๔ ชั่วโมง (กำหนดไว้ไม่เกิน ๗.๖ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร) จำนวน ๒ ครั้ง สำหรับสารอินทรีย์ระเหยง่ายชนิดอื่นไม่พบว่ามีค่าเฝ้าระวังฯ โดยเมื่อเปรียบเทียบกับค่ามาตรฐานสารอินทรีย์ระเหยง่ายในบรรยากาศทั่วไปในเวลา ๑ ปี พบ

-สารเบนซิน เกินค่ามาตรฐานค่าสารอินทรีย์ระเหยง่ายในบรรยากาศโดยทั่วไปในเวลา ๑ ปี เกือบทุกจุดตรวจวัด ส่วนใหญ่มีแนวโน้มลดลง มีเพียงบางจุดตรวจวัดที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาเล็กน้อย

-สาร ๑, ๓ - บิวทาไดอิน เกินค่ามาตรฐานฯ ที่บริเวณสถานีตรวจวัดที่อยู่ใกล้กับพื้นที่อุตสาหกรรม ส่วนใหญ่มีแนวโน้มลดลงค่อนข้างชัดเจน ยกเว้นสถานีตรวจวัดที่อยู่ใกล้เคียงนิคมอุตสาหกรรม

อาร์ ไอ แอล โดยบางสถานีที่เคยพบเกินค่ามาตรฐานฯ ในปีที่ผ่านมาอย่างต่อเนื่องมีแนวโน้มว่าจะอยู่ในเกณฑ์ค่ามาตรฐาน

-สาร ๑, ๒ - ไคคลอโรอีเทน เกินค่ามาตรฐานฯ ที่สถานีตรวจวัดที่ตั้งอยู่ใกล้กับพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม และมีจำนวนสถานีที่เกินมาตรฐานฯ เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา มา ส่วนใหญ่มีแนวโน้มลดลงยกเว้นสถานีตรวจวัดที่อยู่ใกล้เคียงนิคมอุตสาหกรรม อาร์ ไอ แอล

กรมควบคุมมลพิษติดตามตรวจสอบสถานการณ์คุณภาพอากาศในบรรยากาศในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง โดยเฝ้าระวังและแจ้งเตือนผลการตรวจวัด VOCs ที่พบค่าสูงเกินค่าเฝ้าระวัง ๒๔ ชั่วโมง ซึ่งจังหวัดระยอง หน่วยงานกำกับดูแล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการหาสาเหตุและควบคุมการระบายสารดังกล่าวจากแหล่งกำเนิดอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งขอความร่วมมือผู้ประกอบการ และทำเรื่องกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับสารเบนซิน สาร ๑,๓-บิวทาไดอิน และสาร ๑,๒-ไคคลอโรอีเทน ต้องป้องกัน ควบคุม ลดการรั่วซึม และลดการระบายสารอินทรีย์ระเหยง่าย จากแหล่งกำเนิด ทั้งนี้ สถานการณ์สารอินทรีย์ระเหยง่ายในหลายสถานีที่ยังคงเป็นปัญหา อาจมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากแหล่งกำเนิดมลพิษบางประเภท ที่ยังไม่มีมาตรฐานหรือมาตรการในการควบคุม การระบายสารอินทรีย์ระเหยง่าย เช่น ถังกักเก็บสารเคมีและน้ำมันเชื้อเพลิง ท่าเรือที่มี การเก็บรักษาขนถ่าย และ/หรือขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงและสารเคมี และโรงกลั่นน้ำมัน

๓) การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การจัดการน้ำของจังหวัดระยองแบ่งตามสภาพทางลุ่มน้ำ ออกเป็นลุ่มน้ำหลักได้ ๒ พื้นที่ลุ่มน้ำ ได้แก่ พื้นที่ลุ่มน้ำคลองใหญ่ (แม่น้ำระยอง) ขนาดพื้นที่รับน้ำประมาณ ๑,๘๐๐ ตร.กม. ประกอบด้วย อ่างเก็บน้ำดอกกราย อ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล และอ่างเก็บน้ำคลองใหญ่ พื้นที่ลุ่มน้ำประแสร์ ขนาดพื้นที่รับน้ำประมาณ ๑,๕๐๐ ตร.กม. ประกอบด้วย อ่างเก็บน้ำประแสร์และอ่างเก็บน้ำคลองระโงก

จากผลการประเมินความต้องการใช้น้ำเพื่อกิจกรรมต่าง ๆ จังหวัดระยอง มีความต้องการใช้น้ำทั้งสิ้นปีละ ๑,๓๑๕.๒๓ ล้านลูกบาศก์เมตร และจะเพิ่มขึ้นเป็นปีละ ๑,๓๓๘.๘๐ และ ๑,๔๒๓.๕๕ ล้านลูกบาศก์เมตร ในระยะ ๕ และ ๑๐ ปี ตามลำดับ

จากข้อมูลหมู่บ้านในจังหวัดระยองมีจำนวน ๓๙๙ หมู่บ้านและข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งของจังหวัดระยอง พบว่าพื้นที่ส่วนใหญ่มีปัญหาภัยแล้งอยู่ในระดับต่ำ มีบางส่วนโดยเฉพาะพื้นที่ๆ ห่างไกลแหล่งน้ำที่เป็นพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งระดับปานกลางถึงระดับสูง

กรณีของน้ำท่วม เนื่องจากมีแม่น้ำระยองและลำคลองเป็นทางรวมน้ำจากแหล่งต่างๆ ในพื้นที่เพื่อไหลลงสู่ทะเล ดังนั้นเมื่อเกิดสภาวะฝนตกหนักในช่วงฤดูฝน ประกอบกับการเกิดสภาวะน้ำป่าไหลหลากทำให้เกิดภาวะน้ำไหลล้นตลิ่งและท่วมในพื้นที่บริเวณตลิ่งและที่ลุ่ม นอกจากนี้การใช้ที่ดินของราษฎรในพื้นที่ เช่น การถมที่ การบุกรุกป่าต้นน้ำเพื่อทำสวนยางและการสร้างอาคารรุกล้ำลำน้ำก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ปัญหาอุทกภัยรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณคลองทับมา

๔) การจัดการขยะ มีปริมาณขยะมูลฝอยประมาณ ๑,๐๐๐ ตันต่อวัน การดำเนินการที่สำคัญคือการดำเนินโครงการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมแบบครบวงจร จังหวัดระยองควบคู่กับการพัฒนาโครงการสู่เทคโนโลยีการแปลงขยะเป็นพลังงาน ได้ลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในโครงการบริหารจัดการขยะครบวงจร จังหวัดระยองโดยแปลงขยะเป็นพลังงาน การพัฒนาระบบกำจัดขยะไปสู่เทคโนโลยีการแปลงขยะเป็นพลังงาน(Waste to Energy) โครงการดังกล่าวมุ่งเน้นการคัดแยกขยะเพื่อนำไปผลิตเป็นเชื้อเพลิง (RDF) โดยให้เอกชนเป็นผู้ลงทุนในการจัดหาพร้อมทั้งติดตั้งเครื่องจักรและอุปกรณ์ในระบบการแปลงขยะมูลฝอยให้เป็นพลังงาน จะทำให้สถานการณ์ขยะของจังหวัดระยองดีขึ้น

๖. ด้านความมั่นคง

จังหวัดระยองเป็นจังหวัดชายทะเล ภัยคุกคามมั่นคงส่วนใหญ่เป็น “ภัยคุกคามรูปแบบใหม่” “Non-Traditional Threat” เป็นภัยคุกคามในทุกๆ มิติ ที่ไม่ใช่ภัยคุกคามเฉพาะมิติด้านการทหาร ปัจจุบันและอนาคต ภัยคุกคามสำคัญที่มีผลกระทบต่อความอยู่ดีกินดีและคุณภาพชีวิตของประชาชน ที่จะต้องได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วน ได้แก่

๑) **ด้านยาเสพติด** สถานการณ์ยาเสพติดของจังหวัดระยองอยู่ในระดับไม่รุนแรงไม่พบการผลิตในพื้นที่ที่มีผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดกระจายตัว อยู่ในทุกพื้นที่ของอำเภอ สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดสามารถควบคุมได้ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิตโดยปกติสุขของประชาชน แต่เนื่องจากปัญหา ยาเสพติดมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาจำเป็นต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อไม่ให้ปัญหายาเสพติด ขยายตัวมากขึ้น ประกอบกับสถานการณ์ยาเสพติดในปัจจุบันเริ่มปรากฏปัญหาเพิ่มมากขึ้น ยังคงมีบางพื้นที่ ที่ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษและต้องเร่งรัดดำเนินการแก้ไขปัญหาพื้นที่เสี่ยงต่อการแพร่ระบาด และ แหล่งมั่วสุ่ม พื้นที่แพร่ระบาด ได้แก่ อำเภอเมืองระยอง อำเภอแกลง อำเภอนิคมพัฒนา อำเภอปลวกแดง และ มาบตาพุด เครือข่ายกลุ่มการค้า ได้แก่ เครือข่ายกลุ่มผู้ต้องหาพันโทฯ หรือได้รับการพักการลงโทษแล้วมาจับ กลุ่มรวมกันค้ายาเสพติด

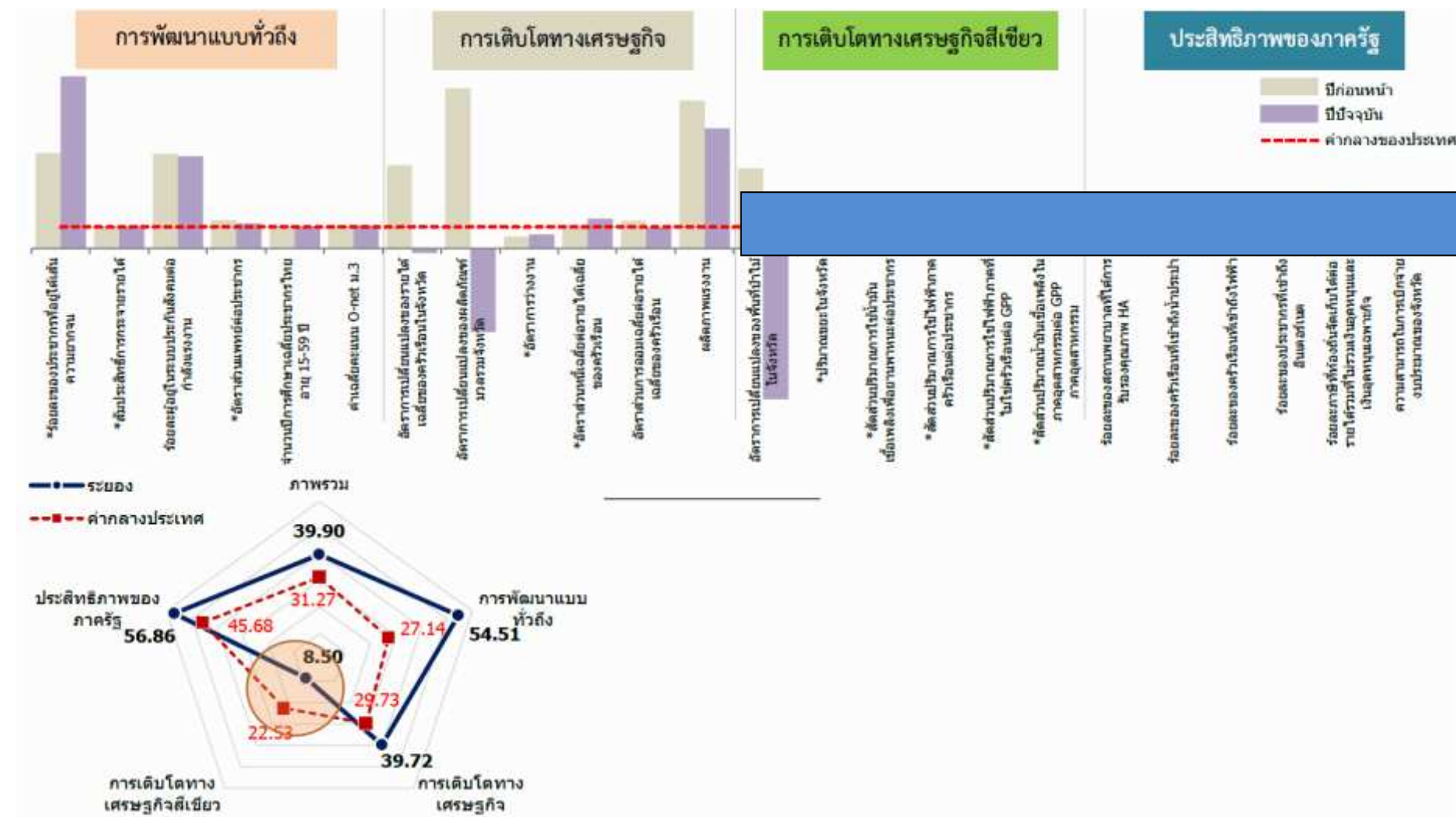
๒) **ประชากรแฝง** จากการสำรวจจำนวนประชากรแฝงโดยสำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่าเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๒ มีประชากรแฝงจำนวน ๔๕๕,๑๓๘ คน ดังนั้น เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ประกันตนที่ไม่ได้ย้ายทะเบียนราษฎร์ มีจำนวนถึง ๒๕๓,๔๑๔ คน หรือคิดเป็น ร้อยละ ๒๓.๗ ของประชากรแฝงทั้งจังหวัด โดยเฉพาะในพื้นที่เทศบาลเมืองมาบตาพุดมีจำนวน ๑๐๖,๑๐๑ คน ซึ่งสูงกว่าประมาณ ๑ เท่าของจำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร์ คาดว่าประชากรแฝงจังหวัดระยองจะมี จำนวนเพิ่มขึ้นเป็น ๗๙๖,๕๑๐ คนเป็นอย่างน้อยในปี ๒๕๖๐ โดยมีสัดส่วนประชากรแฝงที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จะต้องมีแผนการรองรับสัดส่วนความต้องการที่เพิ่มขึ้นซึ่งได้มีการการรณรงค์ให้ย้ายทะเบียนบ้านมาที่ จังหวัดระยอง ซึ่งดำเนินการมาระยะหนึ่งแล้ว

๓. การพัฒนาดัชนีชี้วัดระดับจังหวัดและการประเมินผลกระทบต่อศักยภาพและทิศทางการพัฒนา ของจังหวัดระยอง (SWOT Analysis)

๓.๑ จัดทำตัวชี้วัดการพัฒนาในระดับจังหวัด / (PPIR : Provincial Performance Index /Ranking)

เป็นการจัดทำตัวชี้วัดการพัฒนาจังหวัดให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศ โดยเปรียบเทียบ ตัวชี้วัดการพัฒนาของประเทศ และตัวชี้วัดการพัฒนาของแต่ละจังหวัด ในเชิงสถิติแล้วนำมาวิเคราะห์ และ หาแนวทางการเพื่อนำมาปรับยุทธศาสตร์ของแต่ละจังหวัดให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศ โดยแบ่งเป็น ๔ ด้านตามยุทธศาสตร์ประเทศ จำนวน ๒๔ ตัวชี้วัด

รูปตัวชี้วัดการพัฒนาจังหวัดระยอง

๓.๒ ผลการวิเคราะห์การพัฒนาดัชนีชี้วัดระดับจังหวัด (Provincial Performance Index /Ranking – PPIR)

๑) มิติการพัฒนาแบบทั่วถึง

ภาพรวมสูงกว่าค่ากลางของประเทศมาก ที่ผ่านมามีความยากจนของชาวจังหวัดระยอง ลดน้อยลงไปมาก แต่สิ่งที่จังหวัดจะต้องปรับปรุง คือ ในเรื่องของการกระจายรายได้ระหว่างภาคอุตสาหกรรม และภาคเกษตรกรรม และให้ความสำคัญกับการศึกษาเนื่องจากอยู่ระหว่างค่ากลาง และการรักษาพยาบาล เนื่องจากจังหวัดระยองมีประชากรแฝงเป็นจำนวนมาก ประชาชนมีฐานะดีแต่ยังไม่มั่นคง อีกทั้งภายในสังคมยังมีปัญหาด้านการดูแลเยาวชน ผู้พิการ และผู้สูงอายุ

๒) มิติการเติบโตทางเศรษฐกิจ

ภาพรวมสูงกว่าค่ากลางมาก แต่แนวโน้มภาพรวมลดลงกว่าปีที่ผ่านมา จังหวัดระยอง มีเศรษฐกิจมีขนาด ๘๗๔,๕๔๗ ล้านบาท ใหญ่เป็นที่ ๑ ของประเทศ และเติบโตเร็วกว่าทั้งภายในกลุ่มจังหวัด และระดับประเทศ การเติบโตทางเศรษฐกิจเกิดจากภาคบริการเป็นหลัก ซึ่งโตกว่าค่าเฉลี่ยประเทศถึง ๒ เท่า ในขณะที่ภาคอุตสาหกรรมยังเล็กมากและเริ่มหดตัวลง

๓) มิติการเติบโตทางเศรษฐกิจสีเขียว

ภาพรวมต่ำกว่าค่ากลางของประเทศเกือบทุกตัว โดยเฉพาะพื้นที่ป่าไม้ซึ่งลดลงจำนวนมาก จังหวัดระยองมีโรงงานสีเขียวเป็น ๑ ใน ๓ ของจำนวนโรงงานทั้งหมด และการจัดการด้านมลภาวะยังไม่ดีเท่าที่ควร

๔) มิติประสิทธิภาพภาครัฐ

ภาพรวมสูงกว่าค่ากลางของประเทศ และไม่ต่างจากปีที่ผ่านมามากนัก เมื่อวิเคราะห์จากการพัฒนาในภาพรวมทั้ง ๔ มิติ จังหวัดระยองมีศักยภาพทุกมิติเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีจุดเด่นที่มีเศรษฐกิจและการพัฒนาแบบทั่วถึง แต่มิติการเติบโตทางเศรษฐกิจสีเขียว ตัวชี้วัดต่ำกว่าค่ากลางเกือบทุกตัว โดยเฉพาะพื้นที่ป่าไม้ลดลงมาก นอกจากนี้ยังมีตัวชี้วัดที่ต้องพัฒนา ได้แก่ รายได้เฉลี่ยครัวเรือน GPP อัตราการว่างงาน การเข้าถึงไฟฟ้าและการเบิกจ่ายงบประมาณของจังหวัด ดังนั้นประเด็นที่จังหวัดควรให้ความสำคัญ คือ

๑. อนุรักษ์ ฟื้นฟู และบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการบริหารจัดการขยะ และการแก้ไขมลพิษจากภาคอุตสาหกรรม และรณรงค์การใช้พลังงานอย่างประหยัด

๒. พัฒนาทักษะฝีมือแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

๓. พัฒนาลินค้าเกษตร และการแปรรูปให้ได้มาตรฐานตรงตามความต้องการตลาด พร้อมทั้งขยายและเพิ่มช่องทางการตลาด

๔. ด้านความมั่นคงฯ ต้องเร่งแก้ไขการป้องกันอาชญากรรมและอุบัติเหตุรวมถึงบุคลากร ด้านการปกครองฯ ยังมีหลายประเด็นที่ต้องเร่งแก้ไข ด้านโครงสร้างพื้นฐานฯ ต้องเร่งแก้ไขระบบขนส่ง มลภาวะทางน้ำและประปา

๓.๓ ประเมินผลกระทบต่อกิจกรรมและทิศทางการพัฒนาของจังหวัดระยอง (SWOT

Analysis)

จุดแข็งและจุดอ่อน

จุดแข็ง Strengths(S)	จุดอ่อน Weaknesses (W)
๑. เป็นฐานเศรษฐกิจสำคัญจากมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัวของประชากรอยู่ลำดับที่ ๑ ของประเทศ สามารถสร้างศักยภาพโดยรวมของประเทศและขีดความสามารถการแข่งขันที่ดีของจังหวัดและของประเทศ ๒. เป็นฐานอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ ทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ ๓. มีศักยภาพและความพร้อมทางการท่องเที่ยวสูง และมีความหลากหลายในระดับนานาชาติ ทั้งการท่องเที่ยวทางบก ทางทะเล ศาสนาประเพณีและศิลปวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงเกษตร และกิจกรรมต่างๆ ๔. เป็นแหล่งเกษตรกรรมที่อุดมสมบูรณ์ มีการปลูกพืชเศรษฐกิจหลากหลายประเภทและเป็นแหล่งผลิตอาหารทะเลทั้งสดและแปรรูปทั้งเพื่อการบริโภคภายในและส่งออกได้ ๕. เป็นประตูสำคัญสู่พื้นที่ต่าง ๆ และเป็นศูนย์กลางด้านการคมนาคมขนส่งของภาคตะวันออก ๖. ลักษณะภูมิประเทศมีความปลอดภัยสูงจากภัยธรรมชาติ ๗. ภาคเอกชนมีความเข้มแข็งและมีส่วนร่วมในการบริหารงานราชการภาครัฐ	๑. การพัฒนาด้านอุตสาหกรรมก่อให้เกิดด้านสิ่งแวดล้อมและการจัดการที่เหมาะสม โดยเฉพาะมลพิษจากอุตสาหกรรม ขยะ กากของเสีย น้ำเสีย สุขภาพ เป็นต้น ๒. ความเหลื่อมล้ำทางสังคม ชีวิตความเป็นอยู่ระหว่างภาคต่างๆ เช่น ภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตรกรรม ค่าครองชีพสูงและการกระจายรายได้ค่อนข้างต่ำ ๓. การบริหารจัดการเรื่องการตลาดสินค้าเกษตรแบบครบวงจรยังไม่มีประสิทธิภาพ ๔. ขาดกลไกที่สร้างความเข้มแข็งให้แก่ผู้ประกอบการรายย่อย โดยเฉพาะผู้ประกอบการภาคเกษตรกรรมและภาคการท่องเที่ยว ทำให้ไม่มีความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว ๕. การทำลายทรัพยากรธรรมชาติและ การบุกรุกที่สาธารณะและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ๖. การเคลื่อนย้ายแรงงานเป็นจำนวนมาก (ประชากรแฝง) ส่งผลกระทบให้เกิดปัญหาสังคมตามมาอีกมาก เช่น ปัญหาเสพติด ปัญหาจรจัด ความต้องการบริการด้านสาธารณสุขและการศึกษา เป็นต้น อีกทั้งการขยายตัวของสังคมเมืองอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้การบริการโครงสร้างพื้นฐานไม่เพียงพอ เช่น ไฟฟ้า ประปา ถนน ไม่เพียงพอ

โอกาสและภัยคุกคาม

โอกาส Opportunities (O)	ภัยคุกคาม Threats (T)
๑. นโยบายรัฐบาลสนับสนุนการลงทุนของต่างชาติ หรือผู้ประกอบการในประเทศ ๒. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่สามารถนำมาช่วยในการบริหารจัดการภาคส่วนต่างๆ เช่น การขยายการให้บริการอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ๓. ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านการผลิตสำหรับภาคเกษตรกรรมและภาคอุตสาหกรรม ๔. การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ เช่น AEC จะทำให้จังหวัดระยองเป็นศูนย์กลางทางด้านการผลิตและจำหน่ายสินค้าที่สำคัญ ๕. รัฐบาลกำหนดเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ เช่น โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) และ Super Cluster ทำให้รัฐบาลสนับสนุนด้านการขนส่งและโลจิสติกส์ เครือข่ายการคมนาคมเชื่อมโยงพื้นที่ต่างๆ เช่น การขยายโครงการถนนรถไฟทางคู่ มอเตอร์เวย์ ทำให้การขนส่งสินค้า การบริการ และการท่องเที่ยวมีความสะดวกรวดเร็วมากขึ้น ๖. มีท่าเรือน้ำลึก และสนามบินอยู่ตะเภา ระยอง พัทธยา ที่สามารถขนส่งสินค้าไปยังภูมิภาคต่างๆ ได้ทั่วโลก แต่ต้องได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและพัฒนาให้ดีขึ้น	๑. ประเทศไทยขาดเสถียรภาพทางการเมือง ทำให้นักลงทุนขาดความเชื่อมั่น ๒. ระเบียบกฎหมายขาดความยืดหยุ่นไม่เอื้ออำนวยให้เกิดการแข่งขันอย่างเสรี ๓. ทศนคติของของประชาชนต่อต้านการเปลี่ยนแปลง มีความยืดหยุ่นน้อยทำให้ประชาชนปรับตัวต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงไม่ได้ และกระแสค่านิยมของต่างชาติมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตและประชาชนค่อนข้างสูง ๔. ศักยภาพการแข่งขันของประเทศเพื่อนบ้าน (โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้) สูงขึ้น อาจลดบทบาทความน่าสนใจของจังหวัดระยอง (ด้านการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรม) และประเทศไทยลง ๕. โครงสร้างประชากรที่มีวัยสูงอายุเพิ่มขึ้น ขณะที่ประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานลดลง

๔. ที่มาแผนพัฒนาจังหวัดระยอง พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔

แผนพัฒนาจังหวัดระยอง พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๔ เป็นการดำเนินการภายใต้สถานการณ์และความเสี่ยงซึ่งเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทั้งระดับจังหวัด ในและนอกประเทศ โดยเฉพาะภาวะความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจของจังหวัดระยองที่เป็นไปอย่างรวดเร็วจากนโยบายเร่งรัดของรัฐบาล และส่งผลกระทบอย่างชัดเจนต่อจังหวัดทั้งเชิงบวกและลบ กรอบแนวคิดสำคัญในการแผนพัฒนาจังหวัดระยอง พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๔ คือ “จังหวัดระยองเป็นเมืองที่มีการคิดและนำนวัตกรรมมาใช้ภายใต้บริบทการพัฒนา เป็นเมืองที่ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี- เป็นเมืองที่มีสมดุลการพัฒนา - ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยแนวคิดดังกล่าว เป็นการสร้างความมั่นใจว่าการพัฒนาจะไปในแนวทางที่ยั่งยืนและสร้างความสุขให้กับคนระยอง

กรอบแนวคิดการพัฒนาจังหวัดระยอง เป็นแนวทางในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุภารกิจของจังหวัดโดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญานำทาง และคำนึงถึงบริบทการเปลี่ยนแปลงที่จะเป็นทั้งโอกาสและข้อจำกัดของการพัฒนาทั้งในปัจจุบันและอนาคต ดังนี้

- **เป็นเมืองที่มีการคิดและนำนวัตกรรมมาใช้ภายใต้บริบทการพัฒนา**

ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ ในประเด็นการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจกำหนดการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยมุ่งเน้นการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกให้เป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมหลักของประเทศที่ขยายตัวอย่างมีสมดุล มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมและได้รับการยอมรับจากชุมชน มีโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่ง ระบบสาธารณสุข ปลอดภัย การบริการสังคม และการจัดการสิ่งแวดล้อมที่มีคุณภาพและทั่วถึง สามารถสนับสนุนการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชน ควบคู่กับการพัฒนาภาคการผลิตต่างๆ ได้อย่างเกื้อกูลและยั่งยืน

การพัฒนาโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor Development) ให้เป็นเขตเศรษฐกิจชั้นนำของอาเซียน ดำเนินการใน ๓ จังหวัดภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ซึ่งจะมีการแบ่งเป็นเขตอุตสาหกรรม เขตพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เขตที่อยู่อาศัย โดยจังหวัดระยองถูกกำหนดให้เป็น “เมืองนานาชาติมาตรฐานโลก นำอยู่ที่สุดในอาเซียน เมืองธุรกิจอุตสาหกรรมที่ทันสมัย เน้นการวิจัยด้านอาหาร ไบโอบีโอเทคโนโลยี และปิโตรเคมี เคมีภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม” ซึ่งจะประกอบไปด้วย Super Cluster/Cluster ที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและเป็นอุตสาหกรรมแห่งอนาคต พร้อมกับอุตสาหกรรมเป้าหมายอีก ๑๐ ประเภท คือ ๕ อุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ (First S-Curve) คือยานยนต์สมัยใหม่ อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ ท่องเที่ยวไฮเอนด์และเชิงคุณภาพ เกษตรเทคโนโลยีชีวภาพ และแปรรูปอาหาร กับ ๕ อุตสาหกรรมอนาคต (New S-Curve) คือ หุ่นยนต์เพื่อการผลิต การบินและโลจิสติกส์ เชื้อเพลิงชีวภาพ-เคมีชีวภาพ ดิจิทัล และอุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร โดยมุ่งหวังให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นแหล่งลงทุนหลักของประเทศ โดยจะขยายพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมรองรับการลงทุน เชื่อมการลงทุนสู่ระเบียงเศรษฐกิจตะวันตกและทวาย และเชื่อมโยงทางน้ำไปถึงชายฝั่งทะเล นโยบายดังกล่าว รัฐบาลจะเสริมสร้างศักยภาพด้านการค้า การลงทุน ให้จังหวัดระยองอย่างมหาศาล แต่กระนั้นก็ตามก็อาจเกิดปัญหาตามมาอีกมาก โดยเฉพาะปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่แล้วในปัจจุบัน จึงถือเป็นโอกาสสำคัญที่ทุกภาคส่วนในจังหวัดระยองจะร่วมกันพัฒนาประสิทธิภาพทั้งทางด้านการผลิต บุคลากร การสรรสร้างผลิตภัณฑ์ ฯลฯ โดยการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ หรือคํานคิดนวัตกรรมแล้วนำมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด

- **เป็นเมืองที่มีคุณภาพชีวิตดี (City of good and quality of life)** เป็นการเสริมสร้างการพัฒนาจังหวัดระยองให้เป็นเมืองที่ประชาชนมีสุขภาพดี สวัสดิการดี อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี โดย

สุขภาพดี คือการมีสุขที่ดีทั้งทางกาย ใจ จิตวิญญาณ/ปัญญาและสังคม

สวัสดิการที่ดี คือประชาชนได้รับสวัสดิการจากภาครัฐตามสิทธิขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง ตลอดจนได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย และได้รับความช่วยเหลืออย่างทันท่วงที

สิ่งแวดล้อมที่ดี คือ สิ่งแวดล้อมน่าอยู่ ปลอดภัย มีสุขภาพที่ดี มีโครงสร้างของเมืองที่เหมาะสมกับสภาพภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมชุมชนรวมทั้งการจัดการโครงสร้างพื้นฐานที่ครบถ้วน

- **มีพัฒนาอย่างสมดุล (balanced of development)**

- การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจบนฐานความรู้ความคิดสร้างสรรค์และภูมิปัญญาภายใต้ปัจจัยสนับสนุนที่เอื้ออำนวยและระบบการแข่งขันที่เป็นธรรมมุ่งปรับโครงสร้างการค้าและการลงทุนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ภายใต้กฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ เพื่อให้เป็นฐานเศรษฐกิจของประเทศที่เข้มแข็งและขยายตัวอย่างมีคุณภาพ

- ปรับเปลี่ยนการพัฒนา และการขยายตัวของอุตสาหกรรม จากภาพของอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดมลภาวะ ไปเป็นเมืองอุตสาหกรรมน่าอยู่ โดยนำแนวความคิดอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ (Eco-Industrial Town) มาใช้อย่างจริงจัง

- เพิ่มน้ำหนักให้การพัฒนาด้านสังคม สุขภาพสิ่งแวดล้อม การเกษตร การท่องเที่ยว และพาณิชย์กรรม ซึ่งเป็นพื้นฐานเศรษฐกิจและวิถีชีวิตของประชาชนเพื่อให้เกิดความสมดุลในการพัฒนาและการเจริญเติบโต

- เพิ่มศักยภาพการประกอบธุรกิจการค้า (พาณิชย์กรรม) อย่างกว้างขวาง ทั้งการค้าปลีกและการค้าส่งเพื่อให้มีความเข้มแข็งสามารถแข่งขันในเวทีอาเซียนได้

- **น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy) มาประยุกต์ใช้ในภาคีการพัฒนาให้กระจายไปทุกภาคส่วน โดย**

- **ภาครัฐ** ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญานำทางในการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวง วางกฎระเบียบต่างๆ เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันในสังคมให้เกิดความสมดุลและกระแสนการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล

- **ภาคธุรกิจเอกชน** ให้ความสำคัญกับการพึ่งตนเองใช้วัตถุดิบในประเทศและภูมิปัญญาท้องถิ่นลงทุนขยายกิจการอย่างค่อยเป็นค่อยไป แบ่งผลกำไรคืนสู่สังคมและดูแลพนักงานอย่างมีคุณธรรม

- **ภาคเกษตร** เน้นการนำเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริไปประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มรายได้และลดรายจ่ายของครัวเรือน

- **ภาคประชาชน** เน้นการมีส่วนร่วม การพึ่งตนเอง พัฒนาวัฒนธรรมและคุณภาพชีวิตผ่านกระบวนการจัดทำแผนชุมชน สร้างแผนชุมชนที่มีคุณภาพเป็นภูมิคุ้มกันชุมชนเข้มแข็ง

๕. วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ พันธกิจ และเป้าประสงค์

๕.๑ วิสัยทัศน์จังหวัดระยอง (Vision) :

เมืองนวัตกรรมก้าวหน้า พัฒนาอย่างสมดุล บนพื้นฐานความพอเพียง
City innovative advances, Balanced development,
Based on the sufficiency economy

๕.๒ พันธกิจ (Mission)

๑. พัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดระยองให้มีการเจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและสมดุล
๒. บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วม บนพื้นฐานการพัฒนาอย่างยั่งยืน
๓. สร้างเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีความเข้มแข็ง มีความมั่นคง ปลอดภัย บนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๔. ส่งเสริมการค้า การลงทุน การผลิตสินค้าและการบริการ ตลอดจนพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ ทั้งในและต่างประเทศ
๕. ส่งเสริมนวัตกรรมเพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจของรัฐบาล

๕.๓ เป้าประสงค์รวม

๑. เศรษฐกิจจังหวัดระยองมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง การเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคอุตสาหกรรม ภาคการเกษตรกรรม ภาคการท่องเที่ยว เป็นไปอย่างสมดุล
๒. ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีความมั่นคงทางสังคม บนพื้นฐานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๓. ทรัพยากรธรรมชาติมีการใช้ประโยชน์อย่างสูงสุด ทุกภาคส่วนดำเนินกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมบนพื้นฐานการมีส่วนร่วม
๔. เป็นศูนย์กลางด้านอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับมีความพร้อมทางด้านโครงสร้างพื้นฐานสำหรับรองรับการแข่งขันในระดับสากล

๕.๔ ยุทธศาสตร์การพัฒนา การพัฒนาจังหวัดให้เป็นไปในทิศทางสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน สังคมสงบสุข เศรษฐกิจก้าวหน้า และประชาชนดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดระยองมุ่งเน้นเร่งสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อป้องกันความเสี่ยงต่างๆ และเสริมสร้างรากฐานการพัฒนาให้เข้มแข็ง รวมทั้งสร้างโอกาสในการพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าต่อไป โดยได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ และให้ความสำคัญตามลำดับการพัฒนา จำนวน ๖ ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ : พัฒนาคุณภาพสินค้าและผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตร ประมง ปศุสัตว์ ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ควบคู่กับการพัฒนาไปสู่เกษตรอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ : พัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวให้เติบโตควบคู่กับภาคการเกษตรและภาคอุตสาหกรรมอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ : ส่งเสริมการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมเข้าสู่อุตสาหกรรมเชิงนิเวศน์ ควบคู่กับการรับผิดชอบต่อสังคม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ : อนุรักษ์ ฟื้นฟู และควบคุมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ : เสริมสร้างมาตรฐานการดำรงชีวิต และการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๖ : สร้างความเข้มแข็ง และเพิ่มขีดความสามารถของภาคพาณิชย์กรรม และภาคการบริการสู่การแข่งขันในระดับสากล

๑. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ : พัฒนาคุณภาพสินค้าและผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตร ประมง ปศุสัตว์ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ควบคู่กับการพัฒนาไปสู่เกษตรอุตสาหกรรมและเพื่อการท่องเที่ยว

ด้านเกษตรกรรม อาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพที่สำคัญและเป็นอาชีพดั้งเดิมของชาวจังหวัดระยอง เนื่องจากจังหวัดระยองมีสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เหมาะสม พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัด ได้แก่ ยางพารา สับปะรด มันสำปะหลัง ข้าว ปาล์มน้ำมัน อ้อย ผลไม้ต่างๆ เช่น ทูเรียน เงาะ และมังคุด เป็นต้น ปัจจุบันพื้นที่เกษตรกรรมมีแนวโน้มลดลงทุกปี

ด้านการประมง จังหวัดระยองมีพื้นที่ชายฝั่งทะเลยาวประมาณ ๑๐๐ กิโลเมตร การประกอบอาชีพประมงจึงเป็นอาชีพที่สำคัญ นอกจากการทำประมงประเภทอาหารสดแล้ว ยังมีการนำมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ต่อเนื่อง เช่น อาหารทะเลแห้ง เป็นต้น ทั้งนี้ ยังมีการทำประมงน้ำจืดด้วย เนื่องจากมีอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ๕ อ่าง ปัจจุบันอาชีพประมงชายฝั่งหรือประมงเรือเล็กได้รับความเดือดร้อนมาก เนื่องจากสัตว์ทะเลเศรษฐกิจ เช่น กุ้ง หอย หมึก ปู ปลา มีน้อยลงและมีการแย่งชิงพื้นที่ประมง ประกอบกับพื้นที่ประมงเดิมมีการเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ทำให้ต้องออกหากินไกลขึ้น ต้นทุนสูงขึ้น

ด้านปศุสัตว์ จังหวัดระยองมีการเลี้ยงปศุสัตว์ควบคู่กับการทำไร่ ทำสวนผลไม้ เช่น โค กระบือ เป็ด ไก่ แพะ เป็นต้น

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ : ผลผลิตทางการเกษตร ประมงและปศุสัตว์ ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้มีคุณภาพ และมูลค่าเพิ่ม ขยายโอกาสทางการตลาดไปสู่ภายในและภายนอกประเทศ และพัฒนาเป็นเกษตรอุตสาหกรรม และเกษตรท่องเที่ยว

กลยุทธ์ :

๑) ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ มาตรฐานการผลิตสินค้า/ผลิตภัณฑ์เกษตร ประมง และปศุสัตว์ให้มีความปลอดภัย มีคุณภาพได้มาตรฐาน

๒) สร้างและขยายเครือข่ายการตลาด ช่องทางการจำหน่ายสินค้าเกษตร ประมง ปศุสัตว์และผลิตภัณฑ์ต่อเนื่อง

๓) สนับสนุนการวิจัย และพัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ให้มีมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

๔) เสริมสร้างความเข้มแข็งกลุ่ม/สหกรณ์/สถาบันเกษตรกร/บริษัทประชารัฐรักสามัคคี

๕) ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นเพื่อให้การผลิตภาคเกษตร ประมง และปศุสัตว์ มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๖) ส่งเสริมให้มีการเชื่อมโยงภาคการท่องเที่ยว และภาคอุตสาหกรรม เพื่อนำไปสู่เกษตรอุตสาหกรรม และเกษตรท่องเที่ยว

๗) พื้นฟูทรัพยากรพื้นฐานด้านการเกษตร ประมง และปศุสัตว์โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

๒. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ : พัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวให้เติบโตควบคู่กับภาคการเกษตรและภาคอุตสาหกรรมอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

การท่องเที่ยวของจังหวัดระยองในภาพรวมดีขึ้นทุกปี แต่ก็ยังได้รับผลกระทบจากปัจจัยต่างๆ ในบางช่วง เช่น ปัจจัยการชะลอตัวทางเศรษฐกิจและความเชื่อมั่น ปัญหาภายในจังหวัดเอง เช่น ปัญหามลพิษจากภาคอุตสาหกรรม แต่ถึงแม้จะมีปัจจัยต่างๆ เข้ามากระทบ แต่จำนวนนักท่องเที่ยวก็ยังคงเติบโตอยู่ที่ประมาณ ๑๐% ต่อปี ภาคการท่องเที่ยวยังสามารถพัฒนาได้อีกมากจากทรัพยากรที่มีอยู่ โดยเฉพาะจากการเป็นเมืองเกษตรกรรมและเมืองอุตสาหกรรม ซึ่งสามารถเชื่อมโยงภาคการท่องเที่ยวได้อย่างลงตัว และสร้างความหลากหลายและแปลกใหม่ให้กับการท่องเที่ยว

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ : เป็นแหล่งสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับแหล่ง/สถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดระยอง ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวได้รับการพัฒนา พื้นฟู และอนุรักษ์ให้คงอยู่ได้อย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ :

- ๑) พื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเก่าและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องเนื่องกับภาคการเกษตรและภาคอุตสาหกรรม
- ๒) พัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน และหลากหลาย
- ๓) พัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว
- ๔) สร้างจิตสำนึก/กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว
- ๕) ส่งเสริมการตลาด การประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเพื่อฟื้นฟูภาพลักษณ์ และดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เพิ่มขึ้น
- ๖) เสริมสร้างการป้องกันและรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อยกระดับความเชื่อมั่นแก่นักท่องเที่ยว
- ๗) พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน

๓. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การพัฒนาภาคอุตสาหกรรมเข้าสู่อุตสาหกรรมเชิงนิเวศน์ สนับสนุนการดำเนินการที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม และการสร้างนวัตกรรมอย่างสร้างสรรค์

การพัฒนาอุตสาหกรรมของจังหวัดระยองประสบความสำเร็จเชิงเศรษฐกิจในขณะเดียวกันได้เกิดปัญหามลพิษและผลกระทบต่อสุขภาพ สร้างความขัดแย้งระหว่างภาครัฐ เอกชนและชุมชนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เกิดกระแสต่อต้านและคัดค้านการพัฒนาพื้นที่ทั้งพื้นที่เดิมและพื้นที่ แม้ว่ารัฐบาลได้เพิ่มมาตรการสิ่งแวดล้อมที่เข้มงวดขึ้น

การพัฒนาพื้นที่ที่จะประสบความสำเร็จได้ต้องคำนึงถึงการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยมีความสมดุลของเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งการพัฒนาพื้นที่ในลักษณะเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ (Eco-Industrial town) เป็นรูปแบบของการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่ประสบความสำเร็จในหลายๆ ประเทศโดยกลมกลืนของอุตสาหกรรม ชุมชน และสิ่งแวดล้อมบริเวณรอบพื้นที่อุตสาหกรรม มีความเจริญเติบโตร่วมกันและเกื้อหนุนซึ่งกันและกันได้ทั้งปัจจุบันและอนาคต

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ : จังหวัดระยองเป็นแหล่งอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ สามารถอยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างสมดุลและยั่งยืน รองรับนโยบายด้านเศรษฐกิจของรัฐบาลได้อย่างสมดุล

กลยุทธ์ :

๑. ส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรมให้มีกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และสนับสนุนให้ผู้ประกอบการทุกระดับมีความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility-CRS) ที่ถูกต้อง นำไปสู่การเป็นอุตสาหกรรมเชิงนิเวศน์
๒. พัฒนาขีดความสามารถของบุคลากร และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อความพร้อมในการรองรับนโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาล (ระเบียบเศรษฐกิจภาคตะวันออก Thailand ๔.๐ Super Cluster)
๓. เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกัน กำกับดูแล และเตือนภัยจากการกระบวนการผลิต อุบัติเหตุ อุบัติภัย มลพิษ ของเสีย รวมทั้งการขนส่งสินค้าจากผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรม
๔. พัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)
๕. ส่งเสริมนวัตกรรมเพื่อยกระดับการผลิต ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และผลิตภัณฑ์ชุมชน

๔. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ : อนุรักษ์ พื้ฟู และควบคุมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและรักษาสีงแวดล้อมบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วม

ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมได้เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาของจังหวัดระยอง การแก้ไขปัญหาต่างๆ ทุกภาคส่วนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา ร่วมมือ สนับสนุน ช่วยเหลือ เกื้อกูลซึ่งกันและกัน ไม่ว่าจะด้วยวิธีใดก็ตาม ในอันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นสุข ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นปัญหาสำคัญของจังหวัด โดยเฉพาะการเสื่อมโทรมและการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลืองและไม่ถูกวิธี ดังนั้น การดำเนินการต่างๆ เพื่อเป็นการอนุรักษ์ พื้ฟูทรัพยากรต่างๆ จึงเป็นเรื่องสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ : ทรัพยากรธรรมชาติได้รับการอนุรักษ์ พื้ฟู มีการนำมาใช้อย่างคุ้มค่า และทุกภาคส่วนดำเนินกิจกรรมโดยคำนึงถึงความปลอดภัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ :

๑. เพิ่มพื้นที่สีเขียว โดยการเพิ่มพื้นที่ทั้งป่าบก ป่าชายเลน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
๒. อนุรักษ์ พื้ฟู ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และมีการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม เกิดความสมดุลต่อระบบนิเวศน์
๓. อนุรักษ์ พื้ฟูและพัฒนาทรัพยากรน้ำ รวมถึงการจัดการคุณภาพน้ำตามธรรมชาติให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน
๔. สนับสนุนการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายจากแหล่งกำเนิด รวมทั้งมีระบบการจัดการที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล

๕. เสริมสร้างจิตสำนึก ความรู้ ความเข้าใจ สร้างภาคเครือข่ายเพื่อการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ในทุกภาคส่วน

๖. ตั้งรับ ปรับตัวเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๗. สนับสนุนการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการใช้ทรัพยากรต่างๆ จากทุกภาคส่วน

๕. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ : เสริมสร้างมาตรฐานการดำรงชีวิต และการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จากสภาพสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนของจังหวัดระยอง มีการเปลี่ยนการประกอบอาชีพจากการทำเกษตรกรรม มาเป็นรับจ้างทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม มีการอพยพโยกย้ายของคนในท้องถิ่นอื่นเข้ามาในชุมชนมาก ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ทำให้ความต้องการบริการของรัฐ ทั้งทางด้านการศึกษา ด้านสาธารณสุขและระบบสาธารณสุขมูลฐาน และสาธารณสุขการเพิ่มมากขึ้น เกินกว่าความสามารถที่จะตอบสนองได้ทันกับความต้องการ เกิดปัญหาตามมาอีกมากมาย เช่น อาชญากรรม ยาเสพติด สาธารณูปโภค เป็นต้น

จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนไปกับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น การสร้างเสริมสังคมให้มีคุณธรรมนำความรู้ในแง่มุมต่างๆ เพื่อเสริมสร้างสังคมให้มีความรู้ มีคุณธรรม เพื่อสร้างความยั่งยืนในการอยู่ร่วมกันภายในชุมชนอย่างสมดุลมากที่สุด เพื่อให้ประชาชนในชุมชนซึ่งรวมทั้งเด็กและเยาวชน ให้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาการเรียนรู้ในเรื่องต่างๆ ที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิต และการประกอบอาชีพ รวมทั้งการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ : ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ตามมาตรฐานที่กำหนด ภายใต้การน้อมนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้

กลยุทธ์ :

๑. เสริมสร้างความมั่นคง และความปลอดภัยจากการคุกคามต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก

๒. เสริมสร้างความเข้มแข็งสถาบันทางสังคม

๓. ส่งเสริม สนับสนุนแนวทางการดำรงชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๔. สนับสนุนการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจฐานรากชุมชน

๕. พัฒนาระบบโครงสร้างและสาธารณูปโภคพื้นฐาน เพื่อการบริการประชาชนอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

๖. อนุรักษ์ สืบสาน พิธีกรรม ปัญญาท้องถิ่น ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมดั้งเดิมให้คงอยู่

๗. เสริมสร้างมาตรฐานการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐาน และพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิตเพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๖ : สร้างความเข้มแข็ง และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันภาคพาณิชย์กรรม และภาคบริการสู่สากล

จังหวัดระยองและพื้นที่ใกล้เคียงจะมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมจากเหตุการณ์และนโยบายสำคัญ เช่น การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor Development : EEC) การลงทุนด้าน

โครงสร้างพื้นฐานของรัฐบาลหลักๆ คือ โครงการก่อสร้างทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองพญา-มาบตาพุด โครงการรถไฟรางคู่ทางมาตรฐานช่วงหนองคาย-มาบตาพุด โครงการรถไฟความเร็วสูง กรุงเทพ พญา ระยอง โครงการพัฒนาท่าอากาศยานอู่ตะเภา ระยอง พญา โครงการพัฒนาท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด ระยะที่ ๓ โครงการศูนย์ซ่อมอากาศยานอู่ตะเภาตลอดจนนโยบายจังหวัดระยองการเป็น MICE CITY (การจัดประชุม นานาชาติการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัลและการจัดนิทรรศการ (Meeting Incentive Convention and Exhibition) จึงเป็นประเด็นที่ทุกฝ่ายที่จะต้องเร่งรัดดำเนินการทั้งเชิงรุกและเชิงรับ เพื่อรองรับการดำเนินการ ดังกล่าว

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ : ภาคพาณิชย์กรรม และภาคบริการได้รับการส่งเสริมให้มี ศักยภาพอย่างต่อเนื่อง และมีความสามารถในการเข้าสู่การแข่งขันในระดับสากล

กลยุทธ์ :

๑. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการของจังหวัดให้มีความทันสมัยสู่ระดับสากล
๒. ส่งเสริมสถานประกอบการ/สถานบริการ ให้มีมาตรฐานสากล
๓. ส่งเสริมการผลิตบุคลากร และพัฒนาบุคลากรในสถานประกอบการ/สถานบริการ
๔. พัฒนาสาธารณูปโภค และโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการพัฒนา และความต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ
๕. พัฒนาเทคโนโลยี ระบบสารสนเทศ ฐานข้อมูลด้านเศรษฐกิจ เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจของผู้ประกอบการ

๑.๔ ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดระยอง

วิสัยทัศน์

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดระยอง มีความเป็นเลิศด้านการบริหารจัดการที่ดี ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี”

ประเด็นยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาความเป็นเลิศด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ท้องถิ่นและการกีฬา

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างสมดุลและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาอุตสาหกรรมที่เป็นมิตร และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาคุณภาพชีวิต สังคมและการเมือง ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทุกด้านอย่างสมดุลและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การพัฒนาการเกษตร เศรษฐกิจ และปรับโครงสร้างให้สมดุลและแข่งขันได้

๒. ยุทธศาสตร์ของเทศบาลตำบลเมืองแกลง

๒.๑ วิสัยทัศน์

“องค์กรแห่งการบริหารจัดการที่ดี ยกระดับคุณภาพชีวิต น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ อนุรักษ์ สืบสานวัฒนธรรมประเพณี รักษาสิ่งแวดล้อม”

๒.๒ ยุทธศาสตร์

๑. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน
๒. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว การส่งเสริมศิลปะ วัฒนธรรมและประเพณี
๓. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษา กีฬาและนันทนาการ
๔. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคมและส่งเสริมคุณภาพชีวิต
๕. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
๖. ยุทธศาสตร์การพัฒนาการบริหารจัดการที่ดี

๒.๓ เป้าประสงค์

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	๑. เพื่อพัฒนาปรับปรุง บำรุง รักษา พัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ครอบคลุมทั่วทั้งเขตเทศบาล ให้มีความสำคัญกับการพัฒนาแหล่งน้ำวางระบบผังเมือง และปรับปรุงภูมิทัศน์ ให้ได้มาตรฐานและเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว การส่งเสริมศิลปะ วัฒนธรรมและประเพณี	๒. เพื่อพัฒนาส่งเสริมอาชีพและการท่องเที่ยว ตลอดจนน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และ ภูมิปัญญาถิ่นของท้องถิ่น
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษา กีฬาและนันทนาการ	๓. เพื่อพัฒนาส่งเสริมด้านกีฬาและนันทนาการให้เด็ก เยาวชน ประชาชน มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา โรงเรียนในสังกัดเทศบาลและโรงเรียนในเขตพื้นที่เทศบาลตามอำนาจหน้าที่ ให้สามารถยกระดับคุณภาพการศึกษา
ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคมและส่งเสริมคุณภาพชีวิต	๔. เพื่อให้กลุ่มสตรี เด็ก เยาวชน ประชาชน ได้มีการพัฒนา ตลอดจนผู้สูงอายุและผู้พิการได้รับสวัสดิการ การดูแลอย่างทั่วถึง และมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ประชาชนมีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทุกครัวเรือน

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ : ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม	๕. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและรักษาสิ่งแวดล้อม พัฒนาจัดการด้านสาธารณสุขให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นทุกครัวเรือน
ยุทธศาสตร์ที่ ๖ : ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริหารจัดการที่ดี	๖. เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการท้องถิ่นมากขึ้น มีคุณธรรมจริยธรรม รอบรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง การบริหารจัดการของเทศบาลมีการจัดสรรทรัพยากรทำให้เกิดความพร้อมต่อการให้บริการประชาชนมากยิ่งขึ้น

๒.๔ ตัวชี้วัด

ยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัด
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	๑. ประชาชนและคนในชุมชนได้รับความสะดวก ในการเดินทางสัญจร มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ๒. ประชาชนได้รับความสะดวกสบายดีขึ้นในด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว การส่งเสริมศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี	๑. ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น มากขึ้น ๒. ประชาชนในชุมชนมีอาชีพเพิ่มขึ้น ๓. ประชาชนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษา กีฬาและนันทนาการ	๑. เด็ก เยาวชน ประชาชน ในชุมชน ได้มีการศึกษาที่ดี มีมาตรฐาน และส่งเสริมให้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ ๒. เด็ก เยาวชน ประชาชน ในชุมชน มีสุขภาพแข็งแรง มีคุณภาพชีวิตที่ดี
ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคม และส่งเสริมคุณภาพชีวิต	ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
ยุทธศาสตร์ที่ ๕ : ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม	๑. มีโครงการ/กิจกรรม ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๒. เด็ก เยาวชน ประชาชน มีคุณภาพชีวิตที่ดี

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ : ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริหารจัดการที่ดี	๑. ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล ๒. ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลและเข้าใจการทำงานของเทศบาล ๓. ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย ๔. ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานเทศบาล ๕. พนักงานเทศบาลมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน ๖. พนักงานเทศบาลมีการให้บริการที่รวดเร็ว ลดขั้นตอนในการให้บริการ ๗. มีเครื่องมือ เครื่องใช้ ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๕ ค่าเป้าหมาย

ยุทธศาสตร์	ค่าเป้าหมาย
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	๑. การก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆในพื้นที่ ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การวางผังเมือง การพัฒนาแหล่งน้ำ และปรับปรุงภูมิทัศน์ให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว การส่งเสริมศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี	๒. การส่งเสริมอาชีพและการท่องเที่ยว ตลอดจนน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาถิ่นของท้องถิ่น
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษา กีฬาและนันทนาการ	๓. การส่งเสริมด้านกีฬาและนันทนาการให้แก่ เด็ก เยาวชน ประชาชน มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา โรงเรียนในสังกัดเทศบาลและโรงเรียนในเขตพื้นที่เทศบาลตามอำนาจหน้าที่ ให้สามารถยกระดับคุณภาพการศึกษา
ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคม และส่งเสริมคุณภาพชีวิต	๔. กลุ่มสตรี เด็ก เยาวชน ประชาชน ตลอดจนผู้สูงอายุและผู้พิการได้มีการพัฒนาและได้รับสวัสดิการ การดูแลอย่างทั่วถึง และมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ประชาชนมีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นทุกครัวเรือน

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ : ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม	๕. ประชาชนและชุมชน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและรักษาสิ่งแวดล้อม
ยุทธศาสตร์ที่ ๖ : ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริหารจัดการที่ดี	๖. ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่นมากขึ้น มีคุณธรรมจริยธรรม รอบรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง การบริหารจัดการของเทศบาลมีการจัดสรรทรัพยากรทำให้เกิดความพร้อมต่อการให้บริการประชาชนมากยิ่งขึ้น

๒.๖ กลยุทธ์

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	๑.๑ ก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุง รักษาถนน สะพาน ทางเท้า ท่อระบายน้ำ ไฟฟ้าสาธารณะ ประตูละบายน้ำ ท่าเทียบเรือ เส้นทางจักรยาน วางระบบผังเมือง ปรับปรุงภูมิทัศน์ ๑.๒ ก่อสร้าง ปรับปรุง ท่อประปา ขยายเขตระบบประปา และกำลังผลิต
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว การส่งเสริมศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี	๒.๑ ส่งเสริมอนุรักษ์ ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีและวันสำคัญของชาติ ๒.๒ ส่งเสริมอาชีพ เพิ่มรายได้แก่ประชาชน และส่งเสริมการท่องเที่ยว
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษา กีฬาและนันทนาการ	๓.๑ ส่งเสริมกีฬาและนันทนาการแก่เด็ก เยาวชน และประชาชน ๓.๒ ส่งเสริมการศึกษา แหล่งเรียนรู้ ของเด็ก เยาวชน ประชาชน
ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคม และส่งเสริมคุณภาพชีวิต	๔.๑ ส่งเสริมสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ เด็ก สตรี คนชราผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส ๔.๒ ส่งเสริม สนับสนุน ให้ความรู้ ความพร้อม ป้องกัน แก้ไข ด้านอัคคีภัย เหตุจราจรทางถนน และรักษาความสงบเรียบร้อย
ยุทธศาสตร์ที่ ๕ : ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม	๕.๑ ส่งเสริมการอบรม สร้างจิตสำนึก การมีส่วนร่วมของประชาชนในการรณรงค์ อนุรักษ์ป้องกัน เฝ้าระวัง บำบัด พื้นฟู รักษา บริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๕.๒ ส่งเสริมการสาธารณสุขและการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ : ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริหารจัดการที่ดี	๖.๑ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่น ๖.๒ ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกิจกรรมของท้องถิ่น และการพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ๖.๓ การปรับปรุง ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และพัฒนาเครื่องมือ เครื่องใช้ให้ทันสมัย

๒.๗ จุดยืนทางยุทธศาสตร์

เทศบาลตำบลเมืองแกลงได้กำหนดจุดยืนทางยุทธศาสตร์ (Positioning) การพัฒนาท้องถิ่นหลักในการขับเคลื่อนไว้ ดังนี้

จุดยืนทางยุทธศาสตร์	กรอบแนวคิด
การพัฒนาส่งเสริม สนับสนุนด้านการศึกษา	โดยส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการการศึกษาให้มีคุณภาพทุกระดับ สร้างแหล่งเรียนรู้ / ช่องท้องในการเรียนรู้ พัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเป็นมืออาชีพ
การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างสมดุลและยั่งยืนโดยสนับสนุนการท่องเที่ยวและการสนับสนุนด้านอาชีพให้ประชาชนมีรายได้	โดยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ รักษาสมดุลระหว่างนักท่องเที่ยวและสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความยั่งยืน รวมถึงส่งเสริมสร้างอาชีพรายได้ ให้แก่ประชาชน และอนุรักษ์ สืบสานวัฒนธรรม ประเพณีและวันสำคัญของชาติ เพื่อสร้างจิตสำนึกรัก ห่วงแหน ร่วมสืบทอดรักษาไว้ซึ่งอัตลักษณ์เมืองแกลง
การอนุรักษ์และพัฒนาบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและด้านสาธารณสุขให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี	โดยส่งเสริมอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สิ่งแวดล้อมในเมืองมีประสิทธิภาพ ได้มาตรฐาน ส่งเสริมบริการด้านสาธารณสุขแก่ประชาชน ให้มีสุขภาพที่ดี และส่งเสริมสวัสดิการต่างๆ แก่ เด็ก สตรี คนชรา ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส รวมถึงการรักษาความสงบเรียบร้อย เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

๒.๘ ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ในภาพรวม

ยุทธศาสตร์การพัฒนา จังหวัดระยอง	ยุทธศาสตร์การพัฒนากองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในเขต จังหวัดระยอง	ยุทธศาสตร์ของ เทศบาลตำบลเมืองแกลง
ยุทธศาสตร์ที่ ๕ เสริมสร้าง มาตรฐานการดำรงชีวิต และการ มีส่วนร่วมของประชาชนตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง ยุทธศาสตร์ที่ ๖ สร้างความ เข้มแข็งและเพิ่มขีดความสามารถ ของภาคพาณิชย์กรรม และภาค การบริการสู่การแข่งขันในระดับ สากล	ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานทุกด้านอย่าง สมดุลและยั่งยืน	ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยุทธศาสตร์ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนา คุณภาพสินค้าและผลิตภัณฑ์ด้าน การเกษตร ประมง ปศุสัตว์ให้ เป็นไปตามมาตรฐานสากล ควบคู่กับการพัฒนาไปสู่เกษตร อุตสาหกรรมและเพื่อการ ท่องเที่ยว	ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาความ เป็นเลิศด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการกีฬา	ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุทธศาสตร์ การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว การส่งเสริม ศิลปะ วัฒนธรรม และ ประเพณี
ยุทธศาสตร์ที่ ๕ เสริมสร้าง มาตรฐานการดำรงชีวิต และการ มีส่วนร่วมของประชาชนตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาความ เป็นเลิศด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการกีฬา ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การพัฒนาการ เกษตร เศรษฐกิจและปรับ โครงสร้างให้สมดุลและแข่งขันได้	ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้าน การศึกษา กีฬาและ นันทนาการ
ยุทธศาสตร์ที่ ๕ เสริมสร้าง มาตรฐานการดำรงชีวิต และการ มีส่วนร่วมของประชาชนตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาและ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อย่างสมดุลและยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนา คุณภาพชีวิต สังคม และการเมือง ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้าน สังคมและส่งเสริมคุณภาพ ชีวิต

ยุทธศาสตร์การพัฒนา จังหวัดระยอง	ยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในเขต จังหวัดระยอง	ยุทธศาสตร์ของ เทศบาลตำบลเมืองแกลง
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ส่งเสริมการ พัฒนาภาคอุตสาหกรรมเข้าสู่ อุตสาหกรรมเชิงนิเวศน์ ควบคู่ กับการรับผิดชอบต่อสังคม ยุทธศาสตร์ที่ ๔ อนุรักษ์ ฟื้นฟู และควบคุมการใช้ ทรัพยากรธรรมชาติและรักษา สิ่งแวดล้อมบนพื้นฐานของการมี ส่วนร่วม	ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนา อุตสาหกรรมที่เป็นมิตร และบริหารจัดการทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่าง ยั่งยืน	ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้าน การสาธารณสุขและ สิ่งแวดล้อม
ยุทธศาสตร์ที่ ๕ เสริมสร้าง มาตรฐานการดำรงชีวิต และการ มีส่วนร่วมของประชาชนตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง ยุทธศาสตร์ที่ ๖ สร้างความ เข้มแข็งและเพิ่มขีดความสามารถ ของภาคพาณิชย์กรรม และภาค การบริการสู่การแข่งขันในระดับ สากล	ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนา คุณภาพชีวิต สังคม และการเมือง ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้าน การบริหารจัดการที่ดี

๓.การวิเคราะห์เพื่อพัฒนาท้องถิ่น

๓.๑ การวิเคราะห์กรอบการจัดทำยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การวิเคราะห์ SWOT Analysis

เป็นการประเมินโดยวิเคราะห์ถึงโอกาส และภาวะคุกคามหรือข้อจำกัด อันเป็นภาวะแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของท้องถิ่น ซึ่งทั้งหมดเป็นการประเมินสถานภาพของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยเป็นการตอบคำถามว่า “ปัจจุบันท้องถิ่นอยู่จุดไหน” สำหรับใช้เป็นประโยชน์ในการกำหนดการดำเนินงานในอนาคตต่อไป ทั้งนี้โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis การพิจารณาถึงปัจจัยภายใน ได้แก่ จุดแข็ง (Strength-S) จุดอ่อน (Weak-W) และปัจจัยภายนอกได้แก่โอกาส (Opportunity-O) และอุปสรรค (Threat-T) เป็นเครื่องมือ

จุดแข็ง (Strengths -S)

- ๑) เทศบาลตำบลเมืองแกลงเป็นองค์กรที่มีศักยภาพในการให้บริการสาธารณะ
- ๒) ทรัพยากรภายในองค์กรมีความพร้อมพอสมควรในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน ในเขตเทศบาล
- ๓) โครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภคมีความครอบคลุมทั่วถึงเกือบเต็มพื้นที่

- ๔) มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีที่ยั่งยืนและเข้มแข็ง เช่น งานประเพณีตักบาตรออกพรรษา งานประเพณีสงกรานต์ งานประเพณีลอยกระทง งานบุญกลางบ้าน ฯลฯ
- ๕) มีความสามารถในการจัดการศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีโรงเรียนในสังกัดเทศบาลตำบลเมืองแกลง ๑ แห่ง สามารถขยายโอกาสการเรียนรู้ให้กับเด็กและเยาวชน ประชาชน ผู้สูงอายุ สามารถเป็นศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนได้ในอนาคต
- ๖) มีสถานที่ท่องเที่ยวที่พร้อมจะทำการพัฒนาและฟื้นฟู
- ๗) นักท่องเที่ยวสามารถใช้เส้นทางคมนาคม สายสุขุมวิทและบ้านบึง-แกลง เพื่อผ่านไปยังแหล่งท่องเที่ยว ระยอง จันทบุรี ตราด ได้อย่างสะดวก
- ๘) มีแม่น้ำประแสไหลผ่าน เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และปายายเล่นที่สมบูรณ์

จุดอ่อน (Weaknesses-W)

- ๑) ประชากรแฝงยากต่อการควบคุม ดูแล มีผลต่อความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่น และอาจก่อให้เกิดปัญหาความมั่นคง การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในพื้นที่
- ๒) ขาดข้อมูลพื้นฐานด้านประชากรที่ชัดเจน ส่งผลต่อการบริหารพัฒนาท้องถิ่น
- ๓) การบริการด้านสาธารณูปโภคโครงสร้างพื้นฐานไม่เพียงพอต่อความต้องการ
- ๔) บางพื้นที่เกิดอุทกภัยบ่อยครั้งทำให้พืชผลทางการเกษตรเสียหาย
- ๕) สถานที่ท่องเที่ยวขาดการดูแลพัฒนาฟื้นฟู ขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึงในเรื่องแหล่งท่องเที่ยว
- ๖) บางพื้นที่ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการร่วมกันกำหนดทิศทาง ประเด็นปัญหาการพัฒนาท้องถิ่น จึงทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ตรงความต้องการ
- ๗) ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในระบบประชาธิปไตยขั้นพื้นฐาน และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นประชาชนไม่รู้เรื่องกระจายอำนาจและขาดทัศนคติพึ่งตนเอง
- ๘) ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้านต่างๆ ของท้องถิ่นน้อย
- ๙) เจ้าหน้าที่และประชาชนไม่สามารถพูดภาษาอังกฤษ ภาษาอาเซียน รวมถึงยังไม่มี ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนอย่างแท้จริง
- ๑๐) บุคลากรเทศบาลไม่เพียงพอตามภารกิจรับผิดชอบการถ่ายโอนอำนาจ
- ๑๑) พื้นที่เอกชนว่างเปล่า ขาดการจัดการใช้ที่ดินทำให้ขาดการพัฒนาใช้ประโยชน์ที่ดินเท่าที่ควร
- ๑๒) ขาดพื้นที่สีเขียวเพื่อพักผ่อนและนันทนาการ

โอกาส (Opportunities-O)

- ๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดไว้ว่าการบริหารราชการแผ่นดิน เรื่องรัฐต้องกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การจัดการบริการสาธารณะที่มีความหลากหลาย การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลังและมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะ
- ๒. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ในท้องถิ่น โดยที่หน่วยงานราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคส่งเสริมและสนับสนุนการถ่ายโอน

ภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามแผนการกระจายอำนาจ ๖ ด้าน ทำให้เทศบาล มีโอกาสได้รับการจัดสรรทั้งงบประมาณ การฝึกอบรมความรู้ ศักยภาพของเจ้าหน้าที่ และมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแล ป้องกันและแก้ไขเพิ่มมากขึ้น ทำให้สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาความเร่งด่วนได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๓. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ มีเป้าหมายการพัฒนา เพื่อการหลุดพ้นจากประเทศรายได้ปานกลางสู่รายได้สูง พัฒนาศักยภาพคนให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศและสร้างสังคมผู้สูงวัยอย่างมีคุณภาพ ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม กระจายรายได้ให้มีความเท่าเทียมกันมากขึ้น บริการทางสังคมมีคุณภาพและมีการกระจายอย่างทั่วถึง สร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการบริหารราชการแผ่นดินที่มีประสิทธิภาพ

๔. รัฐบาลมีแนวนโยบายการส่งเสริม การมีส่วนร่วมในการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตย เป็นการกระตุ้นและส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น

๕. มีการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในภาครัฐ เน้นประสิทธิภาพ ประหยัด เป็นธรรม โปร่งใส เปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมคิด ตัดสินใจ และร่วมรับผลประโยชน์

๖. จังหวัดระยองดำเนินการการท่องเที่ยว ส่งผลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ให้เป็นที่รู้จัก และเป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยว

๗. รัฐบาลมีการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนา ปลู่ฝังบ้านนิคม อยู่แบบพอเพียงให้แก่ประชาชน

๘. การขอรับการสนับสนุนงบประมาณ กรณีโครงการเร่งด่วนและโครงการเกินศักยภาพ มีหลายช่องทาง ได้แก่ อบจ. จังหวัด กรมที่สังกัดและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

๙. การถ่ายโอนภารกิจของภาครัฐในด้านการศึกษา การสาธารณสุขให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความต่อเนื่องส่งผลให้ เทศบาลตำบลเมืองแกลงมีงบประมาณด้านการศึกษาและด้านสาธารณสุขเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

๑๐. การขับเคลื่อนประเทศชาติตามยุทธศาสตร์ "ประชารัฐ" ของรัฐบาล มีส่วนส่งเสริมกระตุ้นเศรษฐกิจ ทั้งการสร้างรายได้ สร้างอาชีพ เป็นการร่วมมือกันในการสร้างสรรค์ สร้างพลังในการทำ ความดีให้ประเทศชาติ การสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร ผู้เป็นกระดูกสันหลังของประเทศ ด้วยการแก้ปัญหาหนี้สินนอกระบบ การเข้าถึงแหล่งเงินทุน ลดต้นทุนการผลิต พัฒนาแหล่งน้ำและระบบชลประทาน รวมไปถึงการพัฒนาสวัสดิการสังคม และการปลูกฝังวินัยการออม ให้ครอบคลุมถึงเกษตรกรและผู้มีรายได้น้อย ที่ประกอบอาชีพอิสระ

อุปสรรคหรือข้อจำกัด (Threats-T)

๑. สภาพการณ์ทางการเมืองและเศรษฐกิจในระดับประเทศและภูมิภาคส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น

๒. การรับค่านิยมตะวันตกทำให้เกิดการบริโภคนิยมมากขึ้น เกิดหนี้สิน ประชาชนมีรายจ่ายมากกว่ารายได้

๓. แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาในท้องถิ่น ทำให้การจ้างงานคนไทยโดยคนไทยน้อยลง

๔. เทศบาลมีหน้าที่และภารกิจต้องปฏิบัติมาก แต่มีอำนาจตามระเบียบกฎหมายมีน้อยทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม

๕. ผลกระทบจากของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม เช่น อากาศเป็นพิษ น้ำเสีย

๓.๒ การประเมินสถานการณ์สภาพแวดล้อมภายนอกที่เกี่ยวข้อง

๑. การเปลี่ยนแปลงในระดับภูมิภาคที่จะส่งผลกระทบต่อเทศบาลตำบล

AEC หรือ Asean Economics Community คือการรวมตัวของชาติในอาเซียน ๑๐ ประเทศ โดยมี ไทย พม่า ลาว เวียดนาม มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ กัมพูชา บรูไน เพื่อที่จะให้มีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกัน จะมีรูปแบบคล้ายๆ กลุ่ม Euro Zone นั้นเอง จะทำให้มีผลประโยชน์อำนาจต่อรองต่างๆ กับคู่ค้าได้มากขึ้น และการนำเข้า ส่งออกของชาติในอาเซียนก็จะเสรี ยกเว้นสินค้าบางชนิดที่แต่ละประเทศอาจจะขอไว้ไม่ลดภาษีนำเข้า (เรียกว่าสินค้าอ่อนไหว)

Asean จะรวมตัวเป็น ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและมีผลเป็นรูปธรรม ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ ณ วันนั้นจะทำให้ภูมิภาคนี้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก โดย AEC Blueprint (แบบพิมพ์เขียว) หรือแนวทางที่จะให้ AEC เป็นไปคือ

๑. การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน
๒. การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง
๓. การเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน
๔. การเป็นภูมิภาคที่มีการบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก

จากการที่เทศบาลตำบลเมืองแกลง ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา ไว้จำนวน ๖ ยุทธศาสตร์ ดังนั้น จึงวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงในระดับภูมิภาค หรือ การเข้าสู่ AEC ที่จะส่งผลกระทบต่อเทศบาลตำบลเมืองแกลง ในยุทธศาสตร์ต่างๆ ดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ของไทย ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทศบาลตำบลเมืองแกลง ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการหลั่งไหลเข้ามาของประชากรประเทศเพื่อนบ้านไม่ว่าจะเข้ามาในฐานะนักท่องเที่ยว คนทำงาน หรือการอื่นใด การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ เช่น ถนน บ้ายจราจรที่มีภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศที่จำเป็น เป็นต้น

๒. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว การส่งเสริมศิลปะ วัฒนธรรมและประเพณี

เทศบาลตำบลเมืองแกลงเตรียมพร้อมรองรับนักท่องเที่ยว คนทำงานต่างชาติ เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวของผู้ประกอบการต่างๆ ในเขตเทศบาล ส่งเสริมด้านการค้าขายสินค้าที่ปลอดภัยต่อสุขภาพ การท่องเที่ยวตามอัตลักษณ์ของเมืองแกลง และอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น เพื่อชักจูงนักท่องเที่ยวและก่อให้เกิดการใช้จ่ายเงิน สร้างรายได้ให้แก่ท้องถิ่น

๓. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษา กีฬาและนันทนาการ

เทศบาลตำบลเมืองแกลงส่งเสริมและปลูกฝังการกีฬาและกิจกรรมนันทนาการต่างๆ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต ให้แก่ชาวเมืองแกลง ทั้งเด็ก เยาวชน ประชาชนและผู้สูงอายุ พร้อมทั้งส่งเสริมด้านการศึกษาตลอดชีวิต โดยมีโรงเรียนอยู่เมืองแกลงวิทยา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลตำบลเมืองแกลง เปิดสอนระดับอนุบาลและประถมศึกษา รวมถึงการสอนภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ จีน ฯ เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ที่มีการแข่งขันด้านต่างๆ

๔. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคมและส่งเสริมคุณภาพชีวิต

ปัญหาสังคมในปัจจุบันมีมากขึ้น ทั้งจากการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่มีการไหลเข้ามาของแรงงานต่างชาติดังจำนวนมาก ก่อให้เกิดปัญหาด้านสังคมและคุณภาพชีวิต ซึ่งเทศบาลฯ ได้ให้ความสำคัญต่อการสร้างภูมิคุ้มกันปัญหาด้านสังคมและคุณภาพชีวิต ทั้งการสร้างความรู้ รัก สามัคคีของคนในชุมชน และมีการส่งเสริมการประกอบอาชีพ ส่งเสริมผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้ยากไร้ ให้ได้รับการดูแลช่วยเหลือ การมีชีวิตอย่างมีความสุข สุขภาพแข็งแรง มีคุณภาพชีวิตที่ดี และส่งเสริมกิจกรรมด้านการดูแลสุขภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินด้วยการติดตั้งกล้องวงจรปิด (CCTV) ที่มีประสิทธิภาพให้ครอบคลุมพื้นที่ และมีโรงเรียนผู้สูงอายุ ที่ให้ความรู้ด้านการดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ ให้มีความสุข

๕. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ก่อให้เกิดการย้ายถิ่นฐานของแรงงานต่างชาตินำเข้าสู่ประเทศไทย ซึ่งนำมาซึ่ง ชยะ โรคภัย และปัญหาสิ่งแวดล้อมต่างๆ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประชาชน ดังนั้น เทศบาลฯ จึงให้ความสำคัญต่อการรักษาสิ่งแวดล้อม สาธารณสุขด้านต่างๆ และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเทศบาลฯ ดูแลสุขภาพเบื้องต้นแก่ประชาชน เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาลแก่ประชาชน และมีระบบจัดเก็บขยะที่มีประสิทธิภาพ

๖. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริหารจัดการที่ดี

เทศบาลฯ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามหลักประชาธิปไตย และมีการพัฒนาเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ให้มีความทันสมัย บริการประชาชนด้วยความรวดเร็ว จัดให้มีบริการแบบเบ็ดเสร็จ One stop service บริการด้วยรอยยิ้ม เพื่อบริการประชาชนและแรงงานต่างชาตินำเข้าที่มาติดต่อราชการต่างๆ เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

๒. การก่อสร้างโครงการก่อสร้างถนนบายพาสเลี่ยงเมืองแกลง

โครงการก่อสร้างถนนบายพาสเลี่ยงเมืองแกลง โดยกรมทางหลวง กระทรวงคมนาคมงบประมาณก่อสร้างรวม ๔๕๐ ล้านบาท ระยะเวลาก่อสร้างรวมประมาณ ๖๖๐ วัน เริ่มต้นสัญญา ๓๐ มกราคม ๒๕๕๕ สิ้นสุดสัญญา ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ จุดเริ่มต้นการก่อสร้าง กม. ๑+๖๖๗ ถึง กม. ๑๓+๒๐๐.๐๐ ซึ่งก่อสร้างเพื่อลดการใช้เส้นทางหลัก คือ ถนนสุขุมวิท ลดปริมาณยานพาหนะที่จะเข้าเขตเมืองแกลง ส่งผลกระทบต่อต่างๆ ดังนี้

ผลดี

๑. ลดปัญหาการจราจรติดขัด คับคั่งในเขตเมืองแกลง ในช่วงเวลาเร่งรีบ
๒. ลดปริมาณการเกิดอุบัติเหตุทางถนน
๓. ลดปัญหามลพิษจากก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์ ที่เกิดจากการเผาไหม้ของเครื่องยนต์
๔. การจราจรคล่องตัวขึ้น ลดการใช้น้ำมันเชื้อเพลิง
๕. การขนส่งสินค้าต่างๆ สะดวก รวดเร็วและปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

ผลเสีย

๑. การค้าขายในเขตเมืองแกลงซบเซาลง เพราะนักท่องเที่ยวใช้เส้นทางเลี่ยงเมืองแกลงทดแทนการใช้เส้นทางสุขุมวิท

๒. อาจก่อให้เกิดปัญหาน้ำท่วมขังในหลายพื้นที่ เพราะมีการถมที่ดินเพื่อก่อสร้าง รางถนน

ดังนั้น เทศบาลตำบลเมืองแกลง จึงตระหนักถึงการส่งเสริมคุณภาพ บริการ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ยังคงมาใช้จ่ายเงิน ซื้อสินค้าและบริการของประชาชนเมืองแกลง เพื่อรักษาไว้ซึ่งสภาพเศรษฐกิจ รวมถึงการติดตั้งป้ายบอกเส้นทาง และปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว และเทศบาลฯ มีกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจของคนในชุมชน เช่น ตลาดสีเขียว ซึ่งเป็นตลาดจำหน่ายผัก ผลไม้ ปลา ฯลฯ ที่ปลอดสารเคมี ไม่ใช้ยาฆ่าแมลง และผลิตเอง มาจำหน่ายให้กับผู้บริโภคที่รักสุขภาพ ซึ่งเปิดทุกวันพุธ บริเวณ สนามกีฬา และโครงการ ลานวัฒนธรรมถนนคนเดินเมืองแกลง ซึ่งจัดทุกวันศุกร์และเสาร์ ที่ ๒ ของเดือน ซึ่งเป็นพื้นที่ให้พ่อค้าแม่ค้ามาจำหน่ายสินค้า เพื่อกระตุ้นการใช้จ่าย มีเงินหมุนเวียน ทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น